

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres
12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2018 roku
przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami
Sprawozdawczości Finansowej,
które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody	3
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	5
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	12
1. Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej	12
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	16
3. Informacja o istotnych zdarzeniach	46
4. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	48
Sprawozdawczość segmentów działalności	48
Nota 1 Przychody ze sprzedaży	54
Nota 2 Koszty działalności operacyjnej	56
Nota 3 Pozostałe przychody operacyjne	58
Nota 4 Pozostałe koszty operacyjne	59
Nota 5 Przychody finansowe	60
Nota 6 Koszty finansowe	60
Nota 7 Podatek dochodowy	61
Nota 8 Działalność zaniechana	66
Nota 9 Zysk na jedną akcję	67
Nota 10 Rzeczowe aktywa trwałe	67
Nota 11 Prawo wieczystego użytkowania gruntów	74
Nota 12 Wartości niematerialne	75
Nota 13 Nieruchomości inwestycyjne	80
Nota 14 Aktywa finansowe	81
Nota 15 Zapasy	82
Nota 16 Prawa majątkowe	83
Nota 17 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	84
Nota 18 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	87
Nota 19 Pozostałe aktywa	87
Nota 20 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi przeznaczonymi do sprzedaży	87
Nota 21 Kapitał własny	88
Nota 22 Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek	92
Nota 23 Pozostałe zobowiązania finansowe	94
Nota 24 Leasing operacyjny	98
Nota 25 Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	99
Nota 26 Rezerwy	101
Nota 27 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	103
Nota 28 Dotacje	104
Nota 29 Instrumenty finansowe	105
Nota 30 Zobowiązania warunkowe, aktywa warunkowe oraz poręczenia i gwarancje	113
Nota 31 Transakcje z podmiotami powiązаныmi	115
Nota 32 Zobowiązania inwestycyjne	119
Nota 33 Realizacja niezakończonych kontraktów	119
Nota 34 Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych	120
Nota 35 Działalność wydobywcza	121
Nota 36 Zdarzenia po dacie sprawozdania z sytuacji finansowej	121

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody

	Nota	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zyski i straty			
Przychody ze sprzedaży	1	2 421 347	2 599 577
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów	2.1	(2 131 442)	(2 127 968)
Zysk brutto ze sprzedaży		289 905	471 609
Koszty sprzedaży	2	(112 537)	(112 976)
Koszty ogólnego zarządu	2	(160 901)	(167 764)
Pozostałe przychody operacyjne	3	10 234	13 430
Pozostałe koszty operacyjne	4	(18 463)	(75 928)
Zysk na działalności operacyjnej		8 238	128 371
Przychody finansowe	5	8 597	3 345
Koszty finansowe	6	(70 216)	(18 170)
Koszty finansowe netto		(61 619)	(14 825)
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	14.1	12 317	13 103
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem		(41 064)	126 649
Podatek dochodowy	7	7 445	(38 141)
Zysk/(Strata) netto		(33 619)	88 508

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody (kontynuacja)

	Nota	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Inne całkowite dochody			
Pozycje, które nie będą reklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Zyski/(Straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń		(2 142)	282
Podatek dochodowy odnoszący się do pozycji, które nie będą reklasyfikowane do rachunku zysków i strat	7.3	404	(63)
		(1 738)	219
Pozycje, które są lub będą reklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych		(2 061)	5 334
		(2 061)	5 334
Suma innych całkowitych dochodów		(3 799)	5 553
Całkowity dochód za okres		(37 418)	94 061
Zysk/(Strata) netto przypadający dla:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		(29 466)	108 976
Udziałowców niesprawujących kontroli		(4 153)	(20 468)
Całkowity dochód za okres przypadający dla:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		(32 360)	112 075
Udziałowców niesprawujących kontroli		(5 058)	(18 014)
Zysk na jedną akcję*:	9		
Podstawowy (zł)		(0,39)	1,45
Rozwodniony (zł)		(0,39)	1,45

* Sposób kalkulacji przedstawiono w notcie 9 Zysk na jedną akcję.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Aktywa			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	10	1 472 067	1 407 252
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	11	6 224	6 690
Nieruchomości inwestycyjne	13	6 168	5 381
Wartości niematerialne	12	48 784	34 013
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	14.1	26 180	26 964
Pozostałe należności	17	32 888	9 154
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7.4	44 695	37 432
Aktywa trwałe razem		1 637 006	1 526 886
Aktywa obrotowe			
Zapasy	15	315 843	253 108
Prawa majątkowe	16	55 291	32 223
Pozostałe aktywa finansowe	14.3	2 951	-
Należności z tytułu podatku dochodowego		8 493	832
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	17	181 159	200 498
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	160 209	145 003
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	20	7 483	7 376
Aktywa obrotowe razem		731 429	639 040
Aktywa razem		2 368 435	2 165 926

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

	Nota	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Pasywa			
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	21	750 000	750 000
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych		5	370
Zyski zatrzymane, w tym:		336 420	404 446
<i>Zysk netto bieżącego okresu</i>		<i>(29 466)</i>	<i>108 976</i>
Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej		1 086 425	1 154 816
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	21	113 538	(33 052)
Kapitał własny razem		1 199 963	1 121 764
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek	22	297 140	260 427
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	7 953	7 128
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	25	65 704	62 347
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	27	3 873	3 016
Rezerwy	26	68 018	58 054
Dotacje	28	22 369	26 109
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7.4	63	42
Zobowiązania długoterminowe razem		465 120	417 123

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

	Nota	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Pasywa			
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek	22	60 011	117 705
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	25 275	1 673
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	25	8 540	8 488
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		59	347
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	27	602 559	488 536
Rezerwy	26	4 727	8 107
Dotacje	28	1 986	2 063
Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	20	195	120
Zobowiązania krótkoterminowe razem		703 352	627 039
Zobowiązania razem		1 168 472	1 044 162
Pasywa razem		2 368 435	2 165 926

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Kapitał zakładowy	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2018 roku	750 000	370	404 446	1 154 816	(33 052)	1 121 764
Korekta błędu poprzedniego okresu	-	-	-	-	-	-
Stan na początek okresu po korektach	750 000	370	404 446	1 154 816	(33 052)	1 121 764
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody						
Zysk netto	-	-	(29 466)	(29 466)	(4 153)	(33 619)
Inne całkowite dochody	-	(1 132)	(1 738)	(2 870)	(929)	(3 799)
Całkowity dochód za okres	-	(1 132)	(31 204)	(32 336)	(5 082)	(37 418)
Transakcje z właścicielami, ujęte bezpośrednio w kapitale własnym						
Dywidendy	-	-	(39 750)	(39 750)	-	(39 750)
Dopłaty od i wypłaty do właścicieli ogółem	-	-	(39 750)	(39 750)	-	(39 750)
Zmiany w strukturze własnościowej jednostek podporządkowanych						
Nabycie udziałów niekontrolujących, które nie skutkuje zmianą w kontroli	-	-	3 239	3 239	90 761	94 000
Transakcje z właścicielami ogółem	-	-	(36 511)	(36 511)	90 761	54 250
Utrata kontroli nad spółką zależną	-	767	(311)	456	60 911	61 367
Stan na 31 grudnia 2018 roku	750 000	5	336 420	1 086 425	113 538	1 199 963

Informacje dodatkowe w zakresie kapitałów własnych zostały przedstawione w nocie 21 Kapitał własny.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym (kontynuacja) za okres zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Kapitał zakładowy	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał udziałowców niesprawujący ch kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2017 roku	750 000	(2 510)	324 917	1 072 407	(34 298)	1 038 109
Korekta błędu poprzedniego okresu	-	-	-	-	-	-
Stan na początek okresu po korektach	750 000	(2 510)	324 917	1 072 407	(34 298)	1 038 109
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody						
Zysk netto	-	-	108 976	108 976	(20 468)	88 508
Inne całkowite dochody ogółem	-	2 880	432	3 312	2 241	5 553
Całkowity dochód za okres	-	2 880	109 408	112 288	(18 227)	94 061
Transakcje z właścicielami, ujęte bezpośrednio w kapitale własnym						
Dywidendy	-	-	(31 500)	(31 500)	-	(31 500)
Dopłaty od i wypłaty do właścicieli ogółem	-	-	(31 500)	(31 500)	-	(31 500)
Zmiany w strukturze własnościowej jednostek podporządkowanych						
Nabycie udziałów niekontrolujących, które nie skutkuje zmianą w kontroli	-	-	1 623	1 623	21 221	22 844
Transakcje z właścicielami ogółem	-	-	(29 877)	(29 877)	21 221	(8 656)
Pozostałe	-	-	(2)	(2)	(1 748)	(1 750)
Stan na 31 grudnia 2017 roku po korektach	750 000	370	404 446	1 154 816	(33 052)	1 121 764

Informacje dodatkowe w zakresie kapitałów własnych zostały przedstawione w nocie 21 Kapitał własny.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

		za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
	Nota		
Przeptywy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		(41 064)	126 649
Korekty		165 713	143 042
Amortyzacja	2	113 777	102 148
Utworzenie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe	4	653	3 232
Utworzenie odpisów aktualizujących wartości niematerialne	4	449	37 791
(Zysk)/Strata z tytułu działalności inwestycyjnej		58 634	(821)
(Zysk)/Strata ze zbycia aktywów finansowych		(9 377)	-
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności		(12 317)	(13 103)
Odsetki, różnice kursowe		13 894	11 606
(Zysk)/Strata z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej		-	2 189
		124 649	269 691
(Zwiększenie)/Zmniejszenie stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	34	4 623	(59 738)
(Zwiększenie)/Zmniejszenie stanu zapasów oraz praw majątkowych		(85 980)	(12 358)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	34	124 062	65 236
Zwiększenie stanu rezerw, dotacji i zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	34	6 674	7 642
Inne korekty*		19 035	(3 201)
Przeptywy pieniężne wygenerowane na działalności operacyjnej		193 063	267 272
Podatek dochodowy zapłacony	34	623	(586)
Przeptywy pieniężne netto z działalności operacyjnej		193 686	266 686

* W pozycji „Inne korekty” znajdują się głównie zobowiązania z tytułu faktoringu odwrotnego w kwocie 20 683 tys. zł.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

	Nota	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych		454	339
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych		(211 594)	(231 850)
Wydatki na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych		(450)	(3 312)
Otrzymane dywidendy		13 103	11 851
Wpływ ze zbycia aktywów finansowych	p.3	11 359	-
Wpływy/(Wydatki) z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych		(2 153)	355
Pożyczki		(2 948)	(1 225)
Pozostałe wydatki inwestycyjne		(427)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(192 656)	(223 842)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy netto z tytułu emisji akcji*		93 999	22 821
Dywidendy wypłacone		(39 750)	(31 500)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek		103 850	62 239
Wydatki na spłatę kredytów i pożyczek		(127 811)	(44 001)
Odsetki zapłacone		(11 704)	(12 735)
Spłata zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(3 255)	(4 547)
Dotacje		98	14 061
Pozostałe wpływy/(wydatki) finansowe		(1 976)	963
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		13 451	7 301
Przepływy pieniężne netto, razem		14 481	50 145
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu			
		145 003	95 798
Wpływ zmian kursów walut		725	(940)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		160 209	145 003

* Wpływ z tytułu emisji akcji dokonanej przez spółkę zależną PDH Polska S.A. a objętych przez udziałowców niesprawujących kontroli.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej

1.1. Opis organizacji Grupy Kapitałowej

Jednostka Dominująca Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” Spółka Akcyjna z siedzibą w Policach (zwana dalej Jednostką Dominującą) została utworzona w dniu 14 grudnia 1995 roku na podstawie Aktu Notarialnego Repetytorium: A Nr 20142. Jednostka Dominująca prowadzi działalność na terytorium Polski w formie spółki akcyjnej. Jednostka Dominująca została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000015501. Jednostce Dominującej nadano numer: statystyczny Regon 810822270, identyfikacji podatkowej NIP 851-02-05-573 oraz Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz gospodarce odpadami BDO 000016847.

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. (zwana dalej Grupą Kapitałową) jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działalności Jednostki Dominującej jest w szczególności:

- produkcja i sprzedaż nawozów chemicznych,
- produkcja i sprzedaż bieli tytanowej i innych chemikaliów,
- wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej.

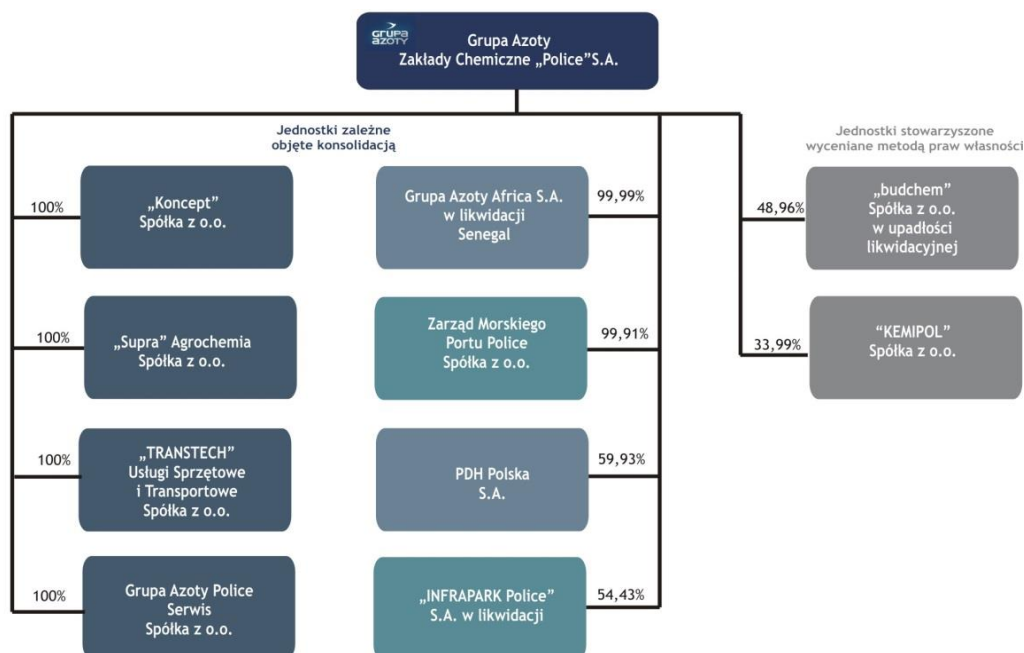
Grupa Kapitałowa Grupa Azoty Zakłady Chemiczne Police S.A. wchodzi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A., której Jednostką Dominującą jest spółka Grupa Azoty S.A.

1.2. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupę Kapitałową tworzyły spółka Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. - Jednostka Dominująca oraz 8 spółek zależnych (z udziałem w kapitale powyżej 50%), w tym 2 spółki w likwidacji.

Ponadto w konsolidacji ujęto metodą praw własności 2 spółki stowarzyszone (z udziałem w kapitale poniżej 50%), w tym jedna w upadłości likwidacyjnej.

Schemat Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółki PDH Polska S. A.

W dniu 9 kwietnia 2018 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego spółki PDH Polska S.A. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału kapitał zakładowy spółki zależnej wynosi 304 000 tys. zł. Emisja objęta 12 400 000 nowych akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, z czego:

- spółka Grupa Azoty Zakłady Chemiczne Police S.A. objęła akcje o wartości nominalnej 30 000 tys. zł,
- spółka Grupa Azoty S.A. objęła akcje o wartości nominalnej 94 000 tys. zł.

W dniu 1 marca 2018 roku zostały wniesione wpłaty na nowe akcje w kwocie 7 500 tys. zł przez spółkę Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. i w kwocie 23 500 tys. zł przez spółkę spółka Grupa Azoty S.A.

W dniu 31 sierpnia 2018 roku zgodnie z decyzją Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki zależnej PDH Polska S.A. z dnia 10 listopada 2017 roku dokonano wpłaty pozostałej kwoty kapitału zakładowego przez akcjonariuszy spółki PDH Polska S.A.:

- 22 500 tys. zł przez spółkę Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.,
- 70 500 tys. zł przez spółkę Grupa Azoty S.A.

Udział Grupy Azoty Zakłady Chemiczne Police S.A. w podwyższonym kapitale zakładowym spółki PDH Polska S.A. wynosi 59,93%, przed podwyższeniem kapitału udział wynosił 84,54%.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów na Zgromadzeniu Wspólników/Walnym Zgromadzeniu posiadany przez spółkę Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. w podmiotach zależnych i stowarzyszonych jest równy udziałowi Jednostki Dominującej w kapitałach tych jednostek.

Podział majątku spółki zależnej Infrapark Police S.A. w likwidacji

Z dniem 1 listopada 2018 roku spółka Infrapark Police S.A. w likwidacji całkowicie zakończyła działalność gospodarczą.

W dniu 8 stycznia 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Infrapark Police S.A. w likwidacji zatwierdziło dokumenty i podjęło uchwały kończące likwidację spółki.

Zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia spółki, Zarząd Infrapark Police S.A. zobowiązany został do złożenia wniosku o wykreślenie spółki z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego niezwłocznie po otrzymaniu i podzieleniu między akcjonariuszy należnego zwrotu podatku VAT (w kwocie 10 tys. zł).

Udziały w spółce zależnej „Supra” Agrochemia Sp. z o.o.

W związku z tym, że sprzedaż aktywów związanych ze spółką zależną Supra Agrochemia Sp. z o.o. jest wysoce prawdopodobna Jednostka Dominująca na dzień 31 grudnia 2018 roku prezentuje aktywa oraz związane z nimi zobowiązania tej spółki zależnej w pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” (nota 20).

Zwrot akcji spółki zależnej African Investment Group S.A.

W wyniku podpisanego porozumienia rozwiązującego z DGG Eco Sp. z o.o. wraz z aneksami w dniu 30 maja 2018 roku zostały zwrócone akcje spółki African Investment Group S.A. (nabyte na podstawie umowy pomiędzy DGG ECO Sp. z o.o. a Jednostką Dominującą). Tym samym Jednostka Dominująca z dniem 30 maja 2018 roku utraciła kontrolę nad spółką zależną African Investment Group S.A. oraz pośrednio nad spółką AFRIG Trade SARL. Peten opis zdarzeń opisano w punkcie 3 niniejszego sprawozdania.

Informacje o podmiotach zależnych i stowarzyszonych Jednostki Dominującej

Nazwa i siedziba	Wartość udziałów w cenie nabycia	Posiadane udziały (%)	Charakterystyka działalności
Jednostki zależne			
Grupa Azoty Police Serwis Sp. z o.o. 72-010 Police ul. Kuźnicka 1	13 697	100,00%	Prace remontowe i inwestycyjne branży mechanicznej i budowlanej: wykonawstwo instalacji i aparatów, w tym także z tworzyw sztucznych, prace serwisowe, prace warsztatowe, obróbka metali, prace dozorowe. Prace inwestycyjne i inżynieryjno-techniczne w zakresie automatyki i elektroenergetyki, remonty aparatury kontrolno - pomiarowej oraz maszyn i urządzeń energetycznych, utrzymanie ruchu instalacji przemysłowych w branży automatyki i elektroenergetyki w tym min. utrzymanie ruchu komputerowych systemów sterowania i wizualizacji procesów.
Koncept Sp. z o.o. 72-010 Police ul. Kuźnicka 1	518	100,00%	Prace projektowe w branżach: budowlanej, instalacyjnej, mechanicznej, elektrycznej, automatyki i pomiarów oraz technologicznej (z kosztorysami nakładczymi i inwestorskimi). Specjalizacja: projekty dla przemysłu chemicznego.
Transtech Usługi Sprzętowe i Transportowe Sp. z o.o. 72-010 Police ul. Kuźnicka 1	9 798	100,00%	Usługi transportowe (transport mikrobusami oraz transport towarów samochodami ciężarowymi o ładowności do 24 ton - wywrotki i samochody skrzyniowe spełniające wymogi ADR), usługi sprzętowe (żurawie samojezdne do 65 ton udźwigu, koparki, ładowarki, spycharki, samochody specjalne - do wywozu śmieci w kontenerach, piaskarka, zestawy niskopodwoziowe), usługi warsztatowe (naprawa wózków akumulatorowych, sztaplarek, samochodów osobowych, dostawczych, ciężarowych, ładowarek, koparek, spycharek oraz żurawi samojezdnych - również przeglądy okresowe.
Grupa Azoty Africa S.A. w likwidacji Dakar (Senegal), Almadies, Route de Ngor Villa N 12	845	99,99%	Trwa likwidacja spółki od 12 maja 2017 roku.
Zarząd Morskiego Portu Police Sp. z o.o. 72-010 Police ul. Kuźnicka 1	32 612	99,91%	Działalność portów morskich, budowa portów, zarządzanie nieruchomościami, prace badawcze, obsługa żeglugi morskiej i śródlądowej, transport wodny przybrzeżny.
PDH Polska S.A. 72-010 Police ul. Kuźnicka 1	182 726	59,93%	Celem działalności spółki jest budowa instalacji do produkcji propylenu metodą PDH oraz polipropylenu wraz z niezbędną infrastrukturą, instalacjami pomocniczymi i połączeniami między obiektowymi.
InfraPark Police S.A. w likwidacji 72-010 Police ul. Kuźnicka 1	4 313	54,43%	Likwidacja spółki od 30 kwietnia 2012 roku.

Informacje o podmiotach zależnych i stowarzyszonych Jednostki Dominującej

Nazwa i siedziba	Wartość udziałów w cenie nabycia	Posiadane udziały (%)	Charakterystyka działalności
Supra Agrochemia Sp. z o.o. 51-501 Wrocław ul. Monopolowa 6	19 746	100,00%	Celem działania spółki jest podniesienie wartości należących do niej nieruchomości poprzez ich rekultywację.
Jednostki stowarzyszone			
budchem Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej 70-492 Szczecin ul. Moczyńskiego 8/10	592	48,96%	Spółka w upadłości likwidacyjnej od 19 lipca 2012 roku.
Kemipol Sp. z o.o. 72-010 Police ul. Kuźnicka 6	1 171	33,99%	Wytwarzanie koagulantów do oczyszczania wody i ścieków. Usługi związane z projektowaniem procesu chemicznego oczyszczania wody pitnej, przemysłowej i ścieków. Dobór i dostawa urządzeń dozujących chemikalia. Optymalizacja procesów oczyszczania wód. Rekultywacja jezior.

1.3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

Skład Zarządu Jednostki Dominującej na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej do publikacji:

- dr Wojciech Piotr Wardacki - Prezes Zarządu VIII wspólnej kadencji powołany Uchwałą Rady Nadzorczej nr 223/VII/18 z dnia 30 maja 2018 roku, funkcje w Zarządzie pełni od 7 kwietnia 2016 roku,
- Tomasz Grzegorz Panas - Wiceprezes Zarządu VIII wspólnej kadencji powołany Uchwałą Rady Nadzorczej nr 225/VII/18 z dnia 30 maja 2018 roku, funkcje w Zarządzie pełni od 7 kwietnia 2016 roku,
- dr Włodzimierz Zasadzki - Wiceprezes Zarządu VIII wspólnej kadencji powołany Uchwałą Rady Nadzorczej nr 224/VII/18 z dnia 30 maja 2018 roku, funkcje w Zarządzie pełni od 15 lipca 2016 roku,
- Anna Tarocińska - Członek Zarządu VIII wspólnej kadencji wybrany przez pracowników Jednostki Dominującej, powołana Uchwałą Rady Nadzorczej nr 226/VII/18 z dnia 30 maja 2018 roku, funkcje w Zarządzie pełni od 3 marca 2017 roku.

Skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej do publikacji:

- Joanna Habelman - Przewodnicząca Rady Nadzorczej VII wspólnej kadencji powołana Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej Nr 22 z dnia 30 czerwca 2016 roku (powierzenie funkcji Przewodniczącej Rady Nadzorczej w dniu 26 stycznia 2017 roku),
- Mirosław Kozłowski - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej VII wspólnej kadencji powołany Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej Nr 24 z dnia 30 czerwca 2016 roku (powierzenie funkcji Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej w dniu 6 lutego 2017 roku),
- Bożena Licht - Sekretarz Rady Nadzorczej - Przedstawiciel Ministerstwa Skarbu Państwa - wyznaczony do Rady Nadzorczej w dniu 8 lipca 2016 roku pismem Ministra Skarbu Państwa,
- Agnieszka Ewa Dąbrowska - Członek Rady Nadzorczej VII wspólnej kadencji powołana Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej Nr 23 z dnia 30 czerwca 2016 roku,
- Andrzej Malicki - Członek Rady Nadzorczej VII wspólnej kadencji wybrany przez pracowników Spółki, powołany Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej nr 25

z dnia 30 czerwca 2016 roku,

- Maria Więcek - Członek Rady Nadzorczej VII wspólnej kadencji wybrany przez pracowników Spółki, powołana Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej Nr 3 z dnia 14 grudnia 2016 roku.

Skład Komitetu Audytu na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej do publikacji:

- Joanna Habelman - Przewodnicząca Komitetu Audytu powołana Uchwałą Rady Nadzorczej nr 3/VII/16 z dnia 15 lipca 2016 roku,
- Agnieszka Ewa Dąbrowska - Sekretarz Komitetu Audytu powołana Uchwałą Rady Nadzorczej nr 4/VII/16 z dnia 15 lipca 2016 roku,
- Mirosław Kozłowski - Członek Komitetu Audytu powołany Uchwałą Rady Nadzorczej nr 5/VII/16 z dnia 15 lipca 2016 roku,
- Maria Więcek - Członek Komitetu Audytu powołana Uchwałą Rady Nadzorczej nr 140/VII/17 z dnia 19 października 2017 roku.

Pełen opis zmian składu Zarządu Jednostki Dominującej, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz Komitetu Audytu w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku znajduje się w punkcie 8.12 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. oraz Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2018 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

2.1. Oświadczenie o zgodności oraz ogólne zasady sporządzania

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską (MSSF UE) i innymi obowiązującymi przepisami. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania MSSF mające zastosowanie do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR).

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku. Dane porównawcze obejmują sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, a także sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej do publikacji w dniu 24 kwietnia 2019 roku.

2.2. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do zawieranych transakcji:

- Interpretacja KIMSF 22 *Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry*

Interpretacja wyjaśnia, że dniem zawarcia transakcji do celów ustalenia kursu wymiany, który ma zostać zastosowany w momencie początkowego ujęcia powiązanego składnika aktywów, wydatku lub dochodu (lub ich części), jest dzień, w którym jednostka początkowo ujmuje niepieniężny składnik aktywów lub niepieniężne zobowiązanie wynikające z wypłacenia lub otrzymania

wynagrodzenia z góry. Jeżeli istnieje wiele przypadków wypłacenia lub otrzymania płatności z góry, wówczas jednostka określa dzień zawarcia transakcji w odniesieniu do każdego przypadku wypłacenia lub otrzymania płatności z góry.

Interpretacja nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej.

- **Zmiany do MSR 40 *Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych***

Zmiany precyzują, kiedy jednostka dokonuje przeniesienia nieruchomości, w tym nieruchomości w budowie, do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany wyjaśniają, że zmiana sposobu użytkowania następuje, w przypadku gdy dana nieruchomość spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu użytkowania. Sama tylko zmiana intencji kierownictwa w odniesieniu do sposobu użytkowania nie stanowi dowodu świadczącego o zmianie sposobu użytkowania.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej.

- **Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji***

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji celem wyjaśnienia następujących obszarów: uwzględnienie warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień w wycenie transakcji płatności w formie akcji rozliczanej w środkach pieniężnych, ujmowanie transakcji płatności w formie akcji charakteryzującej się rozliczeniem netto zobowiązań z tytułu podatku u źródła, ujmowanie modyfikacji transakcji płatności w formie akcji, która zmienia jej klasyfikację z rozliczanej w środkach pieniężnych na rozliczaną w instrumentach kapitałowych.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej.

- **Zmiany do MSSF 4 *Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe***

Zmiany umożliwiają jednostkom, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, odroczenie daty wejścia w życie MSSF 9 do dnia 1 stycznia 2021 roku. Skutkiem takiego odroczenia jest, że zainteresowane jednostki mogą dalej sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującym standardem, tj. MSR 39.

Te zmiany nie dotyczą Jednostki Dominującej.

- **Zmiany do MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016***

Zmiany precyzują, że jednostka, która jest organizacją zarządzającą kapitałem wysokiego ryzyka, funduszem wzajemnym, funduszem powierniczym lub inną podobną jednostką, w tym związanym z inwestycjami funduszem ubezpieczeniowym może zdecydować się na wycenę inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. Jednostka dokonuje wyboru odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, w momencie początkowego ujęcia jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli jednostka, która sama nie jest jednostką inwestycyjną, posiada udział w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które są jednostkami inwestycyjnymi, jednostka ta może, stosując metodę praw własności, zdecydować się na utrzymanie wyceny według wartości godziwej stosowaną przez tę jednostkę stowarzyszoną lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, w odniesieniu do udziałów jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi, w jednostkach zależnych. Wyboru tego dokonuje się odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w dniu a) początkowego ujęcia tej jednostki stowarzyszonej lub tego wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi; b) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie stają się jednostką inwestycyjną; c) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, stają się jednostką dominującą.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej.

- **Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016***

Krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF zawarte w paragrafach E3-E7 MSSF 1 zostały usunięte.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej.

Grupa Kapitałowa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Jednostka Dominująca nie zakończyła jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia nowych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Jednostkę Dominującą zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Jednostki Dominującej lub jej wyników finansowych.

Wdrożenie MSSF 15

Grupa Kapitałowa stosuje MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* od 1 stycznia 2018 roku. MSSF 15 zastępuje dotychczas obowiązujące wytyczne dotyczące ujmowania przychodów, zawarte w MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz w związanych z nimi Interpretacjach.

Zgodnie z podstawową zasadą MSSF 15, Grupa Kapitałowa ujmuje przychód w sposób, który przedstawia transakcję transferu na klienta przyrzeczonych towarów lub usług, w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego Grupa Kapitałowa spodziewa się w zamian za te towary lub usługi. Wobec powyższego, kluczowe jest prawidłowe określenie momentu oraz wysokości ujmowanych przez Grupę Kapitałową przychodów.

Zgodnie z MSSF 15, Grupa Kapitałowa ujmuje przychód w chwili spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, czyli przeniesienia na klienta kontroli nad towarami lub usługami będącymi przedmiotem tego zobowiązania (jednorazowo w określonym momencie lub w okresie czasu).

Zgodnie z decyzją podjętą przez Grupę Kapitałową, MSSF 15 wdrożony został przy zastosowaniu metody retrospektywnej zmodyfikowanej (tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 ujętym na 1 stycznia 2018 roku, wyłącznie do umów, które nie zostały na ten dzień zakończone). Na podstawie dokonanych kalkulacji wpływu zastosowania MSSF 15 na poszczególne pozycje aktywów finansowych, podjęto decyzję o nie wykazywaniu różnic na dzień 1 stycznia 2018 roku z uwagi na nieistotne wartości wyliczonych szacunków.

Grupa Kapitałowa zawiera z klientami umowy na sprzedaż produktów m.in. umowy z warunkami dostawy opartymi o Incoterms CIF, CIP, CPT. Dotychczas całość przychodów ze sprzedaży podlegała ujęciu w momencie przekazania klientowi kontroli nad towarem. Zgodnie z MSSF 15, usługa transportu (lub transportu i ubezpieczenia) świadczona według powyższych Incoterms po przekazaniu kontroli nad produktami, podlegać będzie wydzieleniu jako odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, do którego zaalokowana zostanie część ceny transakcyjnej i odrębnie ujęty przychód w momencie realizacji usługi (tj. w momencie późniejszym niż dotychczas).

Na podstawie dokonanych kalkulacji wpływu zastosowania MSSF 15 na poszczególne pozycje sprawozdań finansowych, Grupa Kapitałowa zaprezentowała w poniższej tabeli ich wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Stan według MSSF 15	Wartość różnicy wynikająca z wdrożenia MSSF 15	Stan według standardów i interpretacji stosowanych przed wdrożeniem MSSF 15
Przychody ze sprzedaży	2 421 347	207	2 421 140
Koszty sprzedaży	(112 537)	(207)	(112 330)
Koszty finansowe	(70 216)	-	(70 216)
Strata netto	(33 619)	-	(33 619)

Zastosowanie MSSF 15 w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie miało wpływu na poszczególne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2018 roku.

Wdrożenie MSSF 9

Grupa Kapitałowa stosuje MSSF 9 *Instrumenty finansowe* od 1 stycznia 2018 roku. Standard zastępuje MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Zmianie ulegają obszary klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, wyznaczania utraty wartości aktywów finansowych oraz (opcjonalnie) rachunkowość zabezpieczeń.

Dokonano zmian w ramach polityki rachunkowości pozwalających na skuteczne wdrożenie MSSF 9 w zakresie:

- klasyfikacji aktywów finansowych,
- utraty wartości aktywów finansowych.

Wprowadzone przez Grupę Kapitałową zmiany w zakresie polityki rachunkowości są zgodne z przepisami przejściowymi wynikającymi z MSSF 9, tj. Grupa Kapitałowa stosuje standard retrospektywnie w odniesieniu do wszystkich instrumentów finansowych niewygasłych na dzień 1 stycznia 2018 roku, bez korygowania danych porównawczych. Na podstawie dokonanych kalkulacji wpływu zastosowania MSSF 9 na poszczególne pozycje aktywów finansowych, podjęto decyzję o nie wykazywaniu różnic na dzień 1 stycznia 2018 roku z uwagi na nieistotne wartości wyliczonych szacunków.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa zidentyfikowała poniższe klasy instrumentów finansowych, dla których zgodnie z MSSF 9 dokonała oszacowania wpływu oczekiwanych strat kredytowych na sprawozdanie finansowe:

- 1) należności z tytułu dostaw i usług,
- 2) środki pieniężne i ich ekwiwalenty,
- 3) udzielone pożyczki.

Dodatkowo, w związku z zawartymi umowami gwarancji i poręczeń dla kredytów korporacyjnych Grupy Azoty S.A. Grupa Kapitałowa dokonała szacowania oczekiwanej straty kredytowej na dzień 31 grudnia 2018 roku, przypadającej proporcjonalnie do jej udziału. Na podstawie wartości bilansowej zaciągniętych kredytów, warunków zakładanych przepływów pieniężnych w okresie trwania umów oraz w oparciu o ocenę wiarygodności Grupy Azoty S.A. Grupa Kapitałowa wyliczyła wartość oczekiwanej straty kredytowej z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na poziomie 1 831 tys. zł.

Pierwotna i nowa kategoria wyceny oraz wartość bilansowa określona zgodnie z MSR 39 i MSSF 9

Klasyfikacja		Wartość bilansowa na	
		01.01.2018	
MSR 39	MSSF 9	wg MSR 39	wg MSSF 9
Środki pieniężne (w tym środki na rachunkach, overnight, lokaty)			
środki pieniężne i ich ekwiwalenty	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	145 003	145 003
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe niepodlegające sprzedaży			
pożyczki i należności	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	151 870	151 870

Nie wystąpiły w Grupie aktywa finansowe ani zobowiązania finansowe, które były uprzednio wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

2.3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) - zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) - prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujemnością podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później,
- Zmiana do MSSF 3 Połączenia jednostek (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE - mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później,
- Zmiany do MSR 1 i MSR 8: Definicja istotności (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Dаты stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

2.3.1. Wdrożenie MSSF 16

Standard MSSF 16 *Leasing* został wydany przez RMSR w dniu 13 stycznia 2016 roku i zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej w dniu 31 października 2017 roku. Ma on obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się od dnia 1 stycznia 2019 roku. Standard zastępuje MSR 17 Leasing.

Nowy standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli

użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za zapłatę. Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu ustalone w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest amortyzowane liniowo, natomiast zobowiązanie z tytułu leasingu jest rozliczane efektywną stopą procentową. MSSF 16 zasadniczo powieliła wymogi związane z rachunkowością leasingodawcy zawarte w MSR 17. Tym samym leasingodawca nadal klasyfikuje rodzaje leasingu jako leasing operacyjny lub leasing finansowy i rozlicza te dwa rodzaje leasingu w różny sposób.

Grupa Kapitałowa w ramach projektu wdrożenia MSSF 16 dokonała analizy wszystkich realizowanych umów zakupu usług, bez względu na obecną kwalifikację, której celem było wyselekcjonowanie tych umów, na podstawie których Grupa Kapitałowa użytkuje składniki aktywów należące do dostawców. Następnie każda zidentyfikowana umowa została poddana ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za leasing zgodnie z MSSF 16. Przedmiotem przeprowadzanych analiz były wszystkie umowy leasingu finansowego, leasingu operacyjnego, najmu, dzierżawy a także prawa wieczystego użytkowania gruntów. Ponadto zostały przeanalizowane transakcje nabytych usług (koszty usług obcych w ramach działalności operacyjnej) pod kątem występowania sytuacji korzystania ze zidentyfikowanego składnika aktywów.

W ramach projektu wdrożenia MSSF 16 Jednostka Dominująca przygotowuje stosowne zmiany w polityce rachunkowości i procedurach operacyjnych. Zostały opracowane metodyki prawidłowej identyfikacji umów, które są leasingiem oraz gromadzenia danych niezbędnych do prawidłowego ujęcia księgowego tych transakcji.

Grupa kapitałowa zamierza wdrożyć MSSF 16 stosując podejście zmodyfikowane retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania. W związku z zastosowaniem podejścia zmodyfikowanego, datą pierwszego zastosowania MSSF 16 dla Jednostki Dominującej jest 1 stycznia 2019 roku a dane porównawcze nie będą podlegały przekształceniu.

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Grupa kapitałowa planuje skorzystać z następujących praktycznych rozwiązań dopuszczonych przez standard:

1. Nie ujmowanie tych umów leasingu operacyjnego, których okres leasingu kończy się przed upływem 12 miesięcy od dnia 1 stycznia 2019 roku, będą potraktowane jako leasingi krótkoterminowe,
2. Nie ujmowanie leasingów, dla których bazy składnik aktywów ma niską wartość, tj. 10 tys. zł.,
3. Zastosowanie pojedynczej stopy dyskontowej do portfela leasingów o podobnych cechach,
4. Wyłączenie początkowych kosztów bezpośrednich z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania, za wyjątkiem prawa wieczystego użytkowania gruntów,
5. Wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie, taką jak w przypadku określenia okresu leasingu, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia leasingu lub opcję wypowiedzenia leasingu.

Zastosowanie MSSF 16 do zidentyfikowanych umów leasingowych spowodowałoby rozpoznanie na dzień 1 stycznia 2019 roku składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie 65 295 tys. zł oraz zobowiązań z tytułu leasingu o takiej samej wartości, bez wpływu na zyski zatrzymane. Zidentyfikowane umowy leasingu to głównie prawo wieczystego użytkowania gruntów, które spowodują ujawnienia aktywów i zobowiązań w kwocie 64 731 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zastosowana przez Grupę Kapitałową stopa dyskonta (krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy) wynosiła: 4,84% dla prawa wieczystego użytkowania gruntów, 3,34% dla pozostałych leasingów.

Przeprowadzone analizy bazują na warunkach ekonomicznych na dzień 31 grudnia 2018 roku, w związku z czym rzeczywisty wpływ wdrożenia MSSF 16, jaki w sprawozdaniu finansowym odzwierciedlony zostanie na dzień 1 stycznia 2019 roku nie będzie odbiegać od powyższych przewidywań Grupy Kapitałowej.

2.4. Podstawa wyceny

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej, tj.:

- nieruchomości inwestycyjnych,
- instrumentów pochodnych,
- instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

2.5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Dane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały podane w złotych polskich, po zaokrągleniu do pełnych tysięcy. Złoty jest walutą funkcjonalną spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, z wyłączeniem zagranicznych spółek zależnych, których walutą funkcjonalną jest frank CFA BCEAO (XOF). Dla celów prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawozdania finansowe zagranicznych spółek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji, którą jest złoty polski.

2.6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od Zarządu osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku lub w okresach bieżącym i przyszłych, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych.

Grupa Kapitałowa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Główne szacunki księgowe oraz przyjęte założenia zostały ponadto przedstawione w odpowiednich notach objaśniających do sprawozdania finansowego:

- szacunki i założenia dotyczące okresów ekonomicznej użyteczności rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych przedstawiono w notach 10 i 12,
- szacunki w zakresie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych przedstawiono w notcie 10,
- szacunki w zakresie odpisów aktualizujących wartość zapasów przedstawiono w notcie 15,
- szacunki i założenia w zakresie odpisów aktualizujących wartość należności przedstawiono w notcie 17,
- szacunki w zakresie świadczeń pracowniczych przedstawiono w notcie 25,
- szacunki w zakresie utworzonych rezerw na zobowiązania przedstawiono w notcie 26.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność

nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie:

- nieuzasadnionego dzielenia operacji,
  - angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego,
  - elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz
  - inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych,
- mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiąmane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa Kapitałowa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę) podatkową, podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa Kapitałowa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

2.7. Założenie kontynuacji działalności gospodarczej

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy Kapitałowej w dającej się przewidzieć przyszłości, z wyjątkiem spółek zależnych znajdujących się w procesie likwidacji (Grupa Azoty Africa S.A. w likwidacji, Infrapark Polska S.A. w likwidacji).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy z wyjątkiem spółek zależnych wskazanych powyżej.

2.8. Zasady konsolidacji

2.8.1. Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są jednostki kontrolowane przez Jednostkę Dominującą. Kontrola ma miejsce w przypadku, gdy Jednostka Dominująca z tytułu swojego zaangażowania podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad jednostką zależną. Przy ocenie stopnia kontroli bierze się pod uwagę wpływ istniejących i potencjalnych praw głosu, które na dzień bilansowy mogą zostać zrealizowane lub mogą podlegać konwersji.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od objęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą do czasu jej ustania.

2.8.2. Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na których politykę finansową i operacyjną Jednostka Dominująca wywiera znaczący wpływ, jednakże nie sprawuje nad nimi kontroli. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia udział Grupy Kapitałowej w skumulowanych zyskach lub stratach i innych całkowitych dochodach spółek stowarzyszonych zgodnie z metodą praw własności, od momentu uzyskania znaczącego wpływu do momentu jego ustania lub przeklasyfikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży.

W przypadku, gdy udział Grupy Kapitałowej w stratach podmiotu stowarzyszonego przewyższa wartość bilansową inwestycji, przyjmuje się, iż udział w skumulowanych zyskach lub stratach i innych całkowitych dochodach spółek stowarzyszonych wynosi zero, zaś pozostałe straty są rozpoznawane przez Grupę Kapitałową do wysokości ewentualnych zaciągniętych zobowiązań.

2.8.3. Procedury konsolidacyjne

W celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosuje się następujące procedury konsolidacyjne:

- wyłączenie na dzień nabycia wartości księgowej inwestycji Jednostki Dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi Jednostki Dominującej,
- określenie udziałów niesprawujących kontroli w kapitale własnym jednostek zależnych oraz w wyniku finansowym konsolidowanych jednostek zależnych za dany okres sprawozdawczy,
- wyłączenie rozrachunków wewnętrznych pomiędzy jednostkami Grupy,
- wyłączenie wszelkich niezrealizowanych zysków powstałych na transakcjach w obrębie Grupy,
- wyłączenie niezrealizowanych strat powstałych na transakcjach w obrębie Grupy, ale wyłącznie w przypadku, gdy nie występują przesłanki wskazujące na utratę wartości,
- wyłączenie przychodów oraz kosztów związanych z transakcjami wewnątrz Grupy.

2.8.4. Połączenie jednostek gospodarczych

Połączenia jednostek są rozliczane metodą nabycia na dzień nabycia, który jest dniem, w którym Grupa obejmuje kontrolę nad jednostką nabywaną. Grupa ujmuje wartość firmy na dzień nabycia jako:

- wartość godziwą przekazanej zapłaty; powiększoną o
- ujętą wartość udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej; powiększoną o
- wartość godziwą dotychczas posiadanych kapitałów w jednostce nabywanej, jeśli połączenie odbywa się etapami; pomniejszoną o
- ujętą wartość netto (wartość godziwą) nabytych identyfikowalnych aktywów oraz przejętych zobowiązań i zobowiązań warunkowych.

W sytuacji, gdy różnica przybiera wartość ujemną, zysk na okazyjnym nabyciu jest ujmowany w rachunku zysków i strat bieżącego okresu na dzień przejęcia w pozycji pozostałe przychody operacyjne.

Wartość godziwa przekazanej zapłaty nie zawiera kwot związanych z rozliczeniem wcześniej istniejących powiązań. Kwoty te zasadniczo są ujmowane w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Koszty związane z nabyciem, inne niż odnoszące się do emisji instrumentów dłużnych lub kapitałowych, które Grupa ponosi w związku z połączeniem jednostek rozlicza się jako koszt okresu, w którym zostały poniesione i prezentuje jako koszty ogólnego zarządu.

Zapłata warunkowa jest ujmowana w wartości godziwej na dzień nabycia. Jeśli zapłata warunkowa klasyfikowana jest jako składnik kapitału własnego, nie jest ponownie wyceniana, a jej rozliczenie jest ujęte w kapitałach. W innym przypadku późniejsze zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej są ujmowane w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

2.8.5. Nabycie udziałów niekontrolujących

Nabycia udziałów niekontrolujących są ujmowane jako transakcje z właścicielami, w wyniku czego przy tego rodzaju transakcjach nie jest ujmowana wartość firmy. Korekty do udziałów niekontrolujących są oparte na proporcjonalnej wartości nabywanych aktywów netto jednostki zależnej.

2.8.6. Utrata kontroli

W momencie utraty kontroli, Grupa zaprzestaje ujmować aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, udziały niekontrolujące i pozostałe składniki kapitałów związane z jednostką zależną. Ewentualna nadwyżka lub niedobór powstałe w wyniku utraty kontroli ujmowane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Jeśli Grupa zatrzymuje jakiegokolwiek udziały w dotychczasowej jednostce zależnej, są one wyceniane w wartości godziwej na dzień utraty kontroli. Po początkowym ujęciu traktowane są jako inwestycje wyceniane metodą praw własności lub jako aktywa finansowe wyceniane

w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody lub przez wynik, w zależności od poziomu utrzymanych przez Grupę wpływów na działalność tej jednostki.

2.9. Waluty obce

2.9.1. Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu obowiązującego na ten dzień średniego kursu ogłoszonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Niepieniężne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ewidencjonowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej wyceniane są według kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Niepieniężne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ewidencjonowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej wyceniane są według kursu obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem różnic powstających na przeliczeniu kwalifikowanych zabezpieczeń przepływów pieniężnych, które ujmuje się jako inne całkowite dochody.

Dla potrzeb wyceny bilansowej przyjęto następujące kursy:

	31.12.2018	31.12.2017
EUR	4,3000	4,1709
USD	3,7597	3,4813

2.9.2. Przeliczanie sprawozdań finansowych jednostki działającej za granicą

Aktywa i zobowiązania jednostek działających za granicą, włączając wartość firmy i korekty do wartości godziwej na dzień nabycia dokonywane przy konsolidacji, są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Przychody i koszty jednostek działających za granicą, są przeliczane według średniego kursu NBP w okresie sprawozdawczym.

Różnice kursowe powstałe przy przeliczeniu są ujmowane w innych całkowitych dochodach i prezentowane jako różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą. Jednak jeśli Grupa nie posiada wszystkich udziałów w jednostce działającej za granicą, proporcjonalna część różnic kursowych z przeliczenia jest ujmowana w udziałach niekontrolujących. W sytuacji, gdy kontrola, znaczący wpływ lub wspólna kontrola nad jednostką działającą za granicą zostaje utracona, skumulowana wartość różnic kursowych z przeliczenia jest ujmowana w zysku lub stracie na sprzedaży tej jednostki. Jeśli Grupa wyłącza jedynie część swoich udziałów w jednostce działającej za granicą, ale utrzymuje kontrolę nad pozostałą częścią udziałów, odpowiednia część skumulowanej wartości jest przypisywana do udziałów niekontrolujących.

2.10. Rzeczowe aktywa trwałe

2.10.1. Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Składniki rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Cena nabycia obejmuje cenę zakupu składnika majątku oraz koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku i składowania. Rabaty, opusty oraz inne podobne zmniejszenia i odzyski zmniejszają cenę nabycia składnika aktywów. Koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie obejmuje ogół kosztów poniesionych przez Grupę Kapitałową w okresie jego budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia poniesionych do dnia przyjęcia takiego składnika majątkowego do używania (lub do dnia bilansowego, jeśli składnik nie został jeszcze oddany do używania). Koszt wytworzenia obejmuje również w przypadkach, gdy jest to wymagane, wstępny szacunek kosztów demontażu i usunięcia składników rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego. Zakupione oprogramowanie, które jest niezbędne

do prawidłowego funkcjonowania związanego z nim urządzenia jest aktywowane jako część tego urządzenia.

W przypadku, gdy określony składnik rzeczowych aktywów trwałych składa się z odrębnych i istotnych części składowych o różnym okresie użytkowania, części te są traktowane jako odrębne składniki aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania rzeczowych aktywów trwałych są określane, jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych rzeczowych aktywów trwałych i są ujmowane odpowiednio jako pozostałe przychody operacyjne lub pozostałe koszty operacyjne w rachunku zysków i strat.

Rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania aktywa do używania.

Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności długoterminowe.

2.10.2. Składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowane na podstawie umów leasingu

Umowy leasingu, na mocy których następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania przedmiotu leasingu, są klasyfikowane jako umowy leasingu finansowego. Aktywa będące przedmiotem leasingu są początkowo ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących wartości: wartości godziwej rzeczowego aktywa trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania.

Używane na podstawie leasingu finansowego składniki rzeczowych aktywów trwałych podlegają amortyzacji oraz odpisom z tytułu utraty wartości według zasad stosowanych dla własnych rzeczowych aktywów trwałych. Jeżeli brak jest pewności, że po zakończeniu umowy leasingu Grupa otrzyma prawo własności, aktywa te są amortyzowane w krótszym z dwóch okresów: okresu leasingu lub okresu ekonomicznej użyteczności.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

2.10.3. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Aktywowaniu podlegają poniesione w późniejszym okresie koszty wymienianych części składnika rzeczowych aktywów trwałych, które można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że Grupa osiągnie korzyści ekonomiczne związane z wymienianymi składnikami rzeczowych aktywów trwałych. Pozostałe nakłady są ujmowane na bieżąco w rachunku zysków i strat jako koszt.

2.10.4. Amortyzacja

Amortyzacja, z wyjątkiem amortyzacji złóż mineralnych, jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych, względnie jego istotnych i odrębnych części składowych. Amortyzacja złóż mineralnych jest naliczana metodą naturalną w oparciu o ilość wydobywanych ton surowców w stosunku do szacowanych zasobów. Okres użytkowania dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych wynosi:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Grunty	brak	brak
Budynki i budowle	1% - 33%	3 - 100 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	2% - 100%	1 - 50 lat
Urządzenia biurowe	10% - 100%	1 - 10 lat
Środki transportu	14% - 100%	1 - 7 lat
Komputery	20% - 100%	1 - 5 lat

Rozpoczęcie amortyzacji następuje w momencie, w którym dany składnik rzeczowych aktywów trwałych znajduje się w miejscu i stanie umożliwiającym jego wykorzystanie zgodnie z zamierzeniem Zarządu Jednostki Dominującej. Zakończenie amortyzacji następuje nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych z wartością początkową rzeczowego aktywa trwałego lub postawienia go w stan likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości rzeczowego aktywa trwałego.

Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie są amortyzowane.

Rzeczowe aktywa trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe, o ile ich cena nabycia lub koszt wytworzenia są istotne w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całego rzeczowego aktywa trwałego. Wyodrębnione części składowe amortyzuje się osobno przez okres ich ekonomicznej użyteczności.

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych rzeczowych aktywów trwałych jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego i, w uzasadnionych przypadkach, korygowana prospektywnie.

2.11. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane przez Grupę Kapitałową nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej, stanowi formę leasingu operacyjnego. Prawo to jest wyłączone z aktywów Grupy i ewidencjonowane na kontach pozabilansowych.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów nabyte ujmowane jest według ceny nabycia pomniejszonej o amortyzację i odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego prawa wieczystego użytkowania gruntów. Przewidywany okres użytkowania wynosi do 99 lat.

2.12. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne to grunty własne, budynki i budowle, które Grupa traktuje jako źródło osiągnięcia korzyści ekonomicznych z tytułu przyrostu wartości tych aktywów lub innych pożytków np. osiągnięcia przychodów z czynszów dzierżawnych.

Inwestycje w nieruchomości wycenia się według wartości godziwej.

Przychody z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych prezentowane są jako pozostałe przychody operacyjne, natomiast koszty z nimi związane jako pozostałe koszty operacyjne.

2.13. Wartości niematerialne

2.13.1. Badania i rozwój

Koszty prac badawczych są ujmowane jako koszt w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe, których efekty działań znajdują zastosowanie w opracowaniu lub wytworzeniu nowego lub w znacznym stopniu ulepszanego produktu podlegają aktywowaniu w przypadku, gdy wytworzenie nowego produktu (lub procesu) jest technicznie możliwe i jest ekonomicznie uzasadnione oraz Grupa posiada techniczne, finansowe oraz inne niezbędne środki do ukończenia prac rozwojowych.

Nakłady na prace rozwojowe są ujmowane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości. Zakończone prace

rozwojowe są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości na każdy dzień bilansowy, jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania lub, gdy zidentyfikowane zostaną przesłanki utraty wartości wskazujące na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

2.13.2. Koszty Reach

Grupa aktywuje koszty związane z uzyskaniem pozwolenia w ramach systemu Reach. Wraz z rejestracją produktu w systemie Reach Grupa uzyskuje prawo do produkcji i sprzedaży produktów, które przynoszą korzyści ekonomiczne. Dodatkowo składnik aktywów powstających w wyniku rejestracji nie może być wyodrębniony z jednostki gospodarczej, ale wynika z tytułu prawnego. Składnik ten ma charakter niepieniężny i nie posiada postaci fizycznej.

Grupa aktywuje koszty, które można bezpośrednio przypisać do konkretnej rejestracji. Do takich kosztów zalicza między innymi: koszty opłat rejestracyjnych, koszty wyników testów, informacji o możliwych zastosowaniach, koszty poniesione na rzecz innego rejestrującego za prawo do wykorzystania wyników testów. Koszty Reach ujmowane są w pozostałych wartościach niematerialnych i podlegają amortyzacji w takich samych okresach jak rzeczowe aktywa trwałe, przy użyciu których wytwarzany jest dany produkt.

Koszty, które zostały poniesione a nie mogą być przyporządkowane do konkretnej rejestracji ujmowane są jako koszt w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia.

2.13.3. Wartość firmy

Metody wyceny wartości firmy w momencie jej początkowego ujęcia zostały opisane w punkcie 2.8.4.

Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość firmy poddaje się co roku weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne lub grupy takich ośrodków.

W przypadku inwestycji wycenianych metodą praw własności, wartość firmy jest ujęta w wartości bilansowej inwestycji, a odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tej inwestycji nie alokuje się odrębnie do żadnego składnika jej aktywów, w tym również do wartości firmy, która stanowi część wartości tej inwestycji.

2.13.4. Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

Po początkowym ujęciu wartości niematerialne o określonym okresie użyteczności ekonomicznej wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użyteczności ekonomicznej wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Za wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez Grupę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.13.5. Nakłady poniesione w terminie późniejszym

Późniejsze wydatki na składniki istniejących wartości niematerialnych podlegają aktywowaniu tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.13.6. Amortyzacja

Wartości niematerialne co do zasady amortyzowane są metodą liniową biorąc pod uwagę okres ich użytkowania, chyba, że nie jest on określony. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które jeszcze nie są użytkowane poddaje się co roku weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku pozostałych wartości niematerialnych dokonywana jest coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości.

Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Znaki towarowe	brak	brak
Portfel klientów	17% - 100%	1 - 7 lat
Licencje	5% - 100%	1 - 20 lat
Programy komputerowe	16% - 100%	1 - 6 lat
Licencje technologiczne	2% - 100%	1 - 50 lat
Reach	2% - 100%	1 - 50 lat
Prace rozwojowe	2% - 100%	1 - 50 lat

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych wartości niematerialnych jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i w uzasadnionych przypadkach korygowana.

2.14. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, nienotowane na aktywnym rynku, o określonej wysokości płatności. Początkowo ujmuje się je według wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się je według zamortyzowanego kosztu, przy użyciu efektywnej stopy procentowej, pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku należności o terminie wymagalności nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, gdy różnica pomiędzy wartością według zamortyzowanego kosztu i wartością w kwocie wymaganej zapłaty nie jest istotna, należności wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty, pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Oczekiwana strata dla należności z tytułu dostaw i usług szacowana jest na bazie modelu uproszczonego (macierz rezerw) od momentu początkowego ujęcia należności. Wartość należności powiększana jest o zasądzone koszty sądowe oraz ewentualne, należne Jednostce na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki. Dla odsetek za zwłokę Grupa Kapitałowa tworzy odpisy aktualizujące.

Oczekiwana strata dla należności z tytułu dostaw i usług oraz odpowiadający jej odpis z tytułu utraty wartości danego aktywa finansowego jest tworzony na należności zarówno przeterminowane, jak i nieprzeterminowane:

- w oparciu o ważoną prawdopodobieństwem stratę kredytową, jaka zostanie poniesiona w przypadku wystąpienia opóźnienia płatności powyżej 90 dni, szacowaną na bazie modelu uproszczonego stratę ujmuje się w koszty działalności operacyjnej jako koszty sprzedaży;
- w przypadku wystąpienia któregokolwiek z poniższych zdarzeń:
  - należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości,
  - należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego,
  - należności kwestionowanych przez dłużników, skierowane na drogę postępowania sądowego (należności sporne) oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny jego sytuacji majątkowej i finansowej spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna,
  - należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego,
  - należności, których termin wymagalności zapłaty na dzień sprawozdawczy został przekroczony o 180 dni,
  - należności skierowanych na drogę egzekucji administracyjnej, postępowania sądowego lub egzekucji sądowej,

tworzy się odpis aktualizujący należności w wysokości 100 % należności.

2.15. Zapasy

Zapasy są to aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż lub materiały i surowce zużywane w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Składniki zapasów są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia nie wyższych jednak od ich wartości netto możliwych do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość rozchodu zapasów ustala się z zastosowaniem metody średniej ważonej.

Cena nabycia to cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzania do obrotu, łącznie z kosztami transportu, załadunku, wyładunku, a obniżona o rabaty, opusty i inne podobne zmniejszenia i odzyski. Wyroby gotowe, półprodukty i produkcja w toku wyceniane są według kosztu wytworzenia obejmującego uzasadnioną część stałych kosztów pośrednich produkcji, wyliczoną przy założeniu normalnego wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Możliwa do uzyskania cena sprzedaży netto jest różnicą pomiędzy szacowaną ceną sprzedaży dokonywaną w toku działalności gospodarczej, pomniejszoną o rabaty i upusty, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „koszty wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów”. Natomiast odwrócenie odpisu aktualizującego wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży.

2.16. Prawa majątkowe

Prawa majątkowe obejmują prawa do emisji CO₂ oraz świadectwa pochodzenia energii.

Otrzymane nieodpłatnie prawa do emisji oraz prawa otrzymane w ramach realizacji zadań Krajowego Planu Inwestycyjnego (KPI) ujmowane są początkowo jako prawa majątkowe w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (dotacja według MSR 20) w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania.

Zakupione prawa do emisji są ujmowane według ceny nabycia.

Zobowiązania wynikające z emisji zanieczyszczeń do powietrza prezentowane w ramach zobowiązań są ujmowane jako koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów (koszt rodzajowy „Podatki i opłaty”) i wyceniane następująco:

- jeżeli Grupa posiada ilość praw wystarczającą do pokrycia swojego zobowiązania wynikającego z emisji: jako iloczyn ilości praw niezbędnych do umorzenia w związku z dokonaną emisją oraz jednostkowego kosztu praw do emisji posiadanych przez Grupę oraz należnych na dzień bilansowy. Jednostkowy koszt uprawnień dla pokrycia szacowanej emisji jest obliczany według metody średniej ważonej,
- jeżeli Grupa nie posiada ilości praw wystarczającej do pokrycia swojego zobowiązania wynikającego z emisji: jako iloczyn ilości praw posiadanych przez Grupę oraz należnych na dzień bilansowy oraz jednostkowego kosztu tych praw, powiększony o wartość godziwą brakujących praw do emisji. W przypadku, gdy Jednostka zawarła kontrakty terminowe zabezpieczające rozliczenie niedoboru tych praw z okresu objętego sprawozdaniem, a z których dostawa praw nastąpi przed upływem terminu ich umorzenia w KOBIZE, wówczas dla pokrytego tymi instrumentami niedoboru stosuje cenę kontraktu terminowego.

Rozliczenie dotacji z tytułu otrzymanych nieodpłatnie praw do emisji ujmuje się jako pomniejszenie kosztu wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów (koszt rodzajowy „Podatki i opłaty”) w proporcji zrealizowanej emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym do planowanej emisji rocznej. Rozliczenie dotacji z tytułu z tytułu praw otrzymanych w ramach realizacji zadań KPI ujmuje się jako pozostałe przychody operacyjne przez okres amortyzacji aktywów nabytych w ramach realizacji zadań KPI.

Uprawnienia do emisji podlegają umorzeniu w ciężar wartości utworzonego zobowiązania w momencie umorzenia uprawnień do emisji za poprzedni rok w odpowiednim rejestrze. Ilości przyznane w ramach KPI mogą być wykorzystywane do fizycznego umorzenia uprawnień za dany rok.

Świadectwa pochodzenia energii przyznane Jednostce Dominującej z tytułu produkcji energii elektrycznej w kogeneracji ujmowane są w miarę nabywania uprawnień jako prawa majątkowe i zmniejszenie kosztów produkcji wytwarzanej energii. Zakupione świadectwa pochodzenia energii są ujmowane według ceny nabycia.

Zobowiązania do umorzenia świadectw wynikające ze sprzedaży energii, prezentowane w ramach pozostałych zobowiązań, są ujmowane jako koszty wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów (koszt rodzajowy „Podatki i opłaty”) i wyceniane na podstawie jednostkowego kosztu świadectw posiadanych przez Grupę Kapitałową lub odpowiedniej opłaty zastępczej.

Świadectwa podlegają umorzeniu w ciężar wartości utworzonego zobowiązania w momencie złożenia wniosku do URE o ich umorzenie.

W przypadku świadectw pochodzenia energii otrzymanych w związku z realizacją zadań inwestycyjnych stosuje się takie same zasady jak dla prawach do emisji CO₂ otrzymanych w ramach KPI.

2.17. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz depozyty bankowe na żądanie o początkowym okresie zapadalności do trzech miesięcy oraz środki przekazane spółkom z Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. uczestniczącym w usłudze cash pooling. Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

2.18. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

Wartość bilansowa aktywów Grupy, za wyjątkiem zapasów, aktywów z tytułu podatku odroczonego i instrumentów finansowych, dla których stosuje się inne zasady, poddawana jest analizie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek Grupa dokonuje szacunku wartości odzyskiwalnej poszczególnych aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne (OWSP). Szacunki wartości odzyskiwalnej w odniesieniu do OWSP zawierających wartości firmy i wartości niematerialne, które nie są jeszcze oddane do użytkowania oraz o nieokreślonym okresie użytkowania dokonywane są corocznie na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznawane są w każdym wypadku, w którym wartość bilansowa składnika aktywów lub związanego z nim OWSP przewyższa jego wartość odzyskiwalną.

Wartość odzyskiwalna aktywów lub OWSP definiowana jest jako większa z ich wartości netto możliwej do uzyskania ze sprzedaży oraz ich wartości użytkowej. Przy szacowaniu wartości użytkowej przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy użyciu stopy procentowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów lub OWSP. Dla celów przeprowadzania testów na utratę wartości, aktywa grupuje się do najmniejszych możliwych do określenia zespołów aktywów generujących wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależnie od innych aktywów lub OWSP. Aktywa wspólne (korporacyjne) Grupy nie generują osobnych wpływów pieniężnych i są użytkowane przez więcej niż jeden OWSP. Aktywa wspólne są przypisane do OWSP na bazie jednolitych i zasadnych przesłanek i podlegają testom na utratę wartości jako element testowanych OWSP, do których są przypisane.

Odpisy z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat. Utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest w pierwszej kolejności ujmowana jako zmniejszenie wartości firmy przypisanej do tego ośrodka (grupy ośrodków), a następnie jako zmniejszenie wartości księgowej pozostałych aktywów tego ośrodka (grupy ośrodków) na zasadzie proporcjonalnej.

Odpis aktualizujący wartość firmy z tytułu utraty wartości nie jest odwracany. W odniesieniu do innych aktywów, odpisy z tytułu utraty wartości ujęte w poprzednich okresach, są poddawane na koniec każdego okresu sprawozdawczego ocenie, czy zaszły przesłanki wskazujące na zmniejszenie utraty wartości lub jej całkowite odwrócenie. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest

odwracany, jeżeli zmieniły się szacunki zastosowane do określenia wartości odzyskiwalnej. Odpis z tytułu utraty wartości odwracany jest tylko do wysokości wartości początkowej składnika aktywów pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, jaka byłaby wykazana w sytuacji, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został ujęty.

2.19. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki Dominującej.

Kapitał zakładowy, stanowiący kapitał zakładowy Jednostki Dominującej, wykazuje się w wysokości określonej w wartości nominalnej wyemitowanych akcji.

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego, zmniejszają kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej.

Kwoty powstałe z podziału zysku, niepodzielony wynik z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako zyski zatrzymane oraz inne całkowite dochody.

2.20. Świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze obejmują wszystkie formy świadczeń Grupy w zamian za pracę wykonywaną przez pracowników. Są to zarówno świadczenia wypłacane w trakcie zatrudnienia jak i świadczenia wypłacane po okresie zatrudnienia.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej bieżące zobowiązania pracownicze prezentowane są w pozycji „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe”, a zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń w pozycji „Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych”.

2.20.1. Programy określonych składek

Grupa zobowiązana jest, na mocy obowiązujących przepisów, do pobierania i odprowadzania składek na świadczenia emerytalne pracowników. Świadczenia te, zgodnie z MSR 19, stanowią program państwowy oraz mają charakter programu określonych składek. W związku z powyższym, zobowiązanie Grupy za każdy okres szacowane jest na podstawie kwot składek do wniesienia za dany rok i ujmowane jest jako koszt świadczeń pracowniczych obciążając rachunek zysków i strat okresu, w którym pracownicy świadczyli pracę.

Ponadto, na mocy porozumienia z pracownikami Grupa wpłaca składki w ustalonej wysokości do odrębnego podmiotu i nie będzie ciążył na niej prawny ani zwyczajowo oczekiwany obowiązek zapłacenia dodatkowych składek. Zobowiązanie do wniesienia składek do programu emerytalnego określonych składek jest ujmowane jako koszt świadczeń pracowniczych obciążając rachunek zysków i strat okresu, w którym pracownicy świadczyli pracę.

2.20.2. Program określonych świadczeń

Zobowiązanie Grupy z tytułu programu określonych świadczeń jest obliczane oddzielnie dla każdego planu poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych świadczeń, które pracownicy wypracowali w bieżącym i poprzednich okresach. Koszty bieżącego zatrudnienia ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty wynagrodzeń. Odsetki od zobowiązań programu ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty finansowe. Przeszacowanie zobowiązania z tytułu programu ujmuje się w innych całkowitych dochodach.

2.20.2.1. Programy określonych świadczeń - odprawy emerytalne i pośmiertne

Grupa zobowiązana jest na podstawie obowiązujących przepisów kodeksu pracy lub układu zbiorowego do wypłaty odpraw emerytalnych i pośmiertnych.

Zobowiązanie Grupy wynikające z odpraw emerytalnych obliczane jest przez wykwalifikowanego aktuarium przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych, tj. przez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik osiągnie wiek emerytalny oraz przez oszacowanie wysokości przyszłej odprawy emerytalnej. Zobowiązanie Grupy wynikające z odpraw pośmiertnych obliczane jest przez wykwalifikowanego aktuarium przez oszacowanie wysokości przyszłej odprawy pośmiertnej. Odprawy te są dyskontowane do wartości

bieżącej stopą ustaloną na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na dzień bilansowy, które mają termin wykupu zbliżony do terminu realizacji zobowiązań Grupy. Rotacja pracowników jest szacowana na podstawie danych historycznych oraz przewidywań poziomu zatrudnienia w przyszłości. Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych oraz pośmiertnych ujmowane są proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia pracy przez danego pracownika.

2.20.2.2. Program określonych świadczeń - rezerwy na odpis ZFŚS dla emerytów i rencistów

Grupa jest zobowiązana przepisami prawa do wypłacania świadczeń socjalnych emerytom i rencistom. W związku z tym Grupa tworzy odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla pracowników po okresie zatrudnienia. Rezerwy na przyszłe odpisy są szacowane na podstawie przeciętnych wynagrodzeń w gospodarce narodowej. Rezerwy są dyskontowane taką samą stopą jak inne rezerwy pracownicze. Wysokość rezerw na ZFŚS wyznaczana jest indywidualnie dla każdego pracownika i jest ona równa obecnej wartości przyszłych świadczeń.

2.20.3. Inne długoterminowe świadczenia na rzecz pracowników - nagrody jubileuszowe

Grupa oferuje zatrudnionym pracownikom nagrody jubileuszowe, których wysokość zależy od długości stażu pracy pracownika uzyskanego w trakcie zatrudnienia oraz od wysokości wynagrodzenia pracownika w momencie nabycia prawa do nagrody jubileuszowej.

Wycena świadczeń jest dokonywana przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zobowiązanie Grupy wynikające z nagród jubileuszowych obliczane jest poprzez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik nabeździe prawo do poszczególnych nagród jubileuszowych oraz poprzez oszacowanie wysokości przyszłej nagrody jubileuszowej. Nagrody te są dyskontowane do wartości bieżącej stopą ustaloną na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na dzień bilansowy, które mają termin wykupu zbliżony do terminu realizacji zobowiązań Grupy. Rotacja pracowników jest szacowana na podstawie danych historycznych oraz przewidywań poziomu zatrudnienia w przyszłości. Zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych ujmowane jest proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia przez danego pracownika.

2.20.4. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych są wyceniane bez uwzględnienia dyskonta i są odnoszone w koszty w okresie wykonania świadczenia. Grupa ujmuje zobowiązanie w ciężar kosztów w wysokości przewidzianych płatności dla pracowników z tytułu krótkoterminowych premii pieniężnych, jeśli na Grupie ciąży prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek takich wypłat z tytułu świadczonej pracy przez pracowników w przeszłości, a zobowiązanie to może zostać wiarygodnie oszacowane.

2.21. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane, gdy spełnione są następujące warunki:

- na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający z przeszłych zdarzeń,
- prawdopodobne jest, iż wypełnienie obowiązku spowoduje wypływ korzyści ekonomicznych,
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty zobowiązania.

Kwota, na którą tworzy się rezerwę jest najlepszym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku na dzień bilansowy. Podstawą szacunków wartości rezerwy jest osąd kierownictwa, poparty doświadczeniami wynikającymi z podobnych zdarzeń, a w razie potrzeby opiniami niezależnych ekspertów.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi.

2.21.1. Koszty rekultywacji

Zgodnie z przyjętą przez Grupę polityką ochrony środowiska oraz z odpowiednimi wymogami prawnymi, rezerwa na koszty rekultywacji, dotycząca zanieczyszczonych gruntów lub innych rzeczowych aktywów trwałych jest ujmowana, gdy grunt lub inny składnik rzeczowych aktywów trwałych został zanieczyszczony.

2.21.2. Rezerwy na sprawy sądowe

Rezerwy na toczące się postępowania sądowe są tworzone po uwzględnieniu wszystkich dostępnych dowodów, w tym opinii prawników. Jeżeli na podstawie przeprowadzonej analizy wystąpienie zobowiązania jest prawdopodobne na dzień bilansowy, tworzona jest odpowiednia rezerwa (pod warunkiem, że pozostałe kryteria ujęcia rezerwy zostały spełnione).

2.22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług początkowo ujmuje się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu ujmuje się je według zamortyzowanego kosztu, przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

W przypadku zobowiązań o terminie zapadalności nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, gdy różnica pomiędzy wartością według zamortyzowanego kosztu i wartością w kwocie wymaganej zapłaty nie jest istotna, zobowiązania te wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty.

2.23. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W momencie początkowego ujęcia kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane w wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.24. Instrumenty finansowe

Instrumentem finansowym jest każdy kontrakt, który skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki.

Aktywem finansowym jest każdy składnik aktywów mający postać:

- środków pieniężnych,
- instrumentu kapitałowego innej jednostki,
- umownego prawa do:
  - otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki, lub
  - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie korzystnych warunkach, lub
- Kontraktu, który będzie rozliczony lub może być rozliczony przez Jednostkę we własnych instrumentach kapitałowych i jest:
  - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek przyjęcia przez Jednostkę zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych, lub
  - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób, niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych Jednostki. Z tego powodu, własne instrumenty kapitałowe nie obejmują instrumentów, które same są umowami o przyszłe otrzymanie lub wydanie własnych instrumentów kapitałowych przez Jednostkę.

Zobowiązanie finansowe to każde zobowiązanie, będące:

- wynikającym z umowy obowiązkiem:
  - wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce, lub
  - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie niekorzystnych warunkach, lub

- kontraktem, który będzie rozliczony lub może być rozliczony we własnych instrumentach kapitałowych Jednostki, i jest:
  - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek dostarczenia przez Jednostkę zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych, lub
  - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób, niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych Jednostki. Z tego powodu, własne instrumenty kapitałowe jednostki nie obejmują instrumentów, które same są umowami o przyszłe otrzymanie lub wydanie własnych instrumentów kapitałowych przez jednostkę.

Instrument pochodny jest to instrument finansowy lub inny kontrakt spełniający wszystkie trzy poniższe warunki:

- jego wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego, czy też innej zmiennej (czasami zwane instrumentem bazowym),
- nie wymaga żadnej początkowej inwestycji netto lub wymaga początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych,
- jego rozliczenie nastąpi w przyszłości.

Aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie zalicza się aktywa, które spełniają oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek (z uwzględnieniem prowizji, w zależności od ich charakterystyki) od kwoty głównej pozostałej do spłaty (składnik aktywów pozytywnie przeszedł test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zalicza się aktywa, które spełniają oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (składnik aktywów pozytywnie przeszedł test SPPI).

Składnik aktywów finansowych klasyfikowany jest jako aktywo finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Jednostka może, w momencie początkowego ujęcia, wyznaczyć aktywa finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, przy czym:

- wyznaczenie takie jest nieodwracalne,
- jednostka może dokonać opisanego wyznaczenia jeżeli prowadzi ono do uzyskania lepszych informacji, ponieważ eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania składników aktywów finansowych, jaka powstałaby na skutek wyceny aktywów bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad

Zobowiązania finansowe dzielone są na:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

2.24.1. Ujęcie i wyłączenie składnika aktywów finansowych oraz zobowiązania finansowego

Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest wykazywany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów i zobowiązań finansowych są ujmowane w dniu zawarcia transakcji, tj. w dniu, w którym Jednostka zobowiązała się do nabycia danego składnika aktywów lub sprzedaży danego składnika zobowiązań. Standaryzowane transakcje zakupu lub sprzedaży aktywów finansowych to transakcje zakupu lub sprzedaży, w których termin dostarczenia aktywów drugiej stronie jest zasadniczo ustalony przez przepisy bądź zwyczaje obowiązujące na danym rynku.

Jednostka wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- przenosi składnik aktywów finansowych na inną jednostkę, a przeniesienie spełnia warunki zaprzestania ujmowania.

Jednostka usuwa zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie przestało istnieć - to znaczy wtedy, gdy obowiązek określony w umowie:

- został wypłacony, lub
- został umorzony, lub
- wygasł.

2.24.2. Wycena instrumentów finansowych na dzień nabycia

Wszystkie aktywa finansowe, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane według wartości godziwej powiększonej lub pomniejszonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego (z wyjątkiem aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, których wartość godziwa nie jest korygowana o koszty związane z nabyciem).

2.24.3. Wycena instrumentów finansowych na dzień bilansowy

Wycena według zamortyzowanego kosztu

Aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy.

Zamortyzowany koszt instrumentu finansowego jest definiowany jako kwota, w jakiej jest on wyceniany w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie wymagalności, oraz skorygowana o wszelkie odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Efektywna stopa procentowa jest to stopa procentowa, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto danego instrumentu. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymane przez strony umowy prowizje i odsetki, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta. Jednostka kalkuluje efektywną stopę procentową dla okresu krótszego od oczekiwanego okresu życia instrumentu, jeżeli zmienna (np. stopa procentowa), z którą związane są opłaty, koszty transakcyjne, dyskonto lub premia, jest przeliczana do wartości rynkowej przed oczekiwanym terminem wymagalności danego instrumentu. W takim przypadku odpowiednim okresem amortyzacji jest okres do daty następnego takiego oszacowania.

Jeśli zmiany ulegają szacunki przepływów pieniężnych (daty lub kwoty), wartość bilansowa instrumentu finansowego jest korygowana w celu odzwierciedlenia faktycznych i zaktualizowanych szacowanych przepływów pieniężnych. Wartość bilansowa jest wówczas wyliczana przez obliczenie bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego instrumentu, lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe (w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe). Wszelkie wynikające

z tego korekty powinny być bezpośrednio ujmowane w wyniku okresu w pozycji przychodów lub kosztów finansowych.

Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej zobowiązań finansowych zaklasyfikowanych jako pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie jest rozpoznawana w wyniku finansowym okresu jako korekta wartości wycenianego składnika zobowiązań finansowych.

Wycena według wartości godziwej

Po początkowym ujęciu, instrumenty finansowe zakwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wyceniane są według wartości godziwej nie rzadziej niż na 31 marca, 30 czerwca, 30 września, 31 grudnia.

Wartość godziwa aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych stanowiących przedmiot obrotu na aktywnych rynkach finansowych jest ustalana w odniesieniu do ofert zakupu notowanych na giełdzie w chwili zamknięcia sesji na dzień sprawozdawczy. Instrument finansowy jest uznawany za notowany na aktywnym rynku, jeśli kwotowane ceny są łatwo i regularnie dostępne z giełdy, od dealera, brokera, grupy branżowej, instytucji usługowej lub uprawnionej do wydawania regulacji, a ceny te reprezentują aktualne i regularnie występujące na rynku transakcje zawierane bezpośrednio pomiędzy stronami.

Wartość godziwa aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, które nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń powinny zostać rozpoznane w następujący sposób:

- zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wyniki finansowy lub pozostałe zobowiązanie finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy powinna być rozpoznana w wyniku finansowym okresu,
- zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody powinna zostać rozpoznana w pozostałych całkowitych dochodach w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, i odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny, za wyjątkiem strat z tytułu utraty wartości oraz zysków i strat z tytułu różnic kursowych (dla pozycji pieniężnych odnoszone w wynik finansowy, natomiast dla pozycji niepieniężnych, np. instrumentów kapitałowych, w pozostałe całkowite dochody, na kapitał z aktualizacji wyceny), do momentu, kiedy aktywa te zostaną usunięte ze sprawozdania z sytuacji finansowej. W tym momencie, rozpoznane w kapitale z aktualizacji wyceny skutki wyceny powinny zostać odniesione w ciężar wyniku finansowego okresu. Dywidendy z instrumentów kapitałowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody powinny być rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo Jednostki do otrzymania płatności jest ustalone,
- odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do dłużnych instrumentów finansowych ujmowane są w wyniku finansowym okresu.

Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej zobowiązań finansowych zaklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, które nie zostały objęte rachunkowością zabezpieczeń, jest rozpoznawana w wyniku finansowym okresu.

2.24.4. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe do zabezpieczenia ryzyka kursowego wynikającego z działalności operacyjnej, finansowej lub inwestycyjnej. Zgodnie z przyjętą polityką operacji pieniężnych, Grupa nie posiada, ani nie emituje pochodnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej są ujmowane jako zysk lub strata w rachunku zysków i strat w działalności finansowej.

Pochodne instrumenty finansowe obejmują w szczególności: opcje, kontrakty terminowe typu forward, kontrakty typu swap, wbudowane instrumenty pochodne.

Pochodne instrumenty finansowe prezentowane są w osobnej pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (łącznego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą, niebędącą instrumentem pochodnym. Składnik ten powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Przykładem umów, które mogą zawierać wbudowane instrumenty pochodne, są instrumenty kapitałowe (np. akcje z opcją wykupu), instrumenty dłużne (np. obligacje zamienne na akcje, kredyty z opcją wcześniejszej spłaty), umowy leasingu, umowy ubezpieczeniowe, jak również umowy na dostawę dóbr i usług.

Grupa dokonuje analizy zawieranych i obowiązujących umów w celu identyfikacji wbudowanych instrumentów pochodnych.

Jeżeli kontrakt hybrydowy zawiera umowę zasadniczą będącą składnikiem aktywów finansowych, Grupa stosuje zasady klasyfikacji aktywów w odniesieniu do całego kontraktu hybrydowego.

Jeżeli kontrakt hybrydowy zawiera umowę zasadniczą niebędącą składnikiem aktywów finansowych, wbudowany instrument pochodny powinien zostać oddzielony od umowy zasadniczej i zostać odrębnie ujęty w sprawozdaniu jedynie wtedy, gdy spełnione są następujące warunki:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwymi dla umowy zasadniczej zgodnie z MSSF 9,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- hybrydowy (łączny) instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej nie są ujmowane w wyniku okresu.

Charakter wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyka z nim związane uznaje się za ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi wtedy, gdy w szczególności:

- wbudowany instrument pochodny jest związany ze stopą procentową lub indeksem stóp procentowych, które powodują zmianę kwoty odsetek, jakie byłyby zapłacone lub otrzymane na podstawie zawartej umowy, gdyby w tę umowę nie został wbudowany instrument pochodny; jeżeli wbudowany instrument finansowy powoduje, że rozliczenie umowy zasadniczej może być dokonane w taki sposób, że kwota inwestycji początkowej nie będzie odzyskana, albo stopa zwrotu z inwestycji będzie co najmniej dwukrotnie większa od początkowego poziomu tej stopy lub od stóp rynkowych ustalonych dla podobnych umów, nie uznaje się wówczas instrumentu wbudowanego i umowy zasadniczej za ściśle powiązane, lub
- wbudowany instrument pochodny jest górnym lub dolnym pułapem stopy procentowej, albo ceny nabycia lub ceny sprzedaży składnika aktywów, jeżeli w terminie zawarcia umowy ustalona stopa procentowa lub cena nie odbiega znacząco od warunków rynkowych oraz górny pułap jest powyżej, a dolny poniżej rynkowej stopy procentowej lub ceny rynkowej dla podobnych transakcji, lub
- wbudowany instrument pochodny powoduje, że strumień przepływów pieniężnych z tytułu płatności części lub całości nominału lub odsetek jest wyrażany w walucie obcej, a powstałe na dzień wyceny różnice kursowe zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych, lub
- wbudowany instrument pochodny powoduje, że kwoty płatności wynikające z umów zmieniają się na skutek:
  - indeksowania wskaźnikiem powiązanim z inflacją, pod warunkiem że wskaźnik inflacji przyjęty za podstawę ustalenia indeksu jest charakterystyczny dla środowiska ekonomicznego, w którym działa Grupa, lub
  - zmiany wielkości sprzedaży lub rynkowych stóp procentowych.
- w zawartej umowie niebędącej instrumentem finansowym wynika obowiązek dokonywania płatności wyrażonych w walucie obcej, która jest:
  - walutą, w której którakolwiek z ważnych dla wykonania postanowień umowy stron osiąga większość przychodów i ponosi większość kosztów (waluta funkcjonalna), lub
  - walutą, w której zwyczajowo i powszechnie na rynkach międzynarodowych zawierane są

- umowy na dostawę określonych towarów lub usług, lub
- walutą, w której powszechnie na rynku krajowym zawierane są umowy na dostawę określonych dóbr lub usług (tj. relatywnie stabilna i płynna waluta, która jest powszechnie stosowana w lokalnym obrocie gospodarczym lub zewnętrznej wymianie handlowej). Grupa uznaje, że taką walutą jest Euro w odniesieniu do transakcji krajowych.

Instrument pochodny, który jest dołączany do instrumentu finansowego, ale który zgodnie z umową może być przenoszony niezależnie od tego instrumentu lub dotyczy innego kontrahenta niż strona tego instrumentu, nie jest wbudowanym instrumentem pochodnym, lecz oddzielnym instrumentem finansowym.

Umowy hybrydowe zawierające umowę zasadniczą będącą aktywem finansowym klasyfikowane są zgodnie z przyjętym dla tego typu aktywów modelem biznesowym i wynikiem testu SPPI, ujmowane w sposób zgodny z wynikiem tego testu.

2.24.5. Utrata wartości aktywów finansowych

Jednostka dokonuje odpisu z tytułu oczekiwanej utraty wartości w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych, a następnie aktualizuje wartość odpisu nie rzadziej niż na dzień 31 marca, 30 czerwca, 30 września, 31 grudnia.

Jednostka ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe na składnikach aktywów finansowych wycenianych:

- w zamortyzowanym koszcie,
- w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Odpis wyceniany jest jako różnica pomiędzy wartością bieżącą przepływów pieniężnych należnych Jednostce na mocy zawartej umowy, w ciągu całego oczekiwanego życia aktywa, a przepływami pieniężnymi, które Grupa spodziewa się otrzymać, przy czym:

- oczekiwane straty kredytowe wyznaczane są w sposób uwzględniający prawdopodobieństwo ich wystąpienia oraz wniesione zabezpieczenia.
- wartość bieżąca powyższych przepływów wyznaczana jest w oparciu o wszystkie wynikające z umowy przepływy pieniężne zdyskontowane pierwotną (tj. ustaloną przy początkowym ujęciu) efektywną stopę procentową, uwzględniającą ewentualną korektę o ryzyko kredytowe (w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe).

Jednostka stosuje następujące modele szacowania odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych:

- model ogólny,
- model uproszczony (macierz rezerw).

W ramach modelu ogólnego, Jednostka na bieżąco analizuje poziom ryzyka kredytowego aktywów finansowych oraz ewentualne zmiany poziomu tego ryzyka. Na potrzeby identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego, Jednostka grupuje aktywa finansowe posiadające zbliżoną charakterystykę.

Na podstawie zmian ryzyka kredytowego aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, aktywa finansowe przyporządkowywane są do jednego z następujących etapów:

- etap 1 - aktywa finansowe, w przypadku których nie stwierdzono znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego oraz aktywa posiadające niski poziom ryzyka kredytowego na dzień sprawozdawczy,
- etap 2 - aktywa finansowe, w przypadku których stwierdzono znaczący wzrost ryzyka kredytowego,
- etap 3 - aktywa finansowe, w przypadku których stwierdzono wystąpienie utraty wartości.

W przypadku aktywów finansowych przyporządkowanych do Etapu 1, odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych szacowane są na podstawie okresu 12-miesięcznego.

W przypadku aktywów finansowych przyporządkowanych do Etapów 2 i 3, odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych szacowane są na podstawie całego oczekiwanego okresu życia danego aktywa finansowego.

Co najmniej raz na kwartał Jednostka dokonuje analizy wystąpienia przestanków skutkujących zaklasyfikowaniem aktywów finansowych do poszczególnych etapów.

Jednostka stosuje model ogólny w odniesieniu do aktywów finansowych innych niż należności z tytułu dostaw i usług.

Jednostka stosuje model uproszczony w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług.

W ramach modelu uproszczonego, Jednostka szacuje poziom odpisu na bazie danych historycznych dotyczących poniesionych strat kredytowych.

W odniesieniu do aktywów finansowych, które zostały zakupione lub utworzone jako dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, Jednostka jako odpis na oczekiwane straty kredytowe ujmuje wyłącznie skumulowane zmiany oczekiwanych strat kredytowych od momentu początkowego ujęcia.

Jednostka ujmuje kwotę oczekiwanych strat kredytowych w wyniku finansowym okresie, jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości.

Jednostka ujmuje korzystne zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia danego aktywa finansowego jako zysk z tytułu utraty wartości. Dotyczy to również przypadków, w których oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia są niższe niż kwota oczekiwanych strat kredytowych na moment początkowego ujęcia.

2.24.6. Polityka rachunkowości w zakresie instrumentów finansowych stosowania do 31 grudnia 2017 roku

Instrumenty finansowe- klasyfikacja

Jako instrument finansowy Grupa kwalifikuje każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe z podziałem na:

- aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy - instrumenty pochodne oraz aktywa i zobowiązania nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem, których Grupa ma zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności,
- pożyczki i należności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące: (a) pożyczkami i należnościami, (b) inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności, ani (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe.

Utrata wartości aktywów finansowych

Odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych jest ujmowany w momencie, kiedy istnieją obiektywne przesłanki, że zaistniały zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym składnikiem aktywów.

Utrata wartości w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu szacowana jest, jako różnica między ich wartością bilansową, a wartością bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Odpis z tytułu utraty wartości w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w przypadku znaczącego lub przedłużającego się spadku wartości godziwej takiej inwestycji poniżej ceny jej nabycia.

Wartość bilansowa poszczególnych aktywów finansowych o jednostkowo istotnej wartości poddawana jest ocenie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Pozostałe aktywa finansowe są oceniane pod kątem utraty wartości zbiorczo, pogrupowane według podobnego poziomu ryzyka kredytowego.

Odpisy z tytułu utraty wartości dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości

aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się poprzez przeniesienie do zysku lub straty bieżącego okresu skumulowanej straty ujętej w kapitale z aktualizacji wyceny do wartości godziwej.

Odpisy z tytułu utraty wartości są odwracane, jeśli późniejszy wzrost wartości odzyskiwalnej może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po dniu ujęcia straty z tytułu utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości w odniesieniu do inwestycji w instrumenty kapitałowe zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży nie są odwracane przez wynik finansowy. Jeżeli wartość godziwa instrumentów dłużnych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży wzrośnie a jej wzrost może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po ujęciu utraty wartości to uprzednio ujętą stratę z tytułu utraty wartości odwraca się przez wynik finansowy.

2.25. Przychody

Przychody ze sprzedaży to przychody ujmowane z tytułu umów zawartych z klientami. Ujęcie przychodu przedstawia transakcję przeniesienia dóbr lub usług na klienta w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego Jednostka spodziewa się w zamian za te dobra lub usługi. Podstawowym kryterium ujęcia przychodów jest moment wypełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, następujący z chwilą przeniesienia kontroli na rzecz klienta. Przychody ujmowane są w oparciu o następujący 5-etapowy model ujmowania przychodów:

1. identyfikacja umowy z klientem,
2. identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie,
3. ustalenie ceny transakcyjnej,
4. przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie,
5. ujęcie przychodu w chwili wypełnienia zobowiązań.

Identyfikacja umowy z klientem

Grupa ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych Grupy); oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Grupie, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ Grupa może zaoferować klientowi ulgę cenową.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzczone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz
- zobowiązanie Grupy do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które - zgodnie z oczekiwaniem Grupy - będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Wynagrodzenie stałe - dotyczy części wynagrodzenia z tytułu umowy zawartej z klientem, w przypadku której kwota jest stała i nie zależy od skutków przyszłych działań.

Wynagrodzenie zmienne - dotyczy części zmiennej wynagrodzenia z tytułu umowy zawartej z klientem (zarówno należnego podmiotom z Grupy, jak i klientowi), która podlega szacowaniu przez Jednostkę na dzień zawarcia umowy, jak i przynajmniej na koniec każdego kwartału. Część zmienna wynagrodzenia w ramach umów zawieranych przez Jednostkę dotyczy w szczególności: udzielonych klientom upustów, rabatów, skont, możliwych zwrotów oraz kar umownych. Wynagrodzenie zmienne ujmowane jest w cenie transakcyjnej do tej wysokości, w przypadku której jest wysoce prawdopodobne, że nie nastąpi w przyszłości odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych przychodów.

Jednostka szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Jednostce dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana - ustalana jako suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, w przypadku gdy Jednostka zawiera dużą liczbę podobnych umów,
- wartość najbardziej prawdopodobna - jest to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia. Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Jednostka albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Jednostka stosuje konsekwentnie przez cały czas trwania danej umowy jedną metodę do szacowania wpływu niepewności na wysokość wynagrodzenia zmiennego, do którego jest uprawniona. Ponadto Jednostka uwzględnia wszystkie informacje (historyczne, bieżące i prognozy), które są w sposób racjonalny dla niej dostępne oraz identyfikuje odpowiednią liczbę możliwych kwot wynagrodzenia.

W przypadku trudności z oszacowaniem wartości wynagrodzenia zmiennego (np. wynikającego z braku wcześniejszej historii / doświadczenia Jednostki w danym obszarze), Jednostka zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi zmniejszenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w miarę jak stopniowo spada niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego (jest to tzw. ograniczenie wynagrodzenia zmiennego). Podczas oceny tego, czy istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi zmniejszenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w miarę jak stopniowo spada niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego, Jednostka uwzględnia zarówno prawdopodobieństwo, jak i wysokość zmniejszenia przychodów.

Wynagrodzenie niegotówkowe - występuje w przypadku umów, w ramach których klient zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w formie innej niż pieniężna. Wynagrodzenie to jest wyceniane w wartości godziwej. Jeżeli klient wnosi wkład w postaci dóbr lub usług (np. materiały, sprzęt lub pracę) w celu ułatwienia Jednostce realizacji umowy, Jednostka ocenia, czy uzyskuje kontrolę nad wniesionymi dobrami lub usługami - jeśli tak jest, Jednostka ujmuje wniesione dobra lub usługi jako wynagrodzenie niegotówkowe otrzymane od klienta.

Wynagrodzenie należne klientom - obejmuje środki pieniężne, które Jednostka płaci lub zamierza zapłacić klientowi (lub innym podmiotom, które kupują dobra lub usługi Jednostki od klienta). Wynagrodzenie należne klientowi obejmuje również kredyty lub inne korzyści (np. kupony lub bony), które można przeznaczyć na pokrycie zobowiązań wobec Jednostki (lub wobec innych podmiotów, które kupują dobra lub usługi Jednostki od klienta). Wynagrodzenie należne klientowi ujmowane jest jako obniżenie ceny transakcyjnej. Jako wynagrodzenie należne klientom (pomniejszające cenę transakcyjną w ramach umowy sprzedaży) Jednostka ujmuje w szczególności wynagrodzenie przekazywane przez Jednostkę klientowi w zamian za różnego rodzaju działania marketingowe i promocyjne, których to działań klient nie świadczyłby na rzecz Jednostki, gdyby jednocześnie nie zawarł umowy na sprzedaż dóbr przez Jednostkę (co oznacza, że działania marketingowe i promocyjne nie są odrębne od sprzedaży dóbr).

Występowanie istotnego elementu finansowania - Przy ustalaniu ceny transakcyjnej, Jednostka koryguje przyrzeczoną kwotę wynagrodzenia o zmianę wartości pieniądza w czasie, jeśli rozkład w czasie płatności uzgodniony przez strony umowy (w sposób wyraźny lub domyślny) daje klientowi lub Jednostce istotnie korzyści z tytułu finansowania przekazania dóbr lub usług klientowi. Istotny element finansowania występuje w Jednostce w przypadku umów z odroczonym terminem płatności

dłuższym niż standardowy, tj. wynoszącym co najmniej 365 dni, przy czym istotność elementu finansowania oceniana jest z punktu widzenia pojedynczej umowy. Oznacza to, iż Jednostka korzysta z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym nie musi korygować przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania klientowi przyrzeczonego dobra lub usługi do momentu zapłaty za to dobro lub usługę wyniesie nie więcej niż rok. Istotny element finansowania nie występuje natomiast w szczególności wówczas, gdy różnica między przyrzeczonego wynagrodzeniem a ceną sprzedaży gotówkowej wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania, głównie w przypadku przedpłaconych kaucji pieniężnych lub kwot zatrzymanych stanowiących zabezpieczenie wykonania umowy.

Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy - Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy ponoszone bez względu na to, czy umowa została zawarta, ujmują się jako koszty w momencie ich poniesienia, chyba że koszty te wyraźnie obciążają klienta bez względu na to, czy umowa zostanie zawarta. Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Grupę, wynosi jeden rok lub krócej.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które - zgodnie z oczekiwaniem Grupy - przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi.

W odniesieniu do umów dotyczących usług ciągłych, na podstawie których Grupa ma prawo do otrzymania od klienta wynagrodzenia w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane, Grupa ujmuje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

2.25.1. Sprzedaż wyrobów gotowych, towarów i świadczenie usług

Przychody z tytułu sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów ujmowane są w oparciu o 5-etapowy model ujmowania przychodów.

2.25.2. Przychody z tytułu sprzedaży świadectw pochodzenia energii czerwonej

Jednostka zawiera z klientami umowy kompleksowe na sprzedaż energii elektrycznej (dostarczanej przez stronę trzecią) wraz z usługą dystrybucji tej energii elektrycznej za pośrednictwem własnej sieci. Jednostka ocenia, iż w ramach zawartych umów pełni rolę zlecniodawcy, a jako dwa odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia traktuje sprzedaż energii elektrycznej, ujmowaną w ramach przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów lub sprzedaż produktów, oraz usługę dystrybucji, ujmowaną w ramach przychodów ze sprzedaży produktów i usług.

2.25.3. Przychody z tytułu najmu

Przychody z tytułu wynajmu rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres wynajmu na podstawie zawartych umów.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu najmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

Przychody te ujmowane są w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.25.4. Programy lojalnościowe

Przychody ze sprzedaży są alokowane pomiędzy część dotyczącą programu lojalnościowego oraz inne komponenty transakcji sprzedaży. Część przychodu alokowana do programu lojalnościowego jest odraczana w czasie i rozpoznawana jako przychód ze sprzedaży w okresie, w którym Grupa wypełniła ciężące na niej zobowiązania wynikające z programu lub w którym stało się prawdopodobne, że uprawnienia uczestników programu nie zostaną zrealizowane.

2.25.5. Przychody finansowe

Przychody finansowe obejmują odsetki należne z tytułu zainwestowanych przez Grupę środków pieniężnych, pożyczek, innych oprocentowanych instrumentów, należne dywidendy, zyski z tytułu zbycia dostępnych do sprzedaży instrumentów finansowych, zyski z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych przez wynik finansowy, zyski z tytułu różnic kursowych oraz zyski dotyczące instrumentów zabezpieczających (za wyjątkiem kontraktów na prawa do emisji CO₂), które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek wykazuje się w rachunku zysków i strat według zasady memoriałowej, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Dochód z tytułu dywidend ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy Grupa nabywa prawo do jej otrzymania.

2.25.6. Dotacje

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Zaliczane do dotacji kwoty środków pieniężnych otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych w tym także budowie, zwiększają pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych.

2.25.7. Polityka rachunkowości w zakresie przychodów stosowania do 31 grudnia 2017 roku

Przychody

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą. Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Sprzedaż wyrobów gotowych, towarów i świadczenie usług

Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie dostarczenia towarów i produktów i przekazania nabywcy znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów i produktów oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji, jeżeli wynik transakcji dotyczącej świadczenia usługi można oszacować w wiarygodny sposób. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane. Jeżeli wyniku transakcji dotyczącej świadczenia usługi nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

2.26. Koszty

2.26.1. Koszty wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów

Kosztami wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów są wszystkie koszty związane z podstawową działalnością Grupy za wyjątkiem kosztów sprzedaży, kosztów ogólnego zarządu, pozostałych kosztów operacyjnych i kosztów finansowych. Koszt wytworzenia produktu

obejmuje koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część stałych kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu.

2.26.2. Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży są to ewidencjonowane koszty związane ze sprzedażą. Do kosztów tych zalicza się między innymi:

- opakowania wysyłkowe,
- koszty transportu, załadunku, wyładunku,
- opłaty celne i prowizje handlowe,
- ubezpieczenia produktów w czasie transportu,
- utworzenie/rozwiązanie odpisów na należności z tytułu dostaw i usług za wyjątkiem odpisów na należności z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych (prezentowane w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych) oraz odsetek od należności (prezentowane w przychodach lub kosztach finansowych),
- inne.

2.26.3. Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty:

- koszty ogólno-administracyjne związane z utrzymaniem określonych komórek Zarządu,
- koszty ogólno-produkcyjne (związane z produkcją, które nie dotyczą poszczególnych wydziałów, związane z utrzymaniem i funkcjonowaniem komórek ogólnego przeznaczenia).

2.26.4. Płatności z tytułu leasingu operacyjnego

Płatności z tytułu zawartych przez Grupę umów leasingu operacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat liniowo przez okres trwania leasingu. Otrzymane specjalne oferty promocyjne ujmowane są w rachunku zysków i strat łącznie z kosztami z tytułu leasingu.

2.26.5. Płatności z tytułu leasingu finansowego

Płatności leasingowe są rozdzielane na część stanowiącą koszt finansowania oraz część zmniejszającą zobowiązanie. Część stanowiąca koszt finansowania jest przypisywana do poszczególnych okresów w czasie trwania umowy leasingu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.26.6. Koszty finansowe

Koszty finansowe obejmują odsetki płatne z tytułu zadłużenia, odwracanie dyskonta z tytułu rezerw, straty z tytułu różnic kursowych, straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych przez wynik finansowy oraz odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Wszystkie koszty z tytułu odsetek są ustalane w oparciu o efektywną stopę procentową.

Koszty finansowe, które bezpośrednio można przyporządkować nabyciu, wytworzeniu danego składnika aktywów włącza się do ceny nabycia, wytworzenia tego składnika aktywów. Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego Grupa ujmuje jako koszt, w okresie, w którym zostały poniesione.

2.27. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujmowany jest w rachunku zysków i strat bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy dotyczy połączenia jednostek oraz pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym lub jako inne całkowite dochody.

Podatek bieżący stanowi zobowiązanie podatkowe z tytułu dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalone przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących na dzień bilansowy oraz korekty podatku dotyczącego lat ubiegłych. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu.

Podatek odroczony wyliczany jest w związku z różnicami przejściowymi pomiędzy wartością aktywów i zobowiązań ustalaną dla celów księgowych a ich wartością ustalaną dla celów podatkowych. Podatek odroczony nie jest ujmowany w przypadku:

1. początkowego ujęcia aktywów lub zobowiązań, które nie wpływają ani na zysk księgowy ani na dochód do opodatkowania pochodzących z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek,
2. różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych i współkontrolowanych w zakresie, w którym nie jest prawdopodobne, że zostaną one zbyte w dającej się przewidzieć przyszłości,
3. różnic przejściowych powstałych w związku z początkowym ujęciem wartości firmy.

Dochody uzyskiwane z działalności w specjalnych strefach ekonomicznych mogą być zwolnione z podatku dochodowego do wysokości określonej w przepisach dotyczących specjalnych stref ekonomicznych. Przyszłe korzyści z tytułu zwolnienia z podatku dochodowego traktowane są jako ulga inwestycyjna i ujmowane, przez analogię, w oparciu o MSR 12, jako aktywa z tytułu podatku odroczonego.

Ujęta kwota podatku odroczonego opiera się na oczekiwaniach co do sposobu realizacji wartości bilansowej aktywów i pasywów, przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących lub uchwalonych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na realizację różnic przejściowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego obniża się w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania różnic przejściowych. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego dochodu do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają wzajemnej kompensacie, jeżeli Grupa posiada tytuł uprawniający ją do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego oraz gdy dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę samą władzę podatkową. Aktywa oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku nie są dyskontowane i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa trwałe lub zobowiązania długoterminowe.

2.28. Działalność zaniechana oraz aktywa przeznaczone do sprzedaży

Grupa klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako aktywa przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Warunek zaliczenia aktywów do tej grupy stanowi aktywne poszukiwanie nabywcy przez kierownictwo Grupy oraz wysokie prawdopodobieństwo zbycia tych aktywów w ciągu jednego roku od daty ich zakwalifikowania, a także dostępność tych aktywów do natychmiastowej sprzedaży. Aktywa te wyceniane są w kwocie niższej z: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

Działalność zaniechana jest częścią działalności Grupy, która stanowi odrębną ważną dziedzinę działalności lub geograficzny obszar działalności, którą zbyto lub przeznaczono do sprzedaży lub wydania, albo jest to jednostka zależna nabyta wyłącznie w celu odsprzedaży. Klasyfikacji do działalności zaniechanej dokonuje się na skutek zbycia lub wtedy, gdy działalność spełnia kryteria zaklasyfikowania jako przeznaczonej do sprzedaży. W przypadku, gdy działalność jest zaklasyfikowana jako zaniechana, dane porównawcze do rachunku zysków i strat są przekształcane tak, jakby działalność została zaniechana na początku okresu porównawczego.

3. Informacja o istotnych zdarzeniach

3.1. Skutki zwrotu akcji spółki zależnej African Investment Group S.A. i zaprzestanie konsolidacji

W związku ze zgłoszonymi przez Jednostkę Dominującą wobec DGG Eco Sp. z o.o. roszczeniami o zwrot transz ceny zakupu pakietu 55% akcji African Investment Group S.A. (dalej: „AFRIG S.A.”) uiszczonych nienależnie, pomimo braku wydobycia ze złóż AFRIG S.A. założonych w umowie ilości fosforytów, w dniu 20 grudnia 2017 roku zawarto porozumienie rozwiązujące (potwierdzone ugodą sądową) w sprawie odstąpienia i odwrócenia skutków prawnych umowy zakupu większościowego pakietu akcji AFRIG S.A. zawartej dnia 28 sierpnia 2013 roku. Konsekwencje prawne wejścia w życie

tego porozumienia (ugody) zasadzające się na wzajemnym zwrocie świadczeń wykonanych na podstawie unicestwianej umowy zakupu zostały uwarunkowane dokonaniem w terminie do 28 lutego 2018 roku zwrotu pierwszej części ceny i zabezpieczenia reszty jej spłaty. Wobec niespełnienia przez DGG Eco Sp. z o.o. warunków, nie doszło w pierwotnie założonym czasie do finalizacji ugody.

W wyniku dalszych negocjacji podpisano w dniach 22-23 maja 2018 roku aneks do porozumienia, modyfikujący zasady jego finalizacji i zwrotu świadczeń. Zgodnie z jego postanowieniami Jednostka Dominująca potwierdziła w dniu 30 maja 2018 roku zwrotne przeniesienie akcji AFRIG S.A. na rzecz DGG Eco Sp. z o.o.

Główne warunki porozumienia rozwiązującego pomiędzy Jednostką Dominującą a DGG Eco Sp. z o.o.:

- zwrot przez DGG Eco Sp. z o.o. kwot uprzednio uiszczonych przez Jednostkę Dominującą na poczet ceny zakupu akcji, to jest zwrot całej kwoty 28 850 tys. USD, dokonany ma zostać w okresie 5 lat, w ratach, z których pierwsza płatna jest do 31 grudnia 2018 roku zaś ostatnia do 31 grudnia 2023 roku,
- umorzenie należności handlowych Jednostki Dominującej od AFRIG S.A. w łącznej kwocie 11 090 tys. EUR oraz 1 258 tys. USD (po przeliczeniu: 51 942 tys. zł),
- pozostawienie odpowiedzialności AFRIG S.A. wobec Jednostki Dominującej za spłatę kredytu wraz z jego obsługą, przejętego przez Jednostkę Dominującą jako współkredytobiorcę a wykorzystanego wyłącznie przez AFRIG S.A. w kwocie 20 079 tys. EUR (po przeliczeniu: 86 734 tys. zł).

W celu zabezpieczenia realizacji ugody DGG Eco Sp. z o.o. złożyła oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. co do obowiązku zwrotu ww. kwoty. Mimo to, w ocenie Jednostki Dominującej, z uwagi zwłaszcza na zgłoszoną przez AFRIG S.A. (której przyszła działalność ma wedle deklaracji DGG Eco Sp. z o.o. stanowić źródło finansowania zaspokojenia wierzytelności Spółki) niewypłacalność (w tym złożony w dniu 29 marca 2018 roku wniosek o otwarcie postępowania upadłościowego) oraz rozpoczęte postępowanie w sprawie egzekucji podatkowych, jak i niewywiązanie się z pierwotnie uzgodnionego obowiązku zabezpieczenia zwrotu ceny akcji AFRIG S.A. gwarancją bankową wartość godziwą należności od DGG Eco Sp. z o.o. z tytułu zwrotu akcji AFRIG S.A. na moment początkowego ujęcia określono na kwotę 3 000 tys. USD (po przeliczeniu: 11 160 tys. zł). Oszacowana wartość została uprawdopodobniona wpływem środków pieniężnych w sierpniu 2018 roku.

Jednostka Dominująca zachowała roszczenie zwrotne od AFRIG S.A. w zakresie obowiązku spłaty równowartości kredytu wykorzystanego przez spółkę zależną w kwocie 20 079 tys. EUR wraz z kosztami obsługi. Biorąc pod uwagę niewypłacalność AFRIG S.A. należność z tego tytułu ujawniono w zerowej wartości godziwej na moment początkowego ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Warunki obsługi i spłaty kredytu uregulowano dodatkowo trójstronnym porozumieniem pomiędzy Jednostką Dominującą, AFRIG S.A. oraz DGG Eco Sp. z o.o.

Umorzenie należności handlowych od AFRIG S.A. za zgodą dłużnika będących w poprzednich latach podatkowym przychodem należnym zmniejszyło obciążenia z tytułu podatku dochodowego w kwocie 8 211 tys. zł.

Zgodnie z MSSF10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* transakcja zwrotu akcji AFRIG S.A. dla DGG Eco Sp. o.o. dokonana w dniu 30 maja 2018 roku skutkowałą utratą kontroli nad spółką zależną.

W efekcie wyłączono ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej aktywa netto AFRIG S.A. w kwocie 137 250 tys. zł skorygowane o umorzone należności od Jednostki Dominującej w kwocie 51 942 tys. zł, przejęte zobowiązania z tytułu kredytu w kwocie 86 734 tys. zł oraz ujemny kapitał udziałowców niesprawujących kontroli w kwocie 61 734 tys. zł, odnosząc skutki na skonsolidowany wynik finansowy bieżącego okresu. Ponadto w rozliczeniu skutków dekonsolidacji uwzględniono wartość godziwą należności od DGG Eco Sp. z o.o. z tytułu zwrotu akcji AFRIG S.A. w kwocie 11 160 tys. zł.

Łączny wpływ skutków dekonsolidacji spółki zależnej AFRIG S.A. na skonsolidowany wynik finansowy netto przedstawiono poniżej:

Tytuł	Kwota
Koszty finansowe	
Skutki dekonsolidacji spółki zależnej	(52 205)
Strata przed opodatkowaniem	(52 205)
Podatek dochodowy	8 211
Strata netto	(43 994)

W ramach dalszych działań związanych z uprawdopodobnieniem spłaty należności za zwrócone akcje AFRIG S.A. oraz wykorzystanym kredytem wraz z kosztami jego obsługi Jednostka Dominująca podpisała w grudniu 2018 r. aneks uzupełniający IV do porozumienia z cesją wierzytelności. Główne postanowienia aneksu uzupełniającego IV:

- zabezpieczenie części należności poprzez cesję wierzytelności wobec osoby trzeciej w wysokości 3 930 tys. zł zabezpieczającą spłatę kosztów obsługi kredytu wykorzystanego przez AFRIG S.A.,
- zmiana wysokości spłaty rat tytułem wierzytelności za zwrócone akcji AFRIG S.A.

Ponadto w wyniku finansowym Grupy Kapitałowej ujęto odsetki od kredytu wykorzystanego przez AFRIG S.A. w kwocie 979 tys. zł.

4. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdawczość segmentów działalności

Segmenty operacyjne

Grupa Kapitałowa identyfikuje segmenty operacyjne w oparciu o wewnętrzne raporty dotyczące tych elementów. Wyniki operacyjne każdego segmentu operacyjnego są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Jednostce Dominującej, który decyduje o alokacji zasobów do segmentu i ocenia jego wyniki działalności. Dostępne są oddzielne informacje finansowe o każdym segmencie.

Grupa Kapitałowa wyodrębnia następujące segmenty sprawozdawcze:

- Segment Nawozy (Jednostka Biznesowa Nawozy i Jednostka Biznesowa Nitro),
  - Segment Pigmenty (Jednostka Biznesowa Pigmenty),
  - Segment Polimery (spółka zależna PDH Polska S.A. realizująca projekt Polimery Police),
- oraz pozostałą działalność obejmującą między innymi energetykę, usługi portowe, unieszkodliwianie ścieków, składowanie odpadów, usługi laboratoryjne, wynajem nieruchomości oraz inną działalność niemożliwą do przypisania do poszczególnych segmentów.

Jednostka Biznesowa Nawozy oraz Jednostka Biznesowa Nitro zawierają się w Segmencie Nawozy.

W segmencie Nawozy ujęto wynik finansowy African Investment Group S.A. (stratę w kwocie 1 340 tys. zł) za okres od 01 stycznia 2018 roku do 30 maja 2018 roku tj. do dnia dekonsolidacji spółki zależnej.

W trakcie I półrocza 2018 roku doszło do przekroczenia progu 10% udziału aktywów spółki zależnej PDH Polska S.A. (spółka celowo powołana do budowy instalacji produkcyjnej) w łącznych aktywach wszystkich segmentów Grupy Kapitałowej. Tym samym spełniona została przesłanka do wyodrębnienia osobnego segmentu sprawozdawczego, w postaci przekroczenia jednego z progów ilościowych wskazanych w MSSF 8 Segmenty operacyjne. Decyzją Zarządu Jednostki Dominującej spółka PDH Polska S.A. została wyodrębniona z pozostałej działalności i obecnie prezentowana jest w nowo utworzonym segmencie sprawozdawczym pod nazwą „Segment Polimery”.

W segmentach operacyjnych Grupa Kapitałowa prezentuje koszty zarządu, koszty sprzedaży oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne przyporządkowując je do poszczególnych segmentów.

Informacje odnośnie wyników każdego segmentu sprawozdawczego przedstawiono w nocie „Segmenty operacyjne”. Ocena wyników segmentów dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, EBIT oraz EBITDA. Finansowanie Grupy Kapitałowej (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie poszczególnych spółek Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Rozliczenia stosowane przy przepływach wewnętrznych pomiędzy segmentami operacyjnymi w ramach Jednostki Dominującej są ustalane na bazie kosztów wytworzenia.

Obszary geograficzne

Grupa Kapitałowa prezentuje obszary geograficzne według następujących krajów lub regionów:

- Polska,
- Niemcy,
- Pozostałe kraje Unii Europejskiej,
- Kraje Ameryki Południowej,
- Pozostałe kraje.

W przypadku prezentowania informacji w podziale na obszary geograficzne, przychód jest ustalany według kryterium kraju przeznaczenia, tj. kraju, na którego rynek trafi produkt (niezależnie od siedziby odbiorcy hurtowego, którego działalność często ma zasięg globalny). Aktywa przypisane do obszaru są natomiast ustalane według ich geograficznego rozmieszczenia.

Segmenty operacyjne

Przychody, koszty i wynik finansowy w podziale na segmenty operacyjne za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 roku

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Przychody ze sprzedaży zewnętrzne	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Przychody ze sprzedaży pomiędzy segmentami	260 430	(78)	-	907 840	1 168 192
Przychody ze sprzedaży razem	2 243 445	388 111	51	957 932	3 589 539
Koszty operacyjne, w tym (-):	(2 299 622)	(313 943)	(11 064)	(948 443)	(3 573 072)
koszty sprzedaży (-)	(103 337)	(9 193)	-	(7)	(112 537)
koszty zarządu (-)	(110 745)	(19 084)	(10 973)	(20 099)	(160 901)
Pozostałe przychody operacyjne	1 759	1 817	263	6 395	10 234
Pozostałe koszty operacyjne (-)	(11 119)	(1 374)	(1 123)	(4 847)	(18 463)
Wynik segmentu na działalności operacyjnej EBIT*	(65 537)	74 611	(11 873)	11 037	8 238
Przychody finansowe	x	x	x	x	8 597
Koszty finansowe (-)	x	x	x	x	(70 216)
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	x	x	x	x	12 317
Zysk przed opodatkowaniem	x	x	x	x	(41 064)
Podatek dochodowy	x	x	x	x	7 445
Zysk netto	x	x	x	x	(33 619)
EBIT*	(65 537)	74 611	(11 873)	11 037	8 238
Amortyzacja	85 908	21 582	320	5 967	113 777
EBITDA**	20 371	96 193	(11 553)	17 004	122 015

* Wynik EBIT liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej, prezentowany (prezentowana) w rachunku zysków i strat.

** Wynik EBITDA liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację (nie jest to wskaźnik definiowany w MSSF i spółki mogą go liczyć różnie).

Przychody, koszty i wynik finansowy w podziale na segmenty operacyjne za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2017 roku

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Przychody ze sprzedaży zewnętrzne	2 167 484	385 699	50	46 344	2 599 577
Przychody ze sprzedaży pomiędzy segmentami	226 686	(462)	-	801 345	1 027 569
Przychody ze sprzedaży razem	2 394 170	385 237	50	847 689	3 627 146
Koszty operacyjne, w tym (-):	(2 282 748)	(301 094)	(7 896)	(844 539)	(3 436 277)
koszty sprzedaży (-)	(105 537)	(7 426)	-	(13)	(112 976)
koszty zarządu (-)	(121 307)	(19 574)	(7 813)	(19 070)	(167 764)
Pozostałe przychody operacyjne	6 661	761	-	6 008	13 430
Pozostałe koszty operacyjne (-)	(56 009)	(9 012)	(196)	(10 711)	(75 928)
Wynik segmentu na działalności operacyjnej EBIT*	62 074	75 892	(8 042)	(1 553)	128 371
Przychody finansowe	x	x	x	x	3 345
Koszty finansowe (-)	x	x	x	x	(18 170)
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	x	x	x	x	13 103
Zysk przed opodatkowaniem	x	x	x	x	126 649
Podatek dochodowy	x	x	x	x	(38 141)
Zysk netto	x	x	x	x	88 508
EBIT**	62 074	75 892	(8 042)	(1 553)	128 371
Amortyzacja	76 687	19 628	290	5 543	102 148
EBITDA**	138 761	95 520	(7 752)	3 990	230 519

* Wynik EBIT liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej, prezentowany (prezentowana) w rachunku zysków i strat.

** Wynik EBITDA liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację.

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Aktywa segmentu	1 496 970	347 919	286 043	88 969	2 219 901
Nieprzypisane aktywa	x	x	x	x	122 354
Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	-	-	-	26 180	26 180
Aktywa ogółem	1 496 970	347 919	286 043	115 149	2 368 435
Zobowiązania segmentu	568 286	62 098	13 764	137 651	781 799
Nieprzypisane zobowiązania	x	x	x	x	386 673
Zobowiązania ogółem	568 286	62 098	13 764	137 651	1 168 472

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2017 roku przekształcone*

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Aktywa segmentu	1 389 751	356 154	163 329	83 438	1 992 672
Nieprzypisane aktywa	x	x	x	x	146 290
Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	-	-	-	26 964	26 964
Aktywa ogółem	1 389 751	356 154	163 329	110 402	2 165 926
Zobowiązania segmentu	574 530	62 121	5 322	70 408	712 381
Nieprzypisane zobowiązania	x	x	x	x	331 781
Zobowiązania ogółem	574 530	62 121	5 322	70 408	1 044 162

* Dane finansowe przekształcone w wyniku zmian opisanych w punkcie 4 niniejszego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nieprzypisane do segmentów aktywa stanowią wartość 122 354 tys. zł, na które składają się:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty w kwocie 32 913 tys. zł,
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 41 811 tys. zł,
- należności z tytułu podatku od towarów i usług (VAT) w kwocie 43 348 tys. zł,
- zaliczki otrzymane w kwocie 1 192 tys. zł,
- należności z tytułu innych podatków, dotacji, ceł i ubezpieczeń społecznych w kwocie 1 490 tys. zł,
- pozostałe tytuły w kwocie 1 600 tys. zł,

ponieważ te aktywa są zarządzane na poziomie Grupy Kapitałowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nieprzypisane do segmentów zobowiązania stanowią wartość 386 673 tys. zł, na które składają się:

- zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek w kwocie 357 150 tys. zł,
- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń z pracownikami w kwocie 8 367 tys. zł,
- zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych w kwocie 5 490 tys. zł,
- rezerwy w kwocie 4 463 tys. zł,
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie 3 982 tys. zł,
- zobowiązania z tytułu emisji do atmosfery w kwocie 2 286 tys. zł,
- zobowiązania - pakiety marketingowe w kwocie 1 677 tys. zł,
- pozostałe tytuły w kwocie 3 258 tys. zł,

ponieważ te zobowiązania są zarządzane na poziomie Grupy Kapitałowej.

Pozostałe informacje o segmentach zakończone 31 grudnia 2018 roku

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe	133 680	18 770	19 607	5 426	177 483
Nakłady na wartości niematerialne	517	15	18 695	192	19 419
Razem nakłady	134 197	18 785	38 302	5 618	196 902
Amortyzacja segmentu	85 908	21 582	320	5 967	113 777
Razem amortyzacja	85 908	21 582	320	5 967	113 777

Pozostałe informacje o segmentach zakończone 31 grudnia 2017 roku przekształcone*

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe	155 336	28 152	24 460	12 165	220 113
Nakłady na wartości niematerialne	5 621	656	4	187	6 468
Razem nakłady	160 957	28 808	24 464	12 352	226 581
Amortyzacja segmentu	76 687	19 628	290	5 543	102 148
Razem amortyzacja	76 687	19 628	290	5 543	102 148

* Dane finansowe przekształcone w wyniku zmian opisanych w punkcie 4 informacji dodatkowej do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Obszary geograficzne

Przychody według obszarów geograficznych

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Polska	1 592 050	1 580 119
Niemcy	247 107	296 713
Pozostałe kraje Unii Europejskiej	496 033	613 268
Kraje Ameryki Południowej	32 481	36 136
Pozostałe kraje	53 676	73 341
Razem	2 421 347	2 599 577

Lokalizacja aktywów trwałych*

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Polska	1 559 422	1 479 562
Senegal	1	738
	1 559 423	1 480 300

* Prezentowane aktywa trwałe nie obejmują pozostałych należności i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Żaden pojedynczy klient nie odpowiadał za więcej niż 10% przychodów ze sprzedaży zarówno w 2018 jak i w 2017 roku.

Nota 1 Przychody ze sprzedaży

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	2 368 026	2 574 196
Przychody ze sprzedaży umów o usługę budowlaną	67	374
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	51 722	24 249
Przychody ze sprzedaży praw majątkowych	1 532	758
	2 421 347	2 599 577

Przychody z umów z klientami

	Nawozy	Pigmenty	Polimery	Pozostałe	Ogółem
Główne linie produktów					
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	1 942 176	383 894	51	41 905	2 368 026
Przychody ze sprzedaży umów o usługę budowlaną	-	-	-	67	67
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	40 839	4 295	-	6 589	51 723
Przychody ze sprzedaży praw majątkowych	-	-	-	1 531	1 531
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Rejony geograficzne					
Polska	1 403 045	146 412	51	42 543	1 592 051
Niemcy	168 124	78 067	-	916	247 107
Pozostałe kraje Unii Europejskiej	346 187	144 718	-	5 127	496 032
Kraje Azji	1 035	-	-	46	1 081
Kraje Ameryki Południowej	32 482	-	-	-	32 482
Pozostałe kraje	32 142	18 992	-	1 460	52 594
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Rodzaj klienta					
Klienci będący przedsiębiorcami	1 983 002	388 189	51	50 091	2 421 333
Klienci będący osobami fizycznymi	13	-	-	1	14
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Rodzaj umowy					
Umowy oparte na stałej cenie	-	-	-	48 021	48 021
Umowy rozliczane w oparciu o zużyty czas i nakłady	-	-	-	2 071	2 071
Umowy z elementami wynagrodzenia zmiennego	1 983 015	388 189	-	-	2 371 204
Pozostałe	-	-	51	-	51
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Charakter współpracy					
Relacje długoterminowe	1 827 750	278 392	51	35 914	2 142 107
Relacje krótkoterminowe	155 265	109 797	-	14 178	279 240
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Moment ujmowania przychodów					
Przychody ujmowane w określonym momencie	1 983 015	388 189	51	48 097	2 419 352
Przychody ujmowane w miarę upływu czasu	-	-	-	1 995	1 995
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347
Kanały sprzedaży					
Sprzedaż bezpośrednia	1 983 015	343 934	51	48 069	2 375 069
Sprzedaż przez pośredników	-	44 255	-	2 023	46 278
Razem	1 983 015	388 189	51	50 092	2 421 347

Nota 2 Koszty działalności operacyjnej

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Amortyzacja	113 777	102 148
Zużycie materiałów i energii	1 614 516	1 637 424
Usługi obce	166 879	187 497
Podatki i opłaty	124 721	100 268
Wynagrodzenia	274 786	255 263
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	80 644	79 741
Pozostałe koszty rodzajowe	34 482	49 286
Koszty według rodzaju	2 409 805	2 411 627
Zmiana stanu produktów (+/-)	(32 740)	5 401
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki (-)	(14 331)	(25 178)
Koszty sprzedaży (-)	(112 537)	(112 976)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(160 901)	(167 764)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	42 146	16 858
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów	2 131 442	2 127 968
w tym podatek akcyzowy	5 244	7 369

Koszty amortyzacji ujęte w poszczególnych pozycjach rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodach:

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów	104 828	93 251
Koszty ogólnego zarządu	8 949	8 897
Amortyzacja ogółem	113 777	102 148

W pozycji „Wynagrodzenia” Grupa Kapitałowa ujmuje:

- wynagrodzenia wypłacone i należne,
- rezerwy na niewykorzystane urlopy,
- rezerwy na nagrodę roczną i premię motywacyjną bez narzutów,
- koszty programów określonych świadczeń (zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na odprawy emerytalne i rentowe),
- koszty innych długoterminowych świadczeń pracowniczych (zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na nagrodę jubileuszową).

W pozycji „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia” Grupa Kapitałowa ujmuje:

- ubezpieczenia społeczne,
- narzuty od rezerw na nagrodę roczną i premię motywacyjną,
- odpisy i rezerwy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych,
- szkolenia,
- pozostałe (odzież ochronna i robocza, posiłki profilaktyczne, składki na pracowniczy program emerytalny).

Nota 2.1 Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów i usług	2 089 225	2 108 293
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych umów o roboty budowlane	71	628
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych towarów i materiałów	42 146	16 858
Koszt wytworzenia/nabycia praw majątkowych	-	2 189
	2 131 442	2 127 968

Nota 2.2 Koszty świadczeń pracowniczych

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Wynagrodzenia wypłacone i należne	271 596	260 408
Ubezpieczenia społeczne	53 237	50 926
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	13 400	15 121
Szkolenia	520	913
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń	(1 485)	(1 410)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu innych długoterminowych świadczeń pracowniczych	439	(4 359)
Zmiana stanu rezerw na niewykorzystane urlopy	(4)	(612)
Zmiana stanu rezerw na nagrodę roczną i premię motywacyjną	4 345	2 832
Zmiana stanu pozostałych rezerw pracowniczych	(46)	(1 825)
Pozostałe	13 428	13 010
	355 430	335 004
Średnie zatrudnienie	3 487	3 405

W pozycji „Pozostałe” Grupa Kapitałowa ujmuje koszty:

- odzieży ochronnej i roboczej,
  - posiłków profilaktycznych,
  - składek na pracowniczy program emerytalny,
  - specjalistycznych badań lekarskich,
- inne pozostałe.

Nota 3 Pozostałe przychody operacyjne

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk ze zbycia aktywów		
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-	287
	-	287
Rozwiązane odpisy aktualizujące		
Pozostałe	131	252
	131	252
Pozostałe przychody operacyjne		
Zysk z tytułu zmiany wartości nieruchomości inwestycyjnych	51	97
Otrzymane odszkodowania	1 719	432
Przychody z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych	881	731
Rozwiązanie rezerw	2 475	4 805
Dotacje	2 067	3 938
Pozostałe	2 910	2 888
	10 103	12 891
	10 234	13 430

W pozycji pozostałe w pozostałych przychodach operacyjnych główną wartość stanowi zwrot nadpłaty akcyzy z tytułu umorzenia świadectw pochodzenia z odnawialnych źródeł energii w kwocie 1 965 tys. zł.

Nota 4 Pozostałe koszty operacyjne

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Strata ze zbycia aktywów	3 201	-
Utworzone odpisy aktualizujące		
Wartości niematerialne	449	37 791
Rzeczowe aktywa trwałe	652	3 232
Pozostałe	5	89
	1 106	41 112
Pozostałe koszty operacyjne		
Straty z tytułu zmiany wartości nieruchomości inwestycyjnych	16	38
Kary i odszkodowania	1 263	8 433
Przestoje instalacji	152	153
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	602	260
Koszty usuwania skutków awarii	110	909
Utworzone rezerwy	10 171	21 700
Pozostałe, w tym:	1 842	3 323
nieodpłatne przekazania (darowizny)	1 444	1 138
	14 156	34 816
	18 463	75 928

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca utworzyła w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych:

- rezerwy na ochronę środowiska w kwocie 9 449 tys. zł (w tym na rekultywację składowisk uwzględniającą użycie osadów ze zbiorników osadowych 8 628 tys. zł),
- rezerwy na sprawy sądowe w kwocie 404 tys. zł,
- pozostałe rezerwy w kwocie 318 tys. zł zostały utworzone przez spółki zależne: Grupa Azoty Police Serwis Sp. z o.o. oraz Transtech Sp. z o.o.

Nota 5 Przychody finansowe

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przychody odsetkowe		
Odsetki od lokat bankowych	245	95
Odsetki od należności z tytułu dostaw i usług	305	778
Odsetki od cash pooling	1 624	1 061
Pozostałe przychody odsetkowe	45	25
	2 219	1 959
Pozostałe przychody finansowe	6 378	1 386
Zysk na różnicach kursowych	3 331	-
Pozostałe przychody finansowe	3 047	1 386
	8 597	3 345
Zysk na różnicach kursowych		
Zysk na różnicach kursowych zrealizowanych	1 760	-
Zysk z wyceny na dzień bilansowy należności i zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek	66	-
Zysk z wyceny na dzień bilansowy - pozostałe tytuły	1 505	-
	3 331	-

W pozostałych przychodach finansowych główną pozycję stanowi wynagrodzenie za poręczenie kredytów w Grupie Azoty w kwocie 1 753 tys. zł oraz rozwiązana rezerwa na odsetki związane z otrzymanymi dotacjami w kwocie 1 080 tys. zł.

Nota 6 Koszty finansowe

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Koszty odsetkowe		
Odsetki od kredytów i kredytów w rachunku bieżącym, w tym:	1 557	2 204
odsetki od kredytu African Investment Group S.A.	979	-
Odsetki od pożyczek	6 648	6 464
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	533	816
Odsetki od zobowiązań z tytułu dostaw i usług		120
Odsetki od zobowiązań do budżetu	68	130
Odsetki od cash pooling	2 416	2 011
Pozostałe koszty odsetkowe	2 230	2 303
	13 452	14 048
Straty z wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:		
Straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11	-
	11	-
Pozostałe koszty finansowe		
Strata na różnicach kursowych	-	565
Odwrocenie dyskonta rezerw	1 107	942
Skutki dekonsolidacji spółki zależnej*	52 205	-
Pozostałe koszty finansowe	3 441	2 615
	56 753	4 122
	70 216	18 170

*Pełen opis w punkcie 3 niniejszego sprawozdania

Główną pozycję pozostałych kosztów odsetkowych stanowią koszty odsetkowe związane z rezerwami na świadczenia pracownicze.

W pozostałych kosztach finansowych ujęto prowizję za gotowość do udzielenia finansowania wewnątrzgrupowego w kwocie 1 808 tys. zł (w 2017 roku była to kwota 971 tys. zł).

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Strata na różnicach kursowych		
Zysk na różnicach kursowych zrealizowanych	-	(1 671)
Zysk z wyceny na dzień bilansowy należności i zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek	-	(381)
Strata z wyceny na dzień bilansowy - pozostałe tytuły	-	2 617
	-	565

Nota 7 Podatek dochodowy

Nota 7.1 Podatek dochodowy wykazywany w rachunku zysków i strat

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Bieżący podatek dochodowy		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	364	28 443
Korekty dotyczące podatku bieżącego z lat ubiegłych	(472)	(327)
Odroczony podatek dochodowy		
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	(7 337)	10 025
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(7 445)	38 141

Nota 7.2 Efektywna stopa podatkowa

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk przed opodatkowaniem	(41 064)	126 649
Podatek obliczony według obowiązującej stawki podatkowej	(7 802)	24 063
Różnice wynikające z zastosowania stawek podatkowych obowiązujących w innych krajach	(139)	(4 856)
Efekt podatkowy przychodów trwale niebędących przychodami według przepisów podatkowych (+/-)	(5 023)	(2 489)
Efekt podatkowy kosztów trwale niestanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych (+/-)	528	5 552
Efekt podatkowy kosztów i przychodów na które w latach poprzednich nie utworzono aktywa lub rezerwy na podatek odroczony (+/-)	2 278	4 053
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie (+/-)	(34)	215
Nierozpoznane aktywo na straty podatkowe w spółkach zależnych	2 385	2 298
Nierozpoznane aktywo na odpis aktualizujący wartości niematerialne	-	11 338
Nierozpoznane aktywo na odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	-	5 668
Korekta podatku bieżącego z lat ubiegłych	(472)	(327)
Pozostałe(+/-)	834	(7 374)
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(7 445)	38 141
Efektywna stopa podatkowa	18,1%	30,1%

Stawka podatku mająca zastosowanie w odniesieniu do dochodów Grupy Kapitałowej obowiązująca w okresach sprawozdawczych objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym wynosi 19%. Dla jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej działających za granicą obowiązująca stawka podatku wynosi 30%.

Efektywna stopa podatkowa wynosi 18,1% i jest w głównej mierze wynikiem występowania w Jednostce Dominującej dodatniej różnicy trwałej, czyli przychodów trwale niestanowiących przychodów według przepisów podatkowych. Na jej wartość wpływa m.in. otrzymana dywidenda od spółki zależnej, która jest zwolniona z opodatkowania na mocy art. 22 ust. 4 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz skutki dekonsolidacji spółki African Investment Group S.A. Ponadto na efektywną stopę procentową wpływa nierozpoznane aktywo z tytułu poniesionych strat w spółkach zależnych.

Nota 7.3 Podatek dochodowy wykazany w innych całkowitych dochodach

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Podatek dochodowy odnoszący się do pozycji, które nie będą reklasyfikowane do rachunku zysków i strat (+/-)		
Zyski/ (Straty) aktuarialne dotyczące programów określonych świadczeń	(404)	63
Podatek dochodowy wykazany w innych całkowitych dochodach	(404)	63

Nota 7.4 Aktywa oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Aktywa(-)		Rezerwa(+)	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Rzeczowe aktywa trwałe	(19 417)	(21 928)	32 524	23 853
Rzeczowe aktywa trwałe, których wartość podatkowa jest wyższa niż ich wartość bilansowa (aktywo na podatek odroczonych)	(19 417)	(21 928)	613	-
Rzeczowe aktywa trwałe, których wartość bilansowa jest wyższa niż ich wartość podatkowa (rezerwa na podatek odroczonych)	-	-	31 911	23 853
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(8 150)	(7 745)	-	-
Nieruchomości inwestycyjne	(362)	(630)	3 092	3 115
Wartości niematerialne	(6)	(7)	746	741
Aktywa finansowe	(54)	(54)	481	5 987
Zapasy i prawa majątkowe	(1 544)	(1 703)	10 248	4 362
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(1 544)	(1 703)	-	-
Prawa do emisji CO ₂	-	-	10 248	4 362
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(1 270)	(1 554)	116	133
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(23 642)	(15 354)	68	68
Zobowiązania z tytułu leasingu	(317)	(318)	-	-
Nieopłacone składki ZUS	(181)	(240)	-	-
Bierne rozliczenia międzyokresowe - rezerwy na nagrody roczne, kwartalne i motywacyjne	(5 037)	(4 612)	-	-
Pozostałe bierne rozliczenia międzyokresowe	(2 115)	(2 262)	-	-
Rezerwa z tytułu praw do emisji CO ₂	(15 700)	(7 508)	-	-
Naliczone odsetki od zobowiązań i kredytów	(259)	(361)	-	-
Pozostałe	(33)	(53)	68	-
Świadczenia pracownicze	(14 702)	(13 979)	-	-
Rezerwy	(14 183)	(12 471)	-	-
Rezerwy na ochronę środowiska	(12 894)	(10 943)	-	-
Pozostałe rezerwy	(1 289)	(1 528)	-	-
Zobowiązania finansowe	(433)	(212)	-	-
Strata podatkowa	(8 186)	(80)	-	-
Pozostałe	(27)	-	69	68
Aktywa (-)/Rezerwa (+) z tytułu podatku odroczonego	(91 976)	(75 717)	47 344	38 327
Kompensata	47 281	38 285	(47 281)	(38 285)
Aktywo (-) z tytułu podatku odroczonego ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(44 695)	(37 432)	63	42

Nota 7.5 Zmiana różnic przejściowych

	Zmiany różnic przejściowych ujęte w (+/-):				Stan na dzień 31.12.2018
	Stan na dzień 01.01.2018	Rachunku zysków i strat	Innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia	
Rzeczowe aktywa trwałe	1 925	11 182	-	-	13 107
Rzeczowe aktywa trwałe, których wartość podatkowa jest wyższa niż ich wartość bilansowa (aktywo na podatek odroczonych)	(21 928)	2 514	-	-	(19 414)
Rzeczowe aktywa trwałe, których wartość bilansowa jest wyższa niż ich wartość podatkowa (rezerwa na podatek odroczonych)	23 853	8 668	-	-	32 521
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(7 745)	(405)	-	-	(8 150)
Nieruchomości inwestycyjne	2 485	245	-	-	2 730
Wartości niematerialne	734	6	-	-	740
Aktywa finansowe	5 933	(5 506)	-	-	427
Zapasy i prawa majątkowe	2 659	6 045	-	-	8 704
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(1 703)	159	-	-	(1 544)
Prawa do emisji CO ₂	4 362	5 886	-	-	10 248
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(1 421)	267	-	-	(1 154)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(15 286)	(8 288)	-	-	(23 574)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(318)	1	-	-	(317)
Nieopłacone składki ZUS	(240)	63	-	-	(177)
Bierne rozliczenia międzyokresowe - rezerwy na nagrody roczne, kwartalne i motywacyjne	(4 612)	(425)	-	-	(5 037)
Pozostałe bierne rozliczenia międzyokresowe	(2 262)	147	-	-	(2 115)
Rezerwa z tytułu praw do emisji CO ₂	(7 508)	(8 192)	-	-	(15 700)
Naliczone odsetki od zobowiązań i kredytów	(361)	102	-	-	(259)
Pozostałe	15	16	-	-	31
Świadczenia pracownicze	(13 979)	(319)	(404)	-	(14 702)
Rezerwy	(12 471)	(1 712)	-	-	(14 183)
Rezerwy na ochronę środowiska	(10 943)	(1 951)	-	-	(12 894)
Pozostałe rezerwy	(1 528)	239	-	-	(1 289)
Zobowiązania finansowe	(212)	(221)	-	-	(433)
Strata podatkowa	(80)	(8 106)	-	-	(8 186)
Pozostałe	68	(26)	-	-	42
Aktywa (-)/Rezerwa (+) z tytułu podatku odroczonego	(37 390)	(6 838)	(404)	-	(44 632)

	Zmiany różnic przejściowych ujęte w (+/-):				
	Stan na dzień 01.01.2017	Rachunku zysków i strat	Innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia	Stan na dzień 31.12.2017
Rzeczowe aktywa trwałe	(12 769)	14 694	-	-	1 925
Rzeczowe aktywa trwałe, których wartość podatkowa jest wyższa niż ich wartość bilansowa (aktywo na podatek odroczonych)	(26 380)	4 452	-	-	(21 928)
Rzeczowe aktywa trwałe, których wartość bilansowa jest wyższa niż ich wartość podatkowa (rezerwa na podatek odroczonych)	13 611	10 242	-	-	23 853
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(7 810)	65	-	-	(7 745)
Nieruchomości inwestycyjne	2 239	246	-	-	2 485
Wartości niematerialne	449	285	-	-	734
Aktywa finansowe	5 932	1	-	-	5 933
Zapasy i prawa majątkowe	4 189	(1 530)	-	-	2 659
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(1 634)	(69)	-	-	(1 703)
Prawa do emisji CO ₂	5 823	(1 461)	-	-	4 362
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(1 000)	(427)	-	6	(1 421)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(14 567)	(719)	-	-	(15 286)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(320)	2	-	-	(318)
Nieopłacone składki ZUS	(269)	29	-	-	(240)
Bierne rozliczenia międzyokresowe - rezerwy na nagrody roczne, kwartalne i motywacyjne	(4 449)	(163)	-	-	(4 612)
Pozostałe bierne rozliczenia międzyokresowe	(2 914)	652	-	-	(2 262)
Rezerwa z tytułu praw do emisji CO ₂	(6 326)	(1 182)	-	-	(7 508)
Naliczone odsetki od zobowiązań i kredytów	(63)	(298)	-	-	(361)
Pozostałe	(226)	241	-	-	15
Świadczenia pracownicze	(14 517)	473	63	2	(13 979)
Rezerwy	(9 955)	(2 516)	-	-	(12 471)
Rezerwy na ochronę środowiska	(7 935)	(3 008)	-	-	(10 943)
Pozostałe rezerwy	(2 020)	492	-	-	(1 528)
Zobowiązania finansowe	233	(445)	-	-	(212)
Strata podatkowa	(83)	3	-	-	(80)
Pozostałe	173	(105)	-	-	68
Aktywa(-)/Rezerwa(+) z tytułu podatku odroczonego	(47 486)	10 025	63	8	(37 390)

Istotne zmiany różnic przejściowych ujęte w rachunku zysków i strat i innych całkowitych dochodów w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku:

- zmiana w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” - zmniejszenie aktywa o kwotę 11 078 tys. zł, w stosunku do 31 grudnia 2017 roku, wynika głównie z:
  - zmniejszenia aktywa z tytułu podatku odroczonego o kwotę 2 776 tys. zł - zmniejszenie się różnicy między wartościami podatkowymi a bilansowymi,
  - utworzenia rezerwy na podatek odroczone na kwotę 8 302 tys. zł - zwiększenie się różnicy między wartościami bilansowymi a podatkowymi,
- zmiana w pozycji „Aktywa finansowe” - zmniejszenie rezerwy od wartości inwestycji w jednostce stowarzyszonej wycenianej metodą praw własności o kwotę 4 462 tys. zł,
- zmiana w pozycji „Zapasy i prawa majątkowe” - zmniejszenie aktywa o kwotę 6 185 tys. zł w stosunku do 31 grudnia 2017 roku wynika przede wszystkim ze zwiększenia rezerwy na podatek odroczone z tytułu nabytych praw do emisji CO₂ o kwotę 6 022 tys. zł,
- zmiana w pozycji „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe” - zwiększenie aktywa o kwotę 8 298 tys. zł w stosunku do 31 grudnia 2017 roku wynika głównie ze zwiększenia rezerwy z tytułu praw do emisji CO₂ o kwotę 8 192 tys. zł,
- zmiana w pozycji „Rezerwy” - zwiększenie aktywa o kwotę 1 915 tys. zł w stosunku do 31 grudnia 2017 roku wynika głównie z:
  - zwiększenia rezerwy na ochronę środowiska - zawiązano aktywo z tytułu podatku odroczonego o wartości 1 951 tys. zł w stosunku do 31 grudnia 2017 roku,
- zmiana w pozycji „Strata podatkowa” - utworzenie aktywa z tytułu poniesienia straty podatkowej w 2018 roku o wartości 6 968 tys. zł., która będzie do wykorzystania w latach 2019-2023.

Nota 7.6 Nieujęte aktywa/rezerwa z tytułu odroczonego podatku

Na dzień bilansowy nie zostały wykazane następujące aktywa z tytułu podatku odroczonego:

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Straty podatkowe - przychody	1 392	2 279
Straty podatkowe - kapitał	1 881	
Różnice przejściowe	(236)	16 729
	3 037	19 008

Nieujęte na dzień 31 grudnia 2018 roku aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczą podatku odroczonego od strat podatkowych spółki zależnej PDH Polska S.A. za 2018 rok w kwocie 1 392 tys. zł oraz nierozliczone straty z lat ubiegłych w kwocie 1 881 tys. zł.

Nota 8 Działalność zaniechana

W 2018 oraz 2017 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiła działalność zaniechana.

Nota 9 Zysk na jedną akcję

Kalkulacja podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję dokonana została w oparciu o zysk netto akcjonariuszy Jednostki Dominującej oraz o średnią ważoną liczbę akcji na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Wielkości te zostały ustalone w sposób przedstawiony poniżej:

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk netto	(29 466)	108 976
Liczba akcji na początek okresu	75 000 000	75 000 000
Liczba akcji na koniec okresu	75 000 000	75 000 000
Średnia ważona liczba akcji w okresie	75 000 000	75 000 000
Zysk na jedną akcję:		
Z działalności kontynuowanej:		
Podstawowy (zł)	(0,39)	1,45
Rozwodniony (zł)	(0,39)	1,45

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Nie występują czynniki powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

Nota 10 Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość bilansowa

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Grunty	1 821	2 734
Budynki i budowle	423 122	423 447
Maszyny i urządzenia	766 935	734 658
Środki transportu	15 726	9 533
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	14 102	15 997
	1 221 706	1 186 369
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	250 361	220 883
	1 472 067	1 407 252

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do 31 grudnia 2017 roku, rzeczowe aktywa trwałe uległy istotnemu zwiększeniu w pozycjach budynki i budowle oraz maszyny i urządzenia w wyniku przyjęcia na stan aktywów z rzeczowych aktywów trwałych w budowie:

- zadania inwestycyjnego „Węzeł oczyszczania spalin wraz z modernizacją EC II” na kwotę 22 278 tys. zł,
- zadania inwestycyjnego „Modernizacja turbozespołu TUP-12” na kwotę 15 198 tys. zł,
- zadania inwestycyjnego „Wymiana suszarni nawozów 311X PN2” na kwotę 11 787 tys. zł,
- zadania inwestycyjnego „Wykonanie i wymiana wymienników ciepła” na kwotę 6 873 tys. zł.

Zestawienie netto rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2018 roku	2 734	423 447	734 658	9 533	15 997	220 883	1 407 252
Zwiększenia, w tym (+):	-	23 167	117 528	9 364	989	177 202	328 250
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	-	23 127	112 550	5 645	814	176 897	319 033
Zwiększenia z tytułu zawartych umów leasingu finansowego	-	-	1 372	3 706	174	-	5 252
Zwiększenia z tytułu odwrócenia i wykorzystania odpisu aktualizującego	-	26	2 344	9	-	42	2 421
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	3	4	1	-	8
Zwiększenia pozostałe	-	14	1 259	-	-	263	1 536
Zmniejszenia, w tym (-):	(913)	(23 492)	(85 251)	(3 171)	(2 884)	(147 724)	(263 435)
Amortyzacja	-	(22 796)	(82 436)	(2 799)	(2 777)	-	(110 808)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia	(161)	(61)	(22)	(151)	-	-	(395)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	(2)	(2 623)	-	-	(3 293)	(5 918)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	-	-	(144 045)	(144 045)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	(616)	(37)	-	-	-	(653)
Zmniejszenia z tytułu przekwalifikowania do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia pozostałe	(752)	(17)	(133)	(221)	(107)	(386)	(1 616)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	1 821	423 122	766 935	15 726	14 102	250 361	1 472 067

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2017 roku	4 504	318 181	587 434	11 618	13 261	361 282	1 296 280
Zwiększenia, w tym (+):	800	125 693	225 434	2 572	6 016	214 023	574 538
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	26	124 993	218 185	1 547	6 014	214 023	564 788
Zwiększenia z tytułu zawartych umów leasingu finansowego	-	-	2 953	490	-	-	3 443
Zwiększenia z tytułu odwrócenia i wykorzystania odpisu aktualizującego	774	699	4 223	523	1	-	6 220
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia pozostałe	-	1	73	12	1	-	87
Zmniejszenia, w tym (-):	(2 570)	(20 427)	(78 210)	(4 657)	(3 280)	(354 422)	(463 566)
Amortyzacja	-	(19 332)	(73 508)	(3 347)	(3 244)	-	(99 431)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia	-	-	(1)	(216)	(10)	-	(227)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	(13)	(3 518)	(336)	(1)	(39)	(3 907)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	-	-	(350 640)	(350 640)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	(6)	(1)	(74)	-	(3 150)	(3 231)
Zmniejszenia z tytułu przekwalifikowania do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	(37)	(25)	(7)	-	(69)
Zmniejszenia pozostałe	(2 570)	(1 076)	(1 145)	(659)	(18)	(593)	(6 061)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	2 734	423 447	734 658	9 533	15 997	220 883	1 407 252

Zestawienie rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Stan na dzień 31.12.2018 roku							
Wartość bilansowa brutto	2 855	989 612	1 939 376	40 446	55 980	259 667	3 287 936
Skumulowane umorzenie (-)	(764)	(471 125)	(1 066 984)	(24 475)	(39 121)	-	(1 602 469)
Odpisy z tytułu utraty wartości (-)	(270)	(95 365)	(105 457)	(245)	(2 757)	(9 306)	(213 400)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	1 821	423 122	766 935	15 726	14 102	250 361	1 472 067
Stan na dzień 31.12.2017 roku							
Wartość bilansowa brutto	3 768	972 481	1 841 627	34 395	55 814	230 231	3 138 316
Skumulowane umorzenie (-)	(764)	(454 259)	(999 205)	(24 608)	(37 060)	-	(1 515 896)
Odpisy z tytułu utraty wartości (-)	(270)	(94 775)	(107 764)	(254)	(2 757)	(9 348)	(215 168)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	2 734	423 447	734 658	9 533	15 997	220 883	1 407 252

Wartość bilansowa brutto wszystkich, w pełni zamortyzowanych, rzeczowych aktywów trwałych Grupy Kapitałowej będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 798 316 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 726 869 tys. zł).

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości i ich wykorzystanie

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość odpisów na dzień 01.01.2018 roku	270	94 775	107 764	254	2 757	9 348	215 168
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	616	37	-	-	-	653
Odwrócenie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat (-)	-	(26)	(2 344)	(9)	-	(42)	(2 421)
Pozostałe zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Wartość odpisów na dzień 31.12.2018 roku	270	95 365	105 457	245	2 757	9 306	213 400
Wartość odpisów na dzień 01.01.2017 roku	1 044	95 564	112 019	703	2 758	6 198	218 286
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	6	1	74	-	3 150	3 231
Odwrócenie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat (-)	(774)	(699)	(4 223)	(523)	(1)	-	(6 220)
Pozostałe zmniejszenia	-	(96)	(33)	-	-	-	(129)
Wartość odpisów na dzień 31.12.2017 roku	270	94 775	107 764	254	2 757	9 348	215 168

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca spisała rzeczowe aktywa trwałe w budowie w kwocie 3 251 tys. zł, w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

Środki trwałe objęte odpisem aktualizującym w okresie sprawozdawczym należą do segmentu Pigmenty i segmentu Nawozy.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Grupa Kapitałowa otrzymała 491 tys. zł od stron trzecich z tytułu odszkodowań za spadek wartości lub utratę elementów rzeczowego majątku trwałego.

Odpisy aktualizujące tworzy się, gdy istnieją przesłanki wystąpienia utraty wartości oraz gdy w wyniku testu na utratę wartości oszacowana wartość odzyskiwalna jest mniejsza niż wartość bilansowa składnika rzeczowych aktywów trwałych lub gdy z indywidualnej analizy wynika, że składnik majątku utracił przydatność. Odpisy odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Zmniejszenie odpisów może być efektem ich rozwiązania, w przypadku gdy oszacowana wartość odzyskiwalna jest wyższa niż wartość bilansowa lub wykorzystania ze względu na likwidację składnika rzeczowych aktywów trwałych uprzednio objętego odpisem. Rozwiązanie odpisów następuje w pozostałe przychody operacyjne.

Test na utratę wartości

W związku z identyfikacją przesłanek na dzień 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca przeprowadziła test na utratę wartości aktywów. Test przeprowadzono dla rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w dwóch wyodrębnionych ośrodkach wypracowujących środki pieniężne (OWSP), tj. OWSP Nawozy oraz OWSP Pigmenty.

OWSP Nawozy obejmuje głównie produkcję i sprzedaż nawozów wieloskładnikowych, nawozów azotowych, mocznika, amoniaku ciekłego oraz innych produktów chemicznych (obejmuje zakres działalności Jednostki Biznesowej Nawozy oraz Jednostki Biznesowej Nitro).

OWSP Pigmenty obejmuje głównie produkcję i sprzedaż bieli tytanowej wykorzystywanej między innymi w produkcji farb, lakierów i barwników.

Pozycje bilansowe użytkowane wspólnie przez oba ośrodki wypracowujące środki pieniężne, ewidencjonowane w ramach Obszarów Wsparcia oraz Administracji, zostały przypisane do OWSP w sposób pośredni. Jako najbardziej racjonalny sposób alokacji aktywów i pasywów majątku wspólnego przyjęto dla pozycji Obszarów Wsparcia i Administracji klucze kosztowe.

Prognoza przyszłych przepływów pieniężnych została sporządzona zgodnie z metodologią określoną w ramach MSR 36 „Utrata wartości aktywów”. Wartość odzyskiwalna ośrodków wypracowujących środki pieniężne została ustalona w oparciu o ich wartość użytkową.

Prognoza przyszłych przepływów do testu na dzień 31 grudnia 2018 roku sporządzona została w ujęciu nominalnym, stąd do ich zdyskontowania zastosowano również stopę w ujęciu nominalnym. Stopa dyskonta została ustalona na poziomie 7,01% po opodatkowaniu (średni ważony koszt kapitału netto w ujęciu nominalnym). Wyliczona w sposób iteracyjny, odpowiadająca jej średnia stopa przed opodatkowaniem wyniosła 8,74% (średni ważony koszt kapitału brutto w ujęciu nominalnym).

W wyniku przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku testu na utratę wartości aktywów uzyskano nadwyżkę wartości użytkowej (odzyskiwalnej) nad wartością testowanego majątku w OWSP Nawozy oraz w OWSP Pigmenty.

W wyniku przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku testu na utratę wartości aktywów uzyskano nadwyżkę wartości użytkowej (odzyskiwalnej) nad wartością testowanego majątku w OWSP Nawozy oraz w OWSP Pigmenty.

Pomimo nadwyżek wartości użytkowej nad wartością testowanego majątku uzyskanych w teście, Jednostka Dominująca podjęła decyzję, aby nie rozwiązywać utworzonego w przeszłych okresach odpisu aktualizującego wartość majątku trwałego, ze względu na fakt, iż kwoty nadwyżki wartości użytkowej nad wartością księgową są nieistotne w relacji do wartości majątku.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2018 roku przetestowano pod kątem utraty wartości nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne poniesione przez spółkę PDH (CGU Polimery). W celu oszacowania wartości bieżącej przyszłych spodziewanych przepływów pieniężnych generowanych przez Projekt sporządzono prognozę finansową opartą o aktualne założenia odnośnie szacowanych wyptywów pieniężnych koniecznych do poniesienia przed oddaniem inwestycji do użytkowania oraz oczekiwanych korzyści ekonomicznych w okresie eksploatacji inwestycji. Wartość godziwa aktywów została oszacowana przy założeniu 35-letniego okresu eksploatacji projektu począwszy od momentu rozruchu instalacji produkcyjnych planowanego na II kwartał 2022 roku, bez uwzględnienia wartości rezydualnej. W szczególności dokonano aktualizacji szeregu kluczowych dla przyszłych wyników finansowych założeń obejmujących długoterminowe prognozy ścieżek cenowych

produktów, podstawowych surowców oraz głównych mediów energetycznych wykorzystując w tym celu opracowania renomowanych podmiotów doradczych. Założony w prognozie finansowej całkowity budżet projektu kształtował się na poziomie równowartości 1,5 mld EUR. Test na utratę wartości aktywów przygotowano przy założeniu pozyskania finansowania w wymaganej wysokości. Na dzień sporządzenia sprawozdania prowadzone są przez Grupę Azoty działania mające na celu pozyskanie finansowania dłużnego oraz kapitałowego w optymalnej strukturze. W wyniku analizy otrzymano istotną nadwyżkę oszacowanej wartości bieżącej nad wartością księgową testowanych aktywów.

Jednocześnie należy podkreślić, iż poniesione do tej pory w ramach fazy przygotowawczej Projektu Polimery Police nakłady inwestycyjne stanowią ok. 3 % estymowanej wartości całkowitej nakładów inwestycyjnych.

Nakłady na istotne rzeczowe aktywa trwałe w budowie

Do najistotniejszych (poniesionych w 2018 roku oraz w okresach wcześniejszych) nakładów inwestycyjnych składających się na rzeczowe aktywa trwałe w budowie należą:

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Instalacja do produkcji propylenu metodą PDH	101 847	89 808
Modernizacja turbozespołu TUP-12		12 903
Zmiana technologii produkcji kwasu fosforowego	61 919	12 591
Komputeryzacja instalacji APiA Wydziału NPF	10 401	
Wykonanie i wymiana wymienników ciepła	5 932	
Wykonanie modernizacji obiektu 503	2 222	
Wymiana kompresora nr 1 w obiekcie 266	2 110	
Wymiana suszarni nawozów 311XPN-2	-	9 232
Wykonanie instalacji odazotowania spalin -optymalizacja pracy instalacji IOS	-	8 737
Modernizacja ramp przeładunkowych	1	6 093
	184 432	139 364

Rzeczowe aktywa trwałe w leasingu finansowym

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Maszyny i urządzenia	5 495	4 316
Środki transportu	5 820	3 006
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	167	-
Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych w leasingu finansowym	11 482	7 322

Szczegółowy opis składników użytkowanych w leasingu finansowym znajduje się w nocie 23 niniejszego sprawozdania.

Zabezpieczenia

Tytuł zobowiązania/ograniczenia w dysponowaniu	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Pożyczka/hipoteki	14 292	15 199
Pożyczka/zastaw rejestrowy	14 174	14 974
	28 466	30 173

Na dzień 31 grudnia 2018 roku jedyne zabezpieczenia ustanowione na majątku Grupy Kapitałowej (hipoteka na nieruchomościach oraz zastaw rejestrowy na majątku ruchomym) związane są z umową pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Pozostałe

umowy kredytowe oraz pożyczki zgodnie z wymogami Umowy o Finansowanie Wewnętrzne wolne są od zabezpieczeń tego typu.

Nota 10.1 Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Budynki i budowle	173	187
Maszyny i urządzenia	93	78
Środki transportu	3	9
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	2	3
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	325	305
	596	582

W związku z tym, że sprzedaż aktywów związanych ze spółką zależną Supra Agrochemia Sp. z o.o. jest wysoce prawdopodobna Grupa Kapitałowa prezentuje rzeczowe aktywa trwałe spółki zależnej Supra Agrochemia Sp. z o.o. w kwocie 596 tys. zł jako „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” (nota 20).

Nota 11 Prawo wieczystego użytkowania gruntów

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Grunty użytkowane wieczyście	6 224	6 690

Zestawienie prawa wieczystego użytkowania gruntów

	na dzień 31.12.2018
Wartość bilansowa brutto	7 007
Skumulowane umorzenie (-)	(783)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	6 224

	na dzień 31.12.2017
Wartość bilansowa brutto	7 423
Skumulowane umorzenie (-)	(733)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	6 690

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zaliczone do składników użytkowanych w oparciu o umowy leasingu operacyjnego nie jest wykazywane jako rzeczowe aktywa trwałe Grupy Kapitałowej.

Grupa Kapitałowa korzysta z gruntów użytkowanych wieczyście otrzymanych nieodpłatnie albo nabytych na rynku wtórnym o łącznej powierzchni 1 376,83 ha.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość gruntów użytkowanych wieczyście ujmowanych pozabilansowo wynosi 113 291 tys. zł. Wartość tych praw została wyceniona w 2011 roku na podstawie wyceny niezależnego rzeczoznawcy majątkowego. W celu aktualizacji wyceny gruntów ujmowanych pozabilansowo Jednostka Dominująca, z udziałem rzeczoznawcy majątkowego, w 2017 roku dokonała analizy wartości prawa wieczystego użytkowania gruntów. Uznano, że wartość tych praw nie zmieniła się istotnie w porównaniu z wartościami z 2011 roku.

Nota 12 Wartości niematerialne

Wartość bilansowa

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Patenty i licencje	13 310	14 962
Oprogramowanie komputerowe	1 492	3 460
Pozostałe wartości niematerialne	753	944
	15 555	19 366
Wartości niematerialne w budowie	33 229	14 647
Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych	-	-
	48 784	34 013

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do 31 grudnia 2017 roku, nastąpił wzrost wartości niematerialnych w budowie spowodowany zakupem przez spółkę PDH Polska S.A. licencji do produkcji polipropylenu na kwotę 18 695 tys. zł.

Wartości niematerialne nie stanowią zabezpieczenia płatności zobowiązań Grupy Kapitałowej.

Wszystkie wartości niematerialne stanowią własność Grupy Kapitałowej.

Zestawienie netto wartości niematerialnych

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2018 roku	14 962	3 460	944	14 647	-	34 013
Zwiększenia, w tym (+):	159	185	-	18 832	449	19 625
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	134	175	-	18 832	449	19 590
Zwiększenia z tytułu odwrócenia odpisu aktualizującego	25	-	-	-	-	25
Zwiększenia pozostałe	-	10	-	-	-	10
Zmniejszenia, w tym (-):	(1 811)	(2 153)	(191)	(250)	(449)	(4 854)
Amortyzacja	(1 786)	(877)	(191)	-	-	(2 854)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	(25)	-	-	-	-	(25)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	(250)	-	(250)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	-	-	-	(449)	(449)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia pozostałe	-	(1 276)	-	*	-	(1 276)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	13 310	1 492	753	33 229	-	48 784

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2017 roku	14 032	1 797	1 131	16 820	35 698	69 478
Zwiększenia, w tym (+):	2 483	2 595	5	3 065	3 313	11 461
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	2 483	2 595	5	3 065	3 313	11 461
Zwiększenia z tytułu odwrócenia odpisu aktualizującego	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia, w tym (-):	(1 553)	(932)	(192)	(5 238)	(39 011)	(46 926)
Amortyzacja	(1 553)	(927)	(192)	-	-	(2 672)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	(1)	-	-	-	(1)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	(4 898)	-	(4 898)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	-	-	-	(37 791)	(37 791)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	(4)	-	-	(1 220)	(1 224)
Zmniejszenia pozostałe	-	-	-	(340)	-	(340)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	14 962	3 460	944	14 647	-	34 013

Zestawienie wartości niematerialnych

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych	Razem
Stan na dzień 31.12.2018 roku						
Wartość bilansowa brutto	31 276	8 160	2 236	33 229	-	74 901
Skumulowane umorzenie (-)	(16 111)	(6 364)	(1 307)	-	-	(23 782)
Odpisy z tytułu utraty wartości (-)	(1 855)	(304)	(176)	-	-	(2 335)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	13 310	1 492	753	33 229	-	48 784
Stan na dzień 31.12.2017 roku						
Wartość bilansowa brutto	31 623	9 458	2 236	14 647	64 114	122 078
Skumulowane umorzenie (-)	(14 781)	(5 694)	(1 116)	-	-	(21 591)
Odpisy z tytułu utraty wartości (-)	(1 880)	(304)	(176)	-	(64 114)	(66 474)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	14 962	3 460	944	14 647	-	34 013

Wartość bilansowa brutto wszystkich, w pełni zamortyzowanych, wartości niematerialnych Grupy Kapitałowej będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 15 993 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 13 142 tys. zł).

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości i ich wykorzystanie

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych	Razem
Wartość odpisów na dzień 01.01.2018 roku	1 880	304	176	-	64 114	66 474
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	-	-	-	449	449
Wykorzystanie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat (-)	(25)	-	-	-	-	(25)
Inne - skutki dekonsolidacji spółki zależnej					(65 550)	(65 550)
Różnice kursowe z przeliczenia					987	987
Wartość odpisów na dzień 31.12.2018 roku	1 855	304	176	-	-	2 335
Wartość odpisów na dzień 01.01.2017 roku	1 880	304	176	-	28 349	30 709
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	-	-	-	37 791	37 791
Odwrócenie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat (-)	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	(2 026)	(2 026)
Wartość odpisów na dzień 31.12.2017 roku	1 880	304	176	-	64 114	(66 474)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa przeprowadziła test na utratę wartości niematerialnych, opisany w notcie 10 Rzeczowe aktywa trwałe.

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Wartość prac badawczych i rozwojowych ujętych jako koszt	1 661	2 971

Istotne nakłady na wartości niematerialne w budowie

Istotne nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne w budowie dotyczą:

- licencji Grace - polipropylen w kwocie 18 695 tys. zł,
- licencji UOP - propylen w kwocie 11 315 tys. zł,
- wykonania oprogramowania systemu Financial Dashboard (FDB) w kwocie 2 406 tys. zł,
- projektu App47 Rollout BWIP w kwocie 791 tys. zł.

Nota 13 Nieruchomości inwestycyjne

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Wartość bilansowa na początek okresu	5 381	11 873
Zwiększenia, w tym (+):	752	-
Zwiększenia z tytułu reklasyfikacji z innej kategorii aktywów	-	-
Zwiększenia pozostałe	752	-
Zmniejszenia, w tym (-):	-	(6 595)
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do innej kategorii aktywów	-	(6 595)
Zmniejszenia pozostałe	-	-
Zysk netto z korekty wartości godziwej	35	103
Wartość bilansowa na koniec okresu	6 168	5 381

Nieruchomości inwestycyjne obejmują grunty własne, budynki i budowle wyceniane w wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa dokonała aktualizacji wyceny nieruchomości przez niezależny podmiot zewnętrzny, posiadający uprawnienia do wyceny majątku. Przy oszacowaniu wartości nieruchomości zastosowano metodę dochodową. W podejściu tym dokonano analizy stawek czynszu obowiązującego w przypadku najmu podobnych nieruchomości. W wyniku tej wyceny nastąpił wzrost wartości nieruchomości inwestycyjnych w stosunku do ostatniej wyceny o 35 tys. zł.

Grupa Kapitałowa nie posiada ograniczeń dotyczących możliwości zbycia nieruchomości inwestycyjnych. Nieruchomości inwestycyjne nie stanowią zabezpieczenia płatności zobowiązań Grupy Kapitałowej. Nie występowały również żadne dodatkowe zobowiązania umowne związane z zakupem, wybudowaniem, dostosowaniem nieruchomości inwestycyjnych ani też ich przyszłym ulepszeniem. Koszty napraw, utrzymania nieruchomości inwestycyjnych są ponoszone przez Grupę Kapitałową na bieżąco.

	Za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Przychody z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych	842	729
Bezpośrednie koszty z tytułu utrzymania nieruchomości inwestycyjnych (podatek od nieruchomości, opłaty za użytkowanie wieczyste, nakłady remontowe, ubezpieczenia)	(535)	(260)
	307	469

Nota 13.1 Inwestycje w nieruchomości przeznaczone do sprzedaży

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Grunty	6 395	6 404
Budynki i budowle	166	191
	6 561	6 595

W związku z tym, że sprzedaż aktywów związanych ze spółką zależną Supra Agrochemia Sp. z o.o. jest wysoce prawdopodobna Grupa Kapitałowa prezentuje nieruchomości inwestycyjne spółki zależnej Supra Agrochemia Sp. z o.o. w kwocie 6 561 tys. zł jako „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” (nota 20).

Nota 14 Aktywa finansowe

Nota 14.1 Inwestycje wyceniane metodą praw własności

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Udziały w jednostkach stowarzyszonych	26 180	26 964
Przypadające na:		
Długoterminowe	26 180	26 964

Żadna ze spółek zależnych ani stowarzyszonych nie jest notowana na aktywnym rynku papierów wartościowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów na Zgromadzeniu Wspólników/Walnym Zgromadzeniu posiadany przez spółkę Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. w podmiotach stowarzyszonych jest równy udziałowi Jednostki Dominującej w kapitałach tych jednostek.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych nie stanowią zabezpieczenia płatności zobowiązań Grupy Kapitałowej.

Zestawienie zmian w inwestycjach wycenianych metodą praw własności

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stan na początek okresu	26 964	25 712
Zwiększenia, w tym:	-	1 252
Zwiększenia pozostałe	-	1 252
Zmniejszenia, w tym:	(784)	-
Zmniejszenia pozostałe	(784)	-
Stan na koniec okresu	26 180	26 964

Udział w zysku z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności (MPW) za okres 2018 roku wynosił 12 317 tys. zł (za okres 2017 roku wynosił 13 103 tys. zł). W 2018 roku Grupa Kapitałowa otrzymała dywidendy od jednostek stowarzyszonych w kwocie 13 103 tys. zł (w 2017 roku w kwocie 11 851 tys. zł).

Udziały w jednostkach stowarzyszonych

Nazwa jednostki stowarzyszonej	Procent posiadanych udziałów w kapitale podstawowym	Kraj	Metoda konsolidacji	Wartość bilansowa udziałów
31 grudnia 2018 roku				
Kemipol Sp. z o.o.	33,99%	Polska	MPW	26 180
budchem Sp. z o.o. w likwidacji	48,96%	Polska	MPW	-
				26 180
31 grudnia 2017 roku				
Kemipol Sp. z o.o.	33,99%	Polska	MPW	26 964
Budchem Sp. z o.o. w likwidacji	48,96%	Polska	MPW	-
				26 964

Spółka stowarzyszona Kemipol Sp. z o.o. w roku 2018 wypracowała zysk netto w kwocie 36 238 tys. zł (w roku 2017 w kwocie 38 549 tys. zł).

Nota 14.2 Odpisy aktualizujące wartość inwestycji wycenianych metodą praw własności

W Grupie Kapitałowej zarówno na dzień 31 grudnia 2018 roku jak i na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występowały odpisy aktualizujące wartość inwestycji wycenianych metodą praw własności.

Nota 14.3 Pozostałe aktywa finansowe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Pożyczki	2 951	-
Przypadające na:		
Krótkoterminowe	2 951	-

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca udzieliła dwóch pożyczek spółce niepowiązanej świadczącej usługi reklamowe na łączną kwotę 2 952 tys. zł. Termin spłaty kwoty 1 476 tys. zł przypadła na dzień 14 stycznia 2019 roku oraz pozostałej kwoty na dzień 14 marca 2019 roku. Efektywna stopa procentowa do kalkulacji odsetek liczona była według stawki WIBOR1M powiększonej o marżę w wysokości 2,5 p.p. i wynosiła 4,14 %. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca utworzyła odpis z tytułu szacowanej straty kredytowej zgodnie z MSSF 9 o łącznej wartości 1 tys. zł. Pierwsza rata pożyczki na kwotę 1 476 tys. zł została rozliczona zgodnie z terminem płatności w dniu 14 stycznia 2019 roku.

Nota 15 Zapasy

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Produkty gotowe	78 114	54 906
Półprodukty, produkcja w toku	48 562	40 345
Materiały	189 167	157 857
Zapasy ogółem	315 843	253 108

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Wartość zapasów ujętych jako koszt w okresie	2 096 246	2 100 759
Odpisy wartości zapasów ujęte jako koszt w okresie	3 479	2 853
Odpisy wartości zapasów wykorzystane/rozwiązane w okresie	(4 321)	(2 487)
	2 095 404	2 101 125

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Wartość odpisów aktualizujących zapasy	8 126	8 968

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występują nietypowe pozycje w zapasach Grupy Kapitałowej.

Główną pozycję w zapasach materiałów stanowią podstawowe surowce do produkcji nawozów (sól potasowa, szlaka, ilmenit, fosforyty i miął węglowy) na kwotę 89 108 tys. zł. Pozostałe surowce stanowią kwotę 17 578 tys. zł. W pozycji zapasów prezentowane są również zapasy materiałów technicznych, pomocniczych, opakowań, odpadów oraz złomu w wysokości 40 182 tys. zł.

Utworzenie, jak i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuje się w koszcie wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów. W 2018 roku obciążono rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody kwotą 842 tys. zł z tytułu:

- zmniejszenia odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 4 321 tys. zł dotyczących zapasów, które zostały w danym okresie sprawozdawczym zagospodarowane (zużyte do produkcji, sprzedane itp.),
- zwiększenia (utworzenia) odpisów aktualizujących wartość zapasów produktów gotowych, półfabrykatów i materiałów nie wykazujących rotacji w kwocie 3 479 tys. zł, co wynikało z utraty wartości zapasów oraz ich wyceny nie wyżej od ich wartości netto możliwej do uzyskania.

Zapasy nie stanowią zabezpieczenia płatności zobowiązań Grupy Kapitałowej.

Nota 16 Prawa majątkowe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Prawa do emisji nabyte	25 111	8 557
Prawa do emisji przyznane nieodpłatnie	30 139	23 501
Świadectwa pochodzenia energii	41	165
Prawa majątkowe ogółem	55 291	32 223

Prawa majątkowe nie stanowią zabezpieczenia płatności zobowiązań Grupy Kapitałowej.

Prawa do emisji CO₂ (ilość jednostek)

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Posiadane prawa do emisji CO₂		
Stan na początek okresu (jednostki posiadane)	1 427 483	1 748 986
Rozliczone	(1 728 505)	(1 609 036)
Przyznane	998 059	1 027 533
Zakupione	389 930	260 000
Stan praw na koniec okresu (jednostki posiadane)	1 086 967	1 427 483
Stan praw na koniec okresu (jednostki posiadane i należne z tytułu zawartych kontraktów terminowych)	1 436 967	1 427 483
Emisja w okresie sprawozdawczym	1 450 644	1 728 505

W połowie grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa posiadała (nabyte lub zabezpieczone kontraktami) wymaganą do rozliczenia emisji CO₂ za 2018 rok ilość uprawnień. Podjęta w III dekadzie grudnia 2018 roku decyzja o uruchomieniu drugiego ciągu instalacji amoniaku skutkowałą wzrostem emisji CO₂ i w rezultacie niedoborem jednostek CO₂ na dzień 31 grudnia 2018 roku w ilości 13 687 jednostek. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Grupa Kapitałowa posiada pełne zabezpieczenie uprawnień w celu pokrycia rzeczywistej emisji w 2018 roku.

Nota 17 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Należności z tytułu dostaw i usług - podmioty powiązane	8 651	9 417
Należności z tytułu dostaw i usług - podmioty pozostałe	119 337	138 443
Należności budżetowe oprócz podatku dochodowego	47 794	42 698
Należności z tytułu umów o roboty budowlane - podmioty pozostałe	22	160
Zaliczki na dostawy rzeczowych aktywów trwałych - podmioty pozostałe	-	-
Zaliczki na dostawy materiałów, towarów i usług - podmioty pozostałe	1 193	3 837
Zaliczki na dostawy wartości niematerialnych - podmioty pozostałe	19 084	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów - podmioty pozostałe	17 370	11 087
Pozostałe należności - podmioty powiązane	159	84
Pozostałe należności - podmioty pozostałe	437	3 926
	214 047	209 652
Przypadające na:		
Długoterminowe	32 888	9 154
Krótkoterminowe	181 159	200 498
	214 047	209 652

W związku z tym, że sprzedaż aktywów związanych ze spółką zależną Supra Agrochemia Sp. z o.o. jest wysoce prawdopodobna Grupa Kapitałowa prezentuje należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności spółki zależnej „Supra” Agrochemia Sp. z o.o. w kwocie 88 tys. zł jako „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży” (nota 20).

Nota 17a Rozliczenia międzyokresowe kosztów

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Ubezpieczenia	1 577	1 709
Pozostałe	15 793	9 378
	17 370	11 087
Przypadające na:		
Długoterminowe	13 804	9 116
Krótkoterminowe	3 566	1 971
	17 370	11 087

W pozycji „Pozostałe” na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa prezentuje rozliczenia międzyokresowe kosztów spółki zależnej PDH Polska S.A. w kwocie 13 291 tys. zł dotyczące kosztów ponoszonych na pozyskanie finansowania, które będą rozliczane w czasie trwania finansowania inwestycji budowy instalacji do produkcji propylenu i polipropylenu.

Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe (w tym z tytułu szacowanej straty kredytowej)

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stan na początek okresu	37 962	44 799
Korekta z tytułu MSSF 9	72	-
Utworzenie - ujęte w rachunku zysków i strat	1 034	891
Rozwiązanie - ujęte w rachunku zysków i strat (-)	(1 427)	(2 817)
Wykorzystanie (-)	(12)	(942)
Zmiany w Grupie (+/-)	(18 869)	(3 236)
Różnice kursowe z przeliczenia	20	(733)
Stan na koniec okresu	18 780	37 962
Przypadające na:		
Długoterminowe	26	-
Krótkoterminowe	18 754	37 962
	18 780	37 962

Odpisy aktualizujące tworzy się na szacowaną przez Jednostkę Dominującą stratę kredytową dotyczącą należności handlowych oraz pozostałych od momentu początkowego ujęcia. Wartość odpisu jest aktualizowana na każdy dzień sprawozdawczy. Utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu szacowanej straty kredytowej należności handlowych ujmuje się w kosztach sprzedaży. Utworzenie odpisu na należności pozostałe ujmuje się w pozostałych kosztach operacyjnych.

W pozycji zmiany w Grupie ujęto wykorzystanie odpisu na należności nieściągalne w spółce AFRIG S.A. Należności, w przypadku których nastąpiła utrata wartości dotyczą głównie odbiorców nawozów.

W przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, które zostały objęte odpisami, z tytułu utraty wartości, dokonuje się ich spisania poprzez wykorzystanie odpisów.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku suma należności z tytułu dostaw i usług wynosiła 127 988 tys. zł (w roku 2017 - 147 860 tys. zł) - 93% tej kwoty stanowią należności niewymagalne. Należności przeterminowane ponad 12 miesięcy dotyczą w znacznej mierze odbiorców postawionych w stan upadłości lub w stosunku do których jest prowadzone postępowanie egzekucyjne. Należności łącznie od 97 odbiorców zostały objęte odpisem aktualizującym.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności nie są oprocentowane i nie stanowią zabezpieczenia płatności zobowiązań Grupy Kapitałowej.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług uwzględniająca szacowane ryzyko kredytowe na dzień 31.12.2018r.

	Wartość brutto należności	Oczekiwana strata kredytowa	Oczekiwana strata kredytowa w %	Wartość netto należności
Nieprzeterminowane	119 057	119	0,10%	118 938
Przeterminowane od 30 do 60 dni	9 059	64	0,71%	8 995
Przeterminowane od 60-180 dni	56	1	1,79%	55
Przeterminowane od 180-360 dni	18	18	100,00%	-
Przeterminowane powyżej 360 dni	17 550	17 550	100,00%	-
	145 740	17 752		127 988

Struktura walutowa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
PLN	135 068	130 154
EUR w przeliczeniu na PLN	50 121	54 119
USD w przeliczeniu na PLN	28 843	17 871
XOF w przeliczeniu na PLN	15	7 508
Pozostałe	-	-
	214 047	209 652
Przypadające na:		
Długoterminowe	32 888	9 154
Krótkoterminowe	181 159	200 498
	214 047	209 652

Struktura walutowa należności z tytułu dostaw i usług z uwzględnieniem utraty wartości

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
PLN	68 292	75 359
EUR w przeliczeniu na PLN	49 937	54 002
USD w przeliczeniu na PLN	9 759	17 871
XOF w przeliczeniu na PLN	-	628
	127 988	147 860
Przypadające na:		
Długoterminowe	-	1 868
Krótkoterminowe	127 988	145 992
	127 988	147 860

Średni okres spłaty należności Jednostki Dominującej w 2018 oraz w 2017 roku wynosił 26 dni.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występują należności z tytułu sum zatrzymanych.

Nota 18 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Środki pieniężne w kasie	8	27
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (PLN)	1 559	611
Środki pieniężne na rachunkach walutowych (po przeliczeniu na PLN)	7 422	69 526
Lokaty bankowe terminowe do 3 miesięcy	-	-
Pozostałe (w tym cash pooling)	151 220	74 839
	160 209	145 003
Środki pieniężne, wartości wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	160 209	145 003
Środki pieniężne, wartości wykazywane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	160 209	145 003

Wartość godziwa środków pieniężnych jest równa z ich wartością bilansową.

Saldo środków pieniężnych stanowią środki o nieograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 160 209 tys. zł.

Od 1 lipca 2018 roku Jednostka Dominująca posiada środki pieniężne zgromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych, na które kontrahenci krajowi dokonują płatności podatku VAT zgodnie z wprowadzonymi regulacjami art.108a-108d ustawy o podatku od towarów i usług, tzw. split payment. Jednostka Dominująca korzysta na bieżąco z posiadanych środków regulując płatności dla dostawców posiadających siedzibę w Polsce, których usługi opodatkowane są podatkiem od towarów i usług. Na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo środków pieniężnych posiadanych na tzw. rachunkach VAT wynosi 631 tys. zł i zawiera się w łącznej kwocie środków pieniężnych na rachunkach bankowych (PLN) wykazanych w nocie w wartości 1 559 tys. zł.

Nota 19 Pozostałe aktywa

W Grupie Kapitałowej zarówno na dzień 31 grudnia 2018 roku jak i na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występowały pozostałe aktywa.

Nota 20 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi przeznaczonymi do sprzedaży

Jednostka Dominująca (100% udziałowiec) aktywnie poszukuje nabywcy poprzez realizację procesu sprzedaży spółki Supra Agrochemia Sp. z o.o. w ramach nieograniczonego postępowania przetargowego pn. Sprzedaż 100% udziałów spółki Supra Agrochemia Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Supra Agrochemia jest wieczystym użytkownikiem atrakcyjnych nieruchomości gruntowych zabudowanych, zlokalizowanych we wschodniej części Wrocławia o łącznej powierzchni 11,3041 ha. Właścicielem gruntu jest Skarb Państwa. Intensywne działania przygotowawcze zmierzające do sprzedaży miały swój początek już w 2017 roku. W związku z wystąpieniem w tamtym okresie niezależnych od Jednostki Dominującej okoliczności, uległ przesunięciu termin rozpoczęcia wskazanego powyżej postępowania przetargowego. Obecnie proces ten jest na bardzo zaawansowanym etapie. Na przełomie stycznia i lutego 2019 roku uzyskano pozytywne kierunkowe zgody korporacyjne w tym Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej a także Zgromadzenia Wspólników spółki Supra Agrochemia Sp. z o.o. Jeżeli ponownie nie wystąpią niezależne od Jednostki Dominującej zdarzenia lub okoliczności finalizacja sprzedaży nastąpi w IV kwartale 2019 roku.

W związku z tym, że sprzedaż aktywów związanych ze spółką zależną Supra Agrochemia Sp. z o.o. jest wysoce prawdopodobna Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2018 roku prezentuje aktywa netto tej spółki w pozycjach „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” i „Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży”, na które składają się:

- rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 596 tys. zł,
- nieruchomości inwestycyjne w kwocie 6 561 tys. zł,

- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w kwocie 88 tys. zł,
- środki pieniężne i ich ekwiwalenty w kwocie 238 tys. zł,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w kwocie 195 tys. zł.

Na bazie przeprowadzonych analiz, w tym w oparciu o posiadane wyceny prawa wieczystego użytkowania gruntów oceniono, że wartość bilansowa wszystkich zaangażowanych aktywów w spółkę zależną nie jest wyższa niż ich wartość rynkowa.

Nota 21 Kapitał własny

Nota 21.1 Kapitał zakładowy

Wartość kapitału zakładowego

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Wartość kapitału zakładowego	750 000	750 000

Liczba akcji

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Ilość akcji na początek okresu (szt.)	75 000 000	75 000 000
Ilość akcji na koniec okresu (szt.)	75 000 000	75 000 000
Wartości nominalna 1 akcji (zł/akcję)	10	10

Wszystkie wyemitowane akcje zostały w pełni opłacone.

Struktura kapitału zakładowego

Akcjonariusz	Liczba akcji	% kapitału akcyjnego	Liczba głosów	% głosów
31 grudnia 2018 roku				
Grupa Azoty S.A.	49 500 000	66,00%	49 500 000	66,00%
OFE PZU "Złota Jesień"	12 140 000	16,19%	12 140 000	16,19%
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	6 607 966	8,81%	6 607 966	8,81%
Skarb Państwa	3 759 356	5,01%	3 759 356	5,01%
Pozostali akcjonariusze	2 992 678	3,99%	2 992 678	3,99%
	75 000 000	100,00%	75 000 000	100,00%
31 grudnia 2017 roku				
Grupa Azoty S.A.	49 500 000	66,00%	49 500 000	66,00%
OFE PZU "Złota Jesień"	11 956 000	15,94%	11 956 000	15,94%
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	6 607 966	8,81%	6 607 966	8,81%
Skarb Państwa	3 759 356	5,01%	3 759 356	5,01%
Pozostali akcjonariusze	3 176 678	4,24%	3 176 678	4,24%
	75 000 000	100,00%	75 000 000	100,00%

Nota 21.2 Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stan na początek okresu	(33 052)	(21 540)
Korekta błędů poprzedniego okresu	-	(12 758)
Stan na początek okresu po korektach	(33 052)	(34 298)
Zwiększenia, w tym:	152 096	21 221
Transakcje z właścicielami - objęcie akcji	90 761	21 221
Skutki dekonsolidacji spółki zależnej	61 335	-
Zmniejszenia, w tym:	(5 506)	(19 975)
Zyski i Straty oraz inne całkowite dochody	(5 082)	(18 227)
Pozostałe zmniejszenia	(424)	(1 748)
Stan na koniec okresu	113 538	(33 052)

Podwyższenie kapitału zakładowego spółki zależnej PDH Polska S.A.

W dniu 9 kwietnia 2018 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego spółki PDH Polska S.A. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału kapitał zakładowy spółki zależnej wynosi 304 000 tys. zł, w tym kapitał zapłacony 211 000 tys. zł.

W dniu 31 sierpnia 2018 roku zgodnie z decyzją Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki zależnej PDH Polska S.A. z dnia 10 listopada 2017 roku dokonano wpłaty pozostałej kwoty kapitału zakładowego przez akcjonariuszy spółki PDH Polska S.A.:

- 22 500 tys. zł przez spółkę Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.,
- 70 500 tys. zł przez spółkę Grupa Azoty S.A.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów na Zgromadzeniu Wspólników/Walnym Zgromadzeniu posiadany przez spółkę Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. w podmiotach zależnych i stowarzyszonych jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek.

Podział majątku spółki zależnej Infrapark Police S.A. w likwidacji

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka zależna Infrapark Police S.A. w likwidacji w ramach realizacji podziału między akcjonariuszy gotówki z masy likwidacyjnej wypłaciła środki Gminie Police i Jednostce Dominującej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A., w wyniku czego kapitał udziałowców niesprawujących kontroli uległ zmniejszeniu o kwotę 424 tys. zł (wartość bilansowa gotówki przekazanej Gminie Police przez Infrapark Police S.A. w likwidacji).

Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli

	African Investment Group S.A.	PDH Polska S.A.	Pozostałe
<i>Stan na dzień 31.12.2018 roku</i>			
Procentowy udział w kapitale udziałowców niesprawujących kontroli	-	40%	-
Aktywa trwałe	-	184 266	-
Aktywa obrotowe	-	112 052	-
Zobowiązania długoterminowe	-	(330)	-
Zobowiązania krótkoterminowe	-	(13 434)	-
Aktywa netto	-	282 554	-

	-	113 219	-
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli			
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli - pozostałe indywidualne nieistotne podmioty zależne	-	-	319
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli - wyłączenia wewnątrzgrupowe	-	-	-
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli, razem	-	113 219	319
	African Investment Group S.A.	PDH Polska S.A.	Pozostałe
	<i>Stan na dzień 31.12.2017 roku</i>		
Procentowy udział w kapitale udziałowców niesprawujących kontroli	45,00%	15,46%	-
Aktywa trwałe	844	115 448	-
Aktywa obrotowe	7 573	58 117	-
Zobowiązania długoterminowe	(82 370)	(327)	-
Zobowiązania krótkoterminowe	(59 893)	(5 014)	-
Aktywa netto	(133 846)	168 224	-
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	(60 231)	26 007	-
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli - pozostałe indywidualne nieistotne podmioty zależne	-	-	750
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli - wyłączenia wewnątrzgrupowe	428	(6)	-
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli, razem	(59 803)	26 001	750

Zysk/Strata netto przypadający na udziałowców niesprawujących kontroli

	African Investment Group S.A.	PDH Polska S.A.	Pozostałe
	<i>Stan na dzień 31.12.2018 roku</i>		
Przychody ze sprzedaży	-	51	-
Strata netto	(1 340)	(9 731)	-
Inne całkowite dochody	(2 064)	61	-
Całkowity dochód za okres	(3 404)	(9 670)	-
Strata netto przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli	(603)	(3 543)	-
Inne całkowite dochody przypadające na udziałowców niesprawujących kontroli	(929)	24	-
Strata netto przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli - pozostałe indywidualne nieistotne podmioty zależne	-	-	(7)
Zysk netto przypadający na udziałowców niesprawujących kontroli - wyłączenia wewnątrzgrupowe	-	-	-
Strata netto przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli, razem	(603)	(3 543)	(7)

	African Investment Group S.A.	PDH Polska S.A.	Pozostałe
<i>Stan na dzień 31.12.2017 roku</i>			
Przychody ze sprzedaży	8	50	-
Strata netto	(44 267)	(7 231)	-
Inne całkowite dochody	5 452	7	-
Całkowity dochód za okres	(38 815)	(7 224)	-
Strata netto przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli	(19 920)	(792)	-
Inne całkowite dochody przypadające na udziałowców niesprawujących kontroli	2 453	1	-
Zysk netto przypadający na udziałowców niesprawujących kontroli - pozostałe indywidualne nieistotne podmioty zależne	-	-	(35)
Zysk netto przypadający na udziałowców niesprawujących kontroli - wyłączenia wewnątrzgrupowe	279	-	-
Strata netto przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli, razem	(19 641)	(792)	(35)

Przepływy pieniężne netto

	African Investment Group S.A.	PDH Polska S.A.	Pozostałe
<i>Stan na dzień 31.12.2018 roku</i>			
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	(1 158)	(9 504)	2 450
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(450)	(58 720)	(1 354)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	1 682	120 271	-
Przepływy pieniężne netto, razem	74	52 047	1 096

	African Investment Group S.A.	PDH Polska S.A.	Pozostałe
<i>Stan na dzień 31.12.2017 roku</i>			
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	(5 377)	(1 217)	(680)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(3 324)	(26 035)	2 517
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	7 993	52 000	(974)
Przepływy pieniężne netto, razem	(708)	24 748	863

Nota 21.3 Zyski zatrzymane

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stan na początek okresu	404 446	348 041
Korekta błędu poprzedniego okresu	-	(23 124)
Stan na początek okresu po korektach	404 446	324 917
Zwiększenia (+):	3 239	111 031
Zyski i Straty oraz inne całkowite dochody	-	109 408
Pozostałe	3 239	1 623
Zmniejszenia (-):	(71 265)	(31 502)
Zyski i Straty oraz inne całkowite dochody	(31 204)	-
Dywidenda	(39 750)	(31 500)
Pozostałe	(311)	(2)
Stan na koniec okresu	336 420	404 446

Dywidendy

W dniu 4 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. podzieliło zysk netto za rok obrotowy 2017 w wysokości 133 206 tys. zł w następujący sposób:

- na dywidendę dla akcjonariuszy kwotę 39 750 tys. zł,
  - zasilenie kapitału zapasowego w kwocie 93 456 tys. zł.
- Dywidenda została wypłacona w dniu 24 lipca 2018 roku.

Struktura zysków zatrzymanych na dzień bilansowy

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Zyski zatrzymane na koniec okresu, w tym:	336 420	404 446
Kapitał zapasowy	317 674	221 142
Kapitał rezerwowy	75 988	74 782
Zyski i straty aktuarialne	(7 352)	(5 614)
Zysk/(Strata) z lat ubiegłych	(20 424)	5 160
Zysk netto bieżącego okresu	(29 466)	108 976

Nota 22 Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Kredyty	93 134	84 008
Pożyczki	264 017	294 124
	357 151	378 132
Przypadające na:		
Długoterminowe	297 140	260 427
Krótkoterminowe	60 011	117 705
	357 151	378 132

Na wzrost stanu długoterminowych kredytów i pożyczek wpłynęło uruchomienie kolejnej transzy długoterminowej pożyczki od Grupy Azoty S.A. w kwocie 40 000 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie spółki celowej PDH Polska S.A., której wpływ automatycznie pomniejszył zapotrzebowanie na kapitał krótkoterminowy.

Zapadalność kredytów i pożyczek oraz struktura walutowa

Na dzień 31 grudnia 2018 roku

Waluta kredytu	Stopa referencyjna	Wartość kredytu na dzień bilansowy		do roku	1-2 lat	2-5 lat	>5 lat
		w walucie	w PLN				
PLN	zmienna	-	271 151	42 811	36 110	177 035	15 195
EUR	zmienna	20 000	86 000	17 200	17 200	51 600	-
XOF	zmienna	-	-	-	-	-	-
			357 151	60 011	53 310	228 635	15 195

Na dzień 31 grudnia 2017 roku

Waluta kredytu	Stopa referencyjna	Wartość kredytu na dzień bilansowy		do roku	1-2 lat	2-5 lat	>5 lat
		w walucie	w PLN				
PLN	zmienna	-	296 199	117 704	70 110	92 330	16 055
EUR	zmienna	19 670	81 932	-	81 932	-	-
XOF	zmienna	158	1	1	-	-	-
			378 132	117 705	152 042	92 330	16 055

Na dzień bilansowy kredyty bankowe są wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu. Podstawą wyceny jest wysokość wykorzystanego kredytu według aktualnej na dzień bilansowy stopy procentowej.

Kredyty i pożyczki wewnątrzgrupowe według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- kredyt w rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego z limitem 80 000 tys. zł. Umowę podpisano w styczniu 2017 roku. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie w kwocie nominalnej 7 207 tys. zł. Umowa obowiązuje do dnia 24 stycznia 2020 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku do rozliczenia pozostała prowizja w kwocie 83 tys. zł. W ramach tego samego kredytu spółki zależne posiadają następujące limity:
  - Koncept Sp. z o.o. 200 tys. zł,
  - Grupa Azoty Police Serwis Sp. z o.o. 8 000 tys. zł,
  - Transtech Sp. z o.o. 100 tys. zł,
  - Zarząd Morskiego Poru Police Sp. z o.o. 100 tys. zł.
- kredyt obrotowy nieodnawialny w rachunku kredytowym w Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 20 000 tys. EUR. Umowę podpisano w dniu 21 grudnia 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wykorzystanie kredytu wyniosło 20 000 tys. EUR. Umowa obowiązuje do 31 grudnia 2023 roku. Kredytem udzielonym przez BGK Jednostka Dominująca zrefinansowała istniejące zadłużenie z tytułu Wielocelowej Linii Kredytowej w BGŻ BNP Paribas S.A. przejęte przez Jednostkę Dominującą jako współkredytobiorcę a wykorzystane wyłącznie przez AFRIG S.A. Jednostka Dominująca zachowała roszczenie zwrotne od African Investment Group S.A. w zakresie obowiązku spłaty równowartości kredytu wykorzystanego przez spółkę zależną w kwocie 20 079 tys. EUR wraz z kosztami obsługi. Warunki obsługi i spłaty kredytu uregulowano trójstronnym porozumieniem pomiędzy Jednostką Dominującą, spółką African Investment Group S.A. oraz DGG ECO Sp. z o.o.,
- kredyt w rachunku bieżącym w ramach umowy Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. z bankiem PKO BP S.A. z dodatkową usługą cash pooling rzeczywistego. Umowa kredytu zawarta jest do dnia 30 września 2022 roku. Limit kredytu dla Jednostki Dominującej wynosi 200 500 tys. zł, w którym według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie nominalne w kwocie 86 351 tys. zł oraz 177 tys. zł odsetek płatnych po dniu bilansowym. Zadłużenie o wartości 80 000 tys. zł wykazywane jest jako długoterminowe, gdyż przeznaczone jest na finansowanie długoterminowych inwestycji Jednostki Dominującej w rzeczowe aktywa trwałe, natomiast wartość 6 351 tys. zł jako krótkoterminowe, dotyczące finansowania bieżącej działalności Jednostki Dominującej. Na dzień 31 grudnia 2018 roku do rozliczenia pozostała prowizja w kwocie 28 tys. zł,

- kredyt w formie limitu kredytu wielocelowego w PKO BP S.A. w wysokości 62 000 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiło zadłużenie z tytułu kredytu obrotowego, natomiast wykorzystano 4 318 tys. zł na gwarancje. Pozostała kwota w wysokości 57 682 tys. zł pozostaje do wykorzystania na kolejne gwarancje i akredytywy oraz kredyt obrotowy. Umowa obowiązuje do dnia 30 września 2022 roku,
- pożyczka udzielona przez Grupę Azoty S.A. w dniu 14 września 2015 roku w kwocie 104 000 tys. zł, wykorzystana w kwocie 78 000 tys. zł na pokrycie nakładów inwestycyjnych w Jednostce Dominującej, zgodnie z postanowieniami umowy o finansowanie wewnątrzgrupowe z dnia 23 kwietnia 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie w kwocie nominalnej 6 000 tys. zł,
- pożyczka udzielona przez Grupę Azoty S.A. w dniu 14 września 2015 roku w kwocie 60 000 tys. zł na pokrycie kapitału zakładowego spółki zależnej PDH Polska Spółka Akcyjna, zgodnie z postanowieniami umowy o finansowanie wewnątrzgrupowe z dnia 23 kwietnia 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie w kwocie nominalnej 60 000 tys. zł.

Pozostałe pożyczki udzielone Jednostce Dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- pożyczka udzielona z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie na okres 10 lat w wysokości 90 000 tys. zł z przeznaczeniem na inwestycję „Węzeł oczyszczania spalin wraz z modernizacją Elektrociepłowni II w Zakładach Chemicznych „Police” S.A.”. Pożyczka została wypłacona w całości. Spłata pożyczki według harmonogramu ma nastąpić do 31 grudnia 2022 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie nominalne w kwocie 44 955 tys. zł, 150 tys. zł odsetek płatnych po dniu bilansowym oraz pozostała do rozliczenia prowizja w kwocie 875 tys. zł,
- pożyczka udzielona z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na okres 10 lat w wysokości 90 000 tys. zł z przeznaczeniem na inwestycję „Modernizacja procesu syntezy amoniaku w Zakładach Chemicznych „Police” S.A.”. Pożyczka została wypłacona w całości. Termin obowiązywania umowy pożyczki przypada na 20 grudnia 2023 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie nominalne w kwocie 67 495 tys. zł oraz pozostała do rozliczenia prowizja w kwocie 208 tys. zł.

W roku 2018 Jednostka Dominująca nie posiadała papierów dłużnych.

Zabezpieczenia kredytów i pożyczek

Zabezpieczenia kredytów zostały przedstawione w nocie 10 Rzeczowe aktywa trwałe.

Nota 23 Pozostałe zobowiązania finansowe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	10 714	8 801
Zobowiązania z tytułu faktoringu	20 683	-
Szacowana strata z tytułu poręczeń i kredytu zgodnie z MSSF 9	1 831	-
	33 228	8 801
Przypadające na:		
Długoterminowe	7 953	7 128
Krótkoterminowe	25 275	1 673
	33 228	8 801

Harmonogram spłat zobowiązań z tytułu leasingu finansowego

	Minimalne płatności z tytułu leasingu			Minimalne płatności z tytułu leasingu		
	Odsetki	Kapitał		Odsetki	Kapitał	
	31 grudnia 2018 roku			31 grudnia 2017 roku		
Do roku	3 228	467	2 761	2 241	568	1 673
1 do 3 lat	5 162	457	4 705	3 780	695	3 085
3 do 5 lat	1 575	135	1 440	1 555	196	1 359
Powyżej 5 lat	3 371	1 563	1 808	5 692	3 008	2 684
	13 336	2 622	10 714	13 268	4 467	8 801

Zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej z tytułu leasingu finansowego obejmują:

- długoterminową umowę najmu, która zgodnie z MSR 17 spełnia definicję leasingu finansowego. Na jej podstawie Jednostka Dominująca użytkuje środki transportu bliskiego, w tym: 19 wózków widłowych, 15 wózków platformowych melex oraz spycharkę, zamiatarkę, wózek paletowy. Umowa leasingu została zawarta 12 sierpnia 2009 roku i obowiązuje wraz z aneksami do chwili zwrotu ostatniego wynajmowanego środka transportu. Zwrot ostatniego wózka przypada na grudzień 2021 roku. 18 lipca 2018 roku Jednostka Dominująca podpisała nową umowę z tą samą firmą, której przedmiotem jest świadczenie usług najmu wózków jezdniowych podnośnikowych. W ramach tej umowy w 2018 roku Jednostka dominująca rozpoczęła wynajem 12 wózków jezdniowych podnośnikowych oraz wózek widłowy. Okres wynajmu tego sprzętu to 36 miesięcy. Zgodnie z warunkami obu umów leasingodawca zobowiązany jest do zapewnienia pełnej sprawności technicznej środków transportu,
- umowa leasingu finansowego na użytkowanie samochodu osobowego o zmiennej stopie referencyjnej, której data zakończenia przypada na marzec 2019 roku. Umowa została zawarta w kwietniu 2016 roku na okres 36 miesięcy. Po zakończeniu umowy przysługuje prawo nabycia samochodu przez leasingobiorcę na warunkach określonych w umowie szczegółowej pojazdu,
- umowy leasingu finansowego na użytkowanie samochodów osobowych. Umowy zostały zawarte w maju 2018 roku na okres 36 miesięcy na 4 samochody osobowe. Po zakończeniu umów przysługuje prawo do nabycia samochodów przez leasingobiorcę na warunkach określonych w umowie szczegółowej do każdego pojazdu.
- umowy leasingu finansowego spółki zależnej Transtech Sp. z o.o. na użytkowanie ładowarek, spychaczy i samochodu osobowego o zmiennej stopie referencyjnej, których daty zakończenia przypadają na lata 2018 - 2025. Umowy zawierane są na okresy od 36 do 96 miesięcy. Po zakończeniu umów przysługuje prawo nabycia przez leasingobiorcę na warunkach określonych w umowach szczegółowych, w których określono także ograniczenia w stosowaniu przedmiotu leasingu jakim jest stan normatywnego zużycia,
- umowy leasingu finansowego spółki zależnej Grupa Azoty Police Serwis Sp. z o.o. na użytkowanie obrabiarek, wózków widłowych, melexa, klucza hydraulicznego, rusztowań, samochodów ciężarowych i samochodów osobowych o zmiennej stopie referencyjnej, których daty zakończenia przypadają na lata 2019 - 2023. Umowy zawierane są na okresy od 36 do 60 miesięcy. Po zakończeniu umów przysługuje prawo nabycia przez leasingobiorcę na warunkach określonych w umowach szczegółowych, które nie zawierają ograniczeń.

W okresach objętych niniejszym sprawozdaniem Grupa Kapitałowa nie poniosła żadnych warunkowych opłat leasingowych.

Umowy leasingu nie zawierają żadnych nietypowych warunków dotyczących ograniczenia wypłaty dywidend ani zaciągania innych zobowiązań (w tym dodatkowych umów leasingowych). Wartość godziwa zobowiązań jest równa wartości bilansowej.

Nota 23.1 Zmiana zobowiązań wynikających z działalności finansowej

31 grudnia 2018

	Nota	Stan na dzień 01.01.2018	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych z działalności finansowej	Skutki zmian kursów walutowych	Inne zmiany	Stan na dzień 31.12.2018
Oprocentowane kredyty i pożyczki (długoterminowe)	22	178 495	39 661	(460)	79 444	297 140
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu (długoterminowe)	23	5 862	404	-	1 687	7 953
Oprocentowane kredyty i pożyczki (krótkoterminowe)	22	117 703	(71 994)	67	14 235	60 011
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu (krótkoterminowe)	23	1 673	(2 275)	-	3 363	2 761
Zobowiązania z tytułu faktoringu odwrotnego	23				20 683	20 683
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	1 265	-	-	566	1 831
Razem zobowiązania wynikające z działalności finansowej		304 998	(34 204)	(393)	119 978	390 379
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	8 800	(1 871)	-	26 299	33 228
Pochodne instrumenty finansowe	29	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki	22	296 198	(32 333)	(393)	93 679	357 151

31 grudnia 2017

	Nota	Stan na dzień 01.01.2017	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych z działalności finansowej	Skutki zmian kursów walutowych	Inne zmiany	Stan na dzień 31.12.2017
Oprocentowane kredyty i pożyczki (długoterminowe)	22	290 562	13 580	(3 820)	(39 895)	260 427
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu (długoterminowe)	23	4 786	1 865	-	(624)	6 027
Oprocentowane kredyty i pożyczki (krótkoterminowe)	22	74 913	(3 029)	-	45 821	117 705
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu (krótkoterminowe)	23	3 033	(3 424)	-	2 064	1 673
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	1 101	-	-	-	1 101
Razem zobowiązania wynikające z działalności finansowej		374 395	8 992	(3 820)	7 366	386 933
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	8 920	(1 559)	-	1 440	8 801
Pochodne instrumenty finansowe	29	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki	22	365 475	10 551	(3 820)	5 926	378 132

Nota 24 Leasing operacyjny

Umowy leasingu operacyjnego, w którym Grupa jest leasingobiorcą

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Płatne w okresie do 1 roku	2 376	3 572
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	8 908	11 008
Płatne powyżej 5 lat	171 875	206 616
	183 159	221 196

Główną pozycję w leasingu operacyjnym stanowi posiadane przez Grupę Kapitałową prawo wieczystego użytkowania gruntów.

Grupa Kapitałowa ma pełne możliwości korzystania z prawa użytkowania wieczystego gruntów (w tym sprzedaż prawa), jednakże praktyczne dysponowanie tym prawem jest ograniczone z uwagi na to, że na gruntach tych usytuowany jest zakład produkcyjny, instalacje i urządzenia techniczne.

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu użytkowania tych gruntów, w wartości nominalnej ustalonej w oparciu o aktualne stawki obowiązujące w 2018 roku opłat za użytkowanie wieczyste, wynoszą 172 472 tys. zł.

Znaczący spadek opłat za wieczyste użytkowanie w 2018 roku wynika między innymi z tego, że do szacowania przyszłych opłat w 2017 roku przyjęto wyższe stawki niż ostatecznie zostały ustalone w 2018 roku.

W 2018 roku Jednostka Dominująca użytkowała 9 samochodów osobowych na podstawie umów leasingu operacyjnego, zawartych w latach 2014 - 2017. Umowy zostały zawarte na okres 36 miesięcy, a w jednym przypadku na okres 54 miesięcy. Kilka umów leasingu operacyjnego zostało przedłużonych. Zgodnie z umową wynajmu Jednostka Dominująca ma prawo zakupu samochodu po cenie opcjonalnego nabycia określonej w umowach szczegółowych do każdego pojazdu. W skład opłat miesięcznych wchodzi opłaty za korzystanie z pojazdów jak również opłata serwisowa. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe wynikające z umów leasingu operacyjnego samochodów osobowych wynoszą 104 tys. zł. Umowy leasingu samochodowego wygasną w roku 2019.

W 2018 roku spółka zależna PDH Polska S.A. użytkowała 4 samochody i sprzęt audiowizualny na podstawie umów leasingu operacyjnego, zawartych w latach 2015 - 2016. Umowy zostały zawarte na okres 36 miesięcy. Zgodnie z umową wynajmu spółka zależna ma prawo zakupu po cenie opcjonalnego nabycia określonej w umowach szczegółowych. Podstawą ustalania rat leasingowych jest stała stopa procentowa. Spółka zależna zobowiązana jest informować finansującego o wszelkich czynnościach prawnych, orzeczeniach oraz faktach mający wpływ na jego sytuację prawną i majątkową. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe wynikające z umów leasingu operacyjnego wynoszą 40 tys. zł. Umowy leasingu wygasną w latach 2018-2019.

Wartość opłat z tytułu leasingu operacyjnego rozpoznana jako koszt w okresie 2018 roku wyniosła 2 917 tys. zł.

Spółki należące do Grupy Kapitałowej nie występują w umowach leasingu operacyjnego jako leasingodawcy.

Nota 25 Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych	19 445	18 247
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych	40 469	38 894
Zobowiązania z tytułu odpisów na ZFŚS dla emerytów	8 431	7 952
Pozostałe zobowiązania	5 899	5 742
	74 244	70 835
Przypadające na:		
Długoterminowe	65 704	62 347
Krótkoterminowe	8 540	8 488
	74 244	70 835

Zmiany zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stan na początek okresu	31 941	32 625
Koszty bieżącego zatrudnienia (+)	1 248	1 322
Koszty odsetek (+)	987	900
Przeszacowanie zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń, wynikające z:		
- zmian szacunków demograficznych (+/-)	946	4
- zmian szacunków finansowych (+/-)	1 196	(286)
Koszty przeszłego zatrudnienia (+/-)	52	(106)
Wpływ zmiany kursów wymiany walut (+/-)	-	(5)
Wyplacone świadczenia (-)	(2 511)	(2 513)
Skutki dekonsolidacji spółki zależnej	(84)	-
Stan na koniec okresu	33 775	31 941

Zmiany zobowiązań z tytułu innych długoterminowych świadczeń pracowniczych

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stan na początek okresu	38 894	42 162
Koszty bieżącego zatrudnienia (+)	2 119	2 065
Koszty odsetek (+)	1 189	1 329
Zyski i straty aktuarialne rozpoznane w zysku lub stracie okresu (+/-)	3 536	(1 374)
Wyplacone świadczenia (-)	(5 269)	(5 288)
Stan na koniec okresu	40 469	38 894

Podstawowe szacunki aktuarialne

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Stopa dyskontowa	3,00%	3,40%
Przyszły wzrost przeciętnego wynagrodzenia	3,00%	3,00%

Wycena rezerw na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dokonywana jest na półrocze i na koniec roku obrotowego przez niezależną firmę zewnętrzną posiadającą uprawnienia aktuarialne.

Zmiana wyceny obciąża rachunek zysków i strat i inne całkowite dochody (koszty wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów, koszty ogólnego zarządu, koszty finansowe, inne całkowite dochody) w zależności od tytułu zmiany oraz funkcji pełnionych przez pracowników, których dotyczą. Wyliczenia z wykorzystaniem technik aktuarialnych oparto na założeniach Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy oraz szczegółowych informacjach dotyczących każdego pracownika. Do podstawowych czynników uwzględnionych w wyliczeniu wartości przyszłych świadczeń należą:

- baza indywidualnych danych pracownika (data urodzenia, staż pracy, znacznik pracy w warunkach szkodliwych itp.),
- przewidywana kwota podstawy wymiaru poszczególnych świadczeń zgodnie z zapisami Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy,
- przewidywany wzrost podstawy wymiaru poszczególnych świadczeń do momentu nabycia praw,
- dyskonto aktuarialne.

Wykorzystane dyskonto aktuarialne oznacza iloczyn dyskonta finansowego i prawdopodobieństwa osiągnięcia wieku emerytalnego jako pracownik Grupy Kapitałowej (w przypadku odprawy emerytalnej), prawdopodobieństwo przejścia pracownika na rentę inwalidzką (w przypadku odprawy rentowej) lub prawdopodobieństwo uzyskania praw do nagród jubileuszowych.

Kwoty rocznych odpisów obliczane są zgodnie z metodą prognozowanych świadczeń jednostkowych („Projected Unit Method”).

Rezerwa na świadczenia ZFŚS po okresie zatrudnienia obejmuje rezerwę z tytułu odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przypadającą na obecnych i przyszłych emerytowanych pracowników Grupy Kapitałowej. Za podstawę szacowania rezerwy przyjęto przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej.

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2018 roku przeprowadziła aktualizację zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych. W wyniku tej aktualizacji:

- zwiększono koszty rodzajowe (wynagrodzenia) o kwotę 6 903 tys. zł,
- odniesiono w koszty finansowe (koszty odsetkowe) kwotę 2 176 tys. zł,
- ujęto w innych całkowitych dochodach (zmiana szacunków demograficznych i szacunków finansowych) kwotę 2 142 tys. zł,
- wykorzystano rezerwę (wyplacone świadczenia) w kwocie 7 780 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniżej zamieszczono analizę wrażliwości wysokości zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w przypadku zmiany założeń: współczynników odejść z pracy, stopy dyskonta oraz stopy wzrostu wynagrodzeń (zmiana w stosunku do standardowych założeń):

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wpływ na zmianę stanu

	Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych	Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych	Zobowiązania z tytułu odpraw rentowych	Zobowiązania z tytułu odpraw pośmiertnych	Zobowiązania z tytułu odpisów na ZFŚS
Współczynniki odejść z pracy x 90%	1 077	478	11	161	98
Stopa dyskonta x 90%	800	444	7	121	356
Stopa wzrostu przeciętnego wynagrodzenia x 110%	797	442	7	121	356

**Na dzień 31 grudnia 2017 roku
wpływ na zmianę stanu**

	Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych	Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych	Zobowiązania z tytułu odpraw rentowych	Zobowiązania z tytułu odpraw pośmiertnych	Zobowiązania z tytułu odpisów na ZFŚS
Współczynniki odejść z pracy x 90%	1 004	445	10	149	90
Stopa dyskonta x 90%	847	470	7	128	378
Stopa wzrostu przeciętnego wynagrodzenia x 110%	749	414	7	113	332

Nota 26 Rezerwy

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Rezerwa na sprawy sądowe	3 410	3 729
Rezerwa na ochronę środowiska, w tym rekultywacja	67 863	57 594
Pozostałe rezerwy	1 472	4 838
	72 745	66 161
Przypadające na:		
Długoterminowe	68 018	58 054
Krótkoterminowe	4 727	8 107
	72 745	66 161

Rezerwa na ochronę środowiska

Rezerwa na czyszczenie instalacji z substancji chemicznych została utworzona na podjęcie działań w przypadku zakończenia eksploatacji poszczególnych instalacji produkcyjnych. Wartość rezerwy została oszacowana na podstawie kosztorysów sporządzonych przez poszczególne zakłady produkcyjne, osobno dla każdej linii produkcyjnej. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wysokość rezerwy wynosi 5 521 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wysokość rezerwy wynosiła 4 728 tys. zł).

Rezerwa na rekultywację została utworzona na pokrycie przyszłych kosztów rekultywacji, monitoringu i ochrony wód powierzchniowych dla składowisk siarczanu żelaza i fosfogipsu. Przyjęto, że do rekultywacji składowisk fosfogipsu w części (zgodnie z Decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego) zostaną wykorzystane osady ze zbiorników ziemnych znajdujących się na terenie zakładowej oczyszczalni ścieków, co znacznie ograniczy koszty rekultywacji terenu składowiska fosfogipsu pozostałego do zrehabilitowania po zakończeniu ewakuacji fosfogipsu. Koszty ich wydobycia i transportu oszacowano na podstawie wyceny prac z nimi związanych. Koszty monitorowania i ochrony wód gruntowych oszacowano na podstawie średnich kosztów ponoszonych z ostatnich lat przy uwzględnieniu ich redukcji związanej z upływem czasu. Wartość rezerwy na rekultywację wynika z przewidywanych kosztów do poniesienia po zamknięciu składowisk z uwzględnieniem czasu, jaki upłynął od rozpoczęcia eksploatacji składowisk do dnia jej zakończenia. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wysokość rezerwy wynosi 62 342 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wysokość rezerwy wynosiła 52 866 tys. zł).

Grupa Kapitałowa szacuje, że rezerwa na rekultywację zostanie wykorzystana za około 25 do 30 lat (po zakończeniu składowania odpadów) i od tego momentu przez okres 30 lat będą wykorzystywane rezerwy dotyczące kosztów monitoringu i ochrony wód powierzchniowych.

Wartość stopy dyskontowej do dyskontowania rezerw została ustalona przez Grupę Kapitałową w oparciu o rentowność papierów wartościowych, których termin wykupu odpowiada szacowanemu terminowi realizacji zobowiązań. Rezerwy zostały zdyskontowane, przy czym stopa dyskontowa w ujęciu realnym pozostała bez zmian w stosunku do 31 grudnia 2017 roku i wynosi 1,80%.

Zmiana stanu rezerw to efekt zmian szacunków poszczególnych tytułów rezerw, z czego:

- zwiększono rezerwy w kwocie 9 449 tys. zł, w tym na rekultywację składowisk w kwocie 8 628 tys. zł (zmiana wyniku głównie ze wzrostu kosztów monitorowania i ochrony wód gruntowych),
- rozwinęto dyskonto rezerw w wysokości 1 105 tys. zł,
- rozwiązano rezerwy w kwocie 287 tys. zł (w tym na rekultywację składowisk uwzględniającą użycie osadów ze zbiorników osadowych w kwocie 169 tys. zł)

Pozostałe rezerwy

Główną pozycję w pozostałych rezerwach stanowią odszkodowania za szkody rzeczowe w kwocie 1 032 tys. zł. W 2018 roku rozwiązano rezerwy na ryzyko zwrotu dotacji oraz część rezerw na szkody rzeczowe w związku z ustaniem ryzyka na które zostały utworzone.

Rezerwy spółek zależnych na dzień 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do 31 grudnia 2017 roku, uległy zmniejszeniu o 164 tys. zł.

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa na sprawy sądowe	Rezerwa na ochronę środowiska, w tym rekultywacja	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 01.01.2018 roku	3 729	57 594	4 838	66 161
Zwiększenia, w tym (+):	623	10 556	297	11 476
Zwiększenia z tytułu utworzenia	618	9 449	297	10 364
Zwiększenia pozostałe	-	1 107	-	1 107
Różnice kursowe	5	-	-	5
Zmniejszenia, w tym (-):	(942)	(287)	(3 663)	(4 892)
Zmniejszenia z tytułu wykorzystania	(60)	-	(923)	(983)
Zmniejszenia z tytułu rozwiązania	(520)	(287)	(2 653)	(3 460)
Pozostałe zmniejszenia	(362)	-	(87)	(449)
Stan na 31.12.2018 roku	3 410	67 863	1 472	72 745
	Rezerwa na sprawy sądowe	Rezerwa na ochronę środowiska, w tym rekultywacja	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 01.01.2017 roku	433	41 763	10 065	52 261
Zwiększenia, w tym (+):	3 835	15 831	4 978	24 644
Zwiększenia z tytułu utworzenia	3 835	6 888	4 978	15 701
Zwiększenia pozostałe	-	942	-	942
Zwiększenia z tytułu zmiany stopy dyskontowej	-	8 001	-	8 001
Zmniejszenia, w tym (-):	(539)	-	(10 205)	(10 744)
Zmniejszenia z tytułu wykorzystania	(502)	-	(5 178)	(5 680)
Zmniejszenia z tytułu rozwiązania	(19)	-	(5 027)	(5 046)
Różnice kursowe z przeliczenia	(18)	-	-	(18)
Stan na 31.12.2017 roku	3 729	57 594	4 838	66 161

Nota 27 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług - podmioty powiązane	16 212	14 046
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług - podmioty pozostałe	361 452	290 572
Zobowiązania budżetowe oprócz podatku dochodowego	53 471	59 892
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	12 425	12 216
Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych - podmioty powiązane	98	669
Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych - podmioty pozostałe	12 116	13 723
Zaliczki na dostawy - podmioty pozostałe	333	174
Pozostałe zobowiązania - podmioty powiązane	149	31
Pozostałe zobowiązania - podmioty pozostałe	11 895	8 775
Rozliczenia międzyokresowe kosztów - podmioty powiązane (nota 27.1 poniżej)	81	89
Rozliczenia międzyokresowe kosztów - podmioty pozostałe (nota 27.1 poniżej)	136 304	91 355
Zobowiązania z tytułu bonusów - podmioty pozostałe	1 677	-
Zobowiązania z tytułu przyznanych klientom praw materialnych	207	-
Przychody przyszłych okresów - podmioty pozostałe	12	10
	606 432	491 552
Przypadające na:		
Długoterminowe	3 873	3 016
Krótkoterminowe	602 559	488 536
	606 432	491 552

W związku z tym, że sprzedaż aktywów związanych ze spółką zależną Supra Agrochemia Sp. z o.o. jest wysoce prawdopodobna Grupa Kapitałowa prezentuje zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania spółki zależnej Supra Agrochemia Sp. z o.o. w kwocie 195 tys. zł jako „Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży” (nota 20).

Nota 27.1 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Nagroda roczna	24 640	20 665
Niewykorzystane urlopy	5 097	5 379
Nagroda motywacyjna	7 730	7 361
Certyfikaty energii	7 053	4 686
Prawa do emisji CO ₂	82 631	39 514
Niezafakturowane koszty	417	2 147
Przekroczenie emisji SO ₂	8 200	8 200
Wynagrodzenie za usługi marketingowe i promocyjne	-	3 148
Pozostałe	617	344
	136 385	91 444
Przypadające na:		
Krótkoterminowe	136 385	91 444
	136 385	91 444

Prawa do emisji CO₂

Na wartość praw do emisji CO₂ ujętych jako rozliczenia międzyokresowe kosztów na dzień 31 grudnia 2018 roku składa się:

- wartość zużytych praw nabytych w 2018 roku - w kwocie 25 111 tys. zł (341 000 jednostek),
- wartość zużytych praw przyznanych nieodpłatnie na 2018 rok w kwocie 30 138 tys. zł (745 957 jednostek),
- wartość utworzonych rozliczeń międzyokresowych na brakujące jednostki EUA i ERU w kwocie 27 404 tys. zł (363 687 jednostek) z tego w kwocie 26 194 tys. zł (350 000 jednostek) wynikająca z zawartych kontraktów terminowych, których dostawa nastąpi po dniu 31 grudnia 2018 roku, ale przed datą umorzenia jednostek w rejestrze KOBIZE.

Dodatkowe informacje dotyczące jednostek emisji CO₂ w nocie 16.

Prawa do emisji CO₂ ujęte jako rozliczenia międzyokresowe kosztów zostaną rozliczone w korespondencji z zapasami w dacie umorzenia uprawnień do emisji w odpowiednim rejestrze.

Analiza wiekowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Nieprzeterminowane	319 064	292 801
Przeterminowane do 60 dni	58 430	6 734
Przeterminowane od 60-180 dni	66	53
Przeterminowane od 180-360 dni	79	759
Przeterminowane powyżej 360 dni	25	4 271
	377 664	304 618

Struktura walutowa zobowiązań

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
PLN	450 572	384 566
EUR w przeliczeniu na PLN	111 923	67 989
USD w przeliczeniu na PLN	43 900	34 848
XOF w przeliczeniu na PLN	37	3 862
CHF w przeliczeniu na PLN	-	287
	606 432	491 552

Średni okres spłaty zobowiązań Jednostki Dominującej w 2018 roku wyniósł 101 dni, natomiast w 2017 roku 81 dni.

Grupa Kapitałowa na dzień bilansowy nalicza odsetki od zobowiązań, za które nie została obciążona (odsetki hipotetyczne) powyżej kwoty 1 tys. zł. Przedmiotowe odsetki obciążają koszty finansowe.

Nota 28 Dotacje

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Dotacje unijne	3 356	5 810
Dotacje pozostałe	20 999	22 362
	24 355	28 172
Przypadające na:		
Długoterminowe	22 369	26 109
Krótkoterminowe	1 986	2 063
	24 355	28 172

Grupa Kapitałowa otrzymała dotacje unijne:

- w 2008 roku dla projektu pn. „Rury katalityczne”. Wartość pozostała do rozliczenia wynosi 1 168 tys. zł,
- w 2015 roku dla projektu pn. „Instalacja do neutralizacji siarczanu żelaza (II) Monohydrat”. Wartość pozostała do rozliczenia wynosi 1 949 tys. zł,
- w 2015 roku na doposażenie laboratoriów. Wartość pozostała do rozliczenia wynosi 238 tys. zł.

Dotacje pozostałe stanowią:

- dofinansowanie projektu pn. „Węzeł oczyszczania spalin wraz z modernizacją ECII w Zakładach Chemicznych „Police” SA”. Dotację otrzymano w 2014 i 2017 roku. Wartość pozostała do rozliczenia wynosi 17 445 tys. zł,
- dofinansowanie projektu pn. „Instalacja suszenia siarczanu żelazawego”. Dotację otrzymano w 2007 i 2008 roku. Wartość pozostała do rozliczenia wynosi 1 887 tys. zł,
- dofinansowanie pozostałych projektów na łączną kwotę do rozliczenia 1 668 tys. zł.

Dotacje odniesione na wynik finansowy roku 2018 dotyczyły:

- rozliczenia otrzymanych dotacji z projektów zakończonych do 2018 roku na kwotę 2 067 tys. zł ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych,
- rozliczenia rozpoznanej dotacji z tytułu nieodpłatnie otrzymanych praw do emisji CO₂ z przydziału na 2018 rok w kwocie 40 324 tys. zł. Rozliczenie dotacji zostało ujęte jako pomniejszenie kosztu wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów. Równolegle, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów został powiększony o utworzone rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu zużycia praw do emisji CO₂ w takiej samej kwocie.

Nota 29 Instrumenty finansowe

Nota 29.1 Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Na Grupie Kapitałowej nie ciąży jakiegokolwiek zewnętrzne ograniczenia, związane z zarządzaniem kapitałem poza standardowymi wymogami w zakresie minimalnego poziomu kapitału akcyjnego określonego przez Kodeks Spółek Handlowych. Poziom minimalny kapitału akcyjnego jest przez Grupę Kapitałową zachowywany.

Kapitał zapasowy zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych musi być utrzymywany do wysokości 1/3 kapitału zakładowego z przeznaczeniem wyłącznie na pokrycie ewentualnych strat finansowych. Spółki Grupy Kapitałowej zobowiązane są przeznaczyć na ten cel minimalnie 8% bieżącego zysku netto do czasu zgromadzenia wymaganej równoważności 1/3 kapitału zakładowego. Stan kapitału zapasowego Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 308 489 tys. zł i osiągnął wymagany przez KSH poziom.

Zyski zatrzymane Jednostka Dominująca identyfikuje jako kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa oraz aktu założycielskiego. Ponadto w zyskach zatrzymanych Jednostka Dominująca prezentuje zyski/straty aktuarialne.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy przez Jednostkę Dominującą.

Celem Grupy Kapitałowej w zarządzaniu ryzykiem kapitałowym jest ochrona zdolności Grupy Kapitałowej do kontynuowania działalności, tak, aby możliwe było realizowanie zwrotu dla akcjonariuszy oraz korzyści dla innych interesariuszy, a także utrzymanie optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu.

Grupa Kapitałowa monitoruje zmiany w akcjonariacie, wskaźniki rentowności kapitału oraz wskaźniki relacji kapitału własnego do zobowiązań.

W celu zachowania i zapewnienia niezbędnych zmian w kapitale, Zarząd Jednostki Dominującej może proponować Walnemu Zgromadzeniu parametry warunkujące przyznawanie i wypłatę dywidend akcjonariuszom, zwroty zainwestowanego przez nich kapitału, emisję nowych akcji lub sprzedaż posiadanych zasobów, aby zmniejszyć istniejące i ciężące na Grupie Kapitałowej zobowiązania.

W 2018 roku wystąpiły w umowach kredytowych kowenanty finansowe nakładające na Grupę Kapitałową obowiązek utrzymania ustalonych wartości wskaźnika długu w relacji do EBITDA, a wartości tego wskaźnika były dotrzymane.

Nota 29.2 Kategorie instrumentów finansowych

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

	na dzień 31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	291 744
Wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	128 584
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	160 209
Pozostałe aktywa finansowe	2 951
	291 744

Aktywa finansowe

	na dzień 31.12.2017
Pożyczki i należności	151 870
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	145 003
	296 873
Wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	151 870
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	145 003
	296 873

Zobowiązania finansowe

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu	806 403	726 965
Wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	297 140	260 427
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	60 011	117 705
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	416 024	340 032
Pozostałe długoterminowe zobowiązania finansowe	7 953	7 128
Pozostałe krótkoterminowe zobowiązania finansowe	25 275	1 673
	806 403	726 965

Zyski/straty dotyczące poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

Informacje o odsetkach i różnicach kursowych stanowiących zyski/straty dotyczące poszczególnych kategorii instrumentów finansowych są prezentowane w nocie 5 Przychody finansowe i nocie 6 Koszty finansowe.

Nota 29.3 Zarządzanie ryzykiem finansowym

Ryzyko finansowe, na które narażona jest Grupa Kapitałowa obejmuje ryzyka kredytowe, płynności oraz rynkowe (obejmujące przede wszystkim ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej). Ryzyka te powstają w normalnym toku działalności Grupy Kapitałowej. Celem zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej jest zminimalizowanie wpływu czynników rynkowych, takich jak kursy walutowe i stopy procentowe na zatwierdzone w budżecie na dany rok podstawowe parametry finansowe (wynik finansowy, wielkość przepływów pieniężnych) z wykorzystaniem hedgingu naturalnego.

Nota 29.3.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z możliwością poniesienia przez Grupę Kapitałową strat finansowych na skutek niewypełnienia przez klienta lub kontrahenta będącego stroną instrumentu finansowego swoich kontraktowych zobowiązań. Ryzyko kredytowe w Grupie Kapitałowej dotyczy głównie należności z tytułu dostaw i usług, krótkoterminowych lokat bankowych oraz środków na rachunku objętych cash poolingiem.

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe:

	na dzień 31.12.2018
Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu	291 744
	291 744
	na dzień 31.12.2017
Pożyczki i należności	151 870
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	145 003
	296 873

Wpływ zmiany ryzyka kredytowego w okresie sprawozdawczym na wartość szacowanej straty

	Za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
Szacowane w okresie do 12 miesięcy	1 843
Szacowane w całym okresie życia instrumentów, w tym:	72
- dla których nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego	-
- dotkniętych utratą wartości	-
- zgodnie z uproszczonym podejściem	72

Należności z tytułu dostaw i usług

Macierz rezerw dla należności z tytułu dostaw i usług

	Procent oczekiwanej utruty wartości
Nieprzeterminowane	0,06%
Przeterminowane do 60 dni	12,58%
Przeterminowane od 60-90 dni	57,89%
Przeterminowane od 90-180 dni	100,00%
Przeterminowane powyżej 180 dni	100,00%

Struktura ryzyka kredytowego należności z tytułu dostaw i usług według grup produktów w Grupie jest przedstawiona w poniższej tabeli.

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Segment Nawozy	77 034	87 650
Segment Pigmenty	47 111	58 246
Pozostałe	3 843	1 964
	127 988	147 860

Należności z tytułu dostaw i usług według siedziby kontrahenta

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Siedziba w Polsce	68 435	78 051
Siedziba poza Polską	59 553	69 809
	127 988	147 860

Ryzyko kredytowe w Grupie Kapitałowej dotyczy głównie należności z tytułu dostaw i usług.

Dotychczas podejmowane działania Grupy Kapitałowej w zakresie ryzyka handlowego (związanego z nieotrzymaniem zapłaty na skutek niewypłacalności kontrahentów bądź przewlekłą zwłoką w wywiązaniu się ze zobowiązań płatniczych) w wyniku sprzedaży produktów z zastosowaniem odroczonej terminowości płatności ukierunkowane są na maksymalne jego ograniczenie.

Uwzględniając obowiązujące w Grupie Kapitałowej procedury oraz zdywersyfikowany portfel klientów ocenia się, że koncentracja ryzyka kredytowego nie jest znacząca. Świadczą o tym dane o należnościach, w tym przeterminowanych.

Prawidłowość przyjętej polityki działania potwierdza również fakt, iż wobec bieżącej kontroli zarówno sytuacji ekonomicznej firm, które posiadają limity sprzedaży - jak i dostosowywania wysokości kredytów kupieckich do ich potrzeb i możliwości spłaty - odnotowane opóźnienia w płatnościach mają jedynie charakter sporadyczny.

Grupa Kapitałowa dokonuje bieżącej oceny zdolności kredytowej odbiorców wraz z ich bieżącym monitoringiem, wykorzystując do tego raporty wywiadowni gospodarczych i rejestry dłużników, uzupełniając powyższe działania o pozyskiwanie zabezpieczeń w szerokim zakresie.

Mając na uwadze zminimalizowanie ryzyka wiążącego się ze sprzedażą na odroczonej terminowości płatności, Grupa Kapitałowa ubezpiecza swoje należności handlowe w ramach polis ubezpieczeniowych. Polisy ograniczają ryzyko kredytowe do poziomu udziału własnego w szkodzie (5% wartości ubezpieczonych należności). Ubezpieczenie obejmuje sprzedaż w trzech walutach: PLN oraz EUR i USD (ostatnie w celu uniknięcia ryzyka kursowego przy przyznanych limitach dla kontrahentów zagranicznych). Należy zaznaczyć, iż obrót z odroczonej terminowości płatności jest z zasady w całości ubezpieczony.

Polisy ubezpieczeniowe te zapewniają bieżący monitoring sytuacji finansowej kontrahentów oraz ich windykację w uzasadnionych przypadkach, natomiast z chwilą faktycznej lub prawnej niewypłacalności kontrahenta wypłatę odszkodowania w wysokości 95% kwoty należności objętych ubezpieczeniem.

Należności z tytułu dostaw i usług Grupy Kapitałowej, które są zabezpieczane akredytywami, gwarancjami bankowymi w pełnej wysokości pozostają wyłączone z ubezpieczenia.

Kontrahenci, w stosunku do których Grupa Kapitałowa nie posiada pozytywnej historii współpracy lub wobec których sprzedaż produktów Grupy Kapitałowej występuje sporadycznie, a nie jest możliwe uzyskanie dla nich ubezpieczonego limitu kredytu kupieckiego, dokonują zakupów w formie przedpłaty. Natomiast limit kredytu kupieckiego jest przyznawany odbiorcom w pierwszej kolejności na podstawie decyzji towarzystwa ubezpieczeniowego oraz, uzupełniająco, w oparciu o pozytywną historię współpracy i zdolność kredytową określaną na podstawie sprawozdań finansowych, historii płatniczej klienta, złożonych zabezpieczeń i raportów wywiadowni gospodarczej.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe zdefiniowana jest jako całość nierozliczonych należności, które są na bieżąco monitorowane przez wewnętrzne służby finansowe Grupy Kapitałowej (indywidualnie w stosunku do każdego kontrahenta), a w przypadku należności objętych ubezpieczeniem, równocześnie przez analityków ryzyka kredytowego towarzystwa ubezpieczeniowego.

Okolo 53 % salda należności z tytułu dostaw i usług Jednostki Dominującej dotyczy odbiorców krajowych, natomiast pozostałe 47 % klientów mających siedzibę poza Polską.

Środki pieniężne i lokaty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są lokowane w instytucjach finansowych o wysokiej wiarygodności finansowej, których współczynniki wypłacalności są utrzymywane na bezpiecznym poziomie.

Nota 29.3.2 Ryzyko płynności

Grupa Kapitałowa identyfikuje i zarządza ryzykiem płynności finansowej, rozumianej jako zdolność do regulowania zobowiązań w określonych terminach. Istotny udział zewnętrznych źródeł finansowania (kredyty, pożyczki, kredyt kupiecki) określa ekspozycję Grupy Kapitałowej na to ryzyko. Wynika ono przede wszystkim z możliwości ograniczenia dostępu do rynków finansowych, co może uwidocznic się brakami w zakresie bieżącego pozyskiwania nowego finansowania lub refinansowania już istniejących. Ryzyko to uzależnione jest w przeważającej mierze od oceny przez instytucje finansowe zdolności kredytowej Grupy Kapitałowej, warunków rynkowych długu oraz skłonności do ryzyka.

Grupa Kapitałowa prowadzi aktywną politykę zarządzania strumieniami przepływów finansowych, tj. zobowiązaniami i należnościami stosując politykę kredytu kupieckiego, przedpłat przy rozliczaniu transakcji sprzedażowych oraz wydłużając terminy płatności w transakcjach zakupowych. Dnia 20 września 2016 roku Jednostka Dominująca podpisała umowę cash poolingu rzeczywistego. Umowa zapewnia możliwość korzystania, przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A., z globalnego limitu płynności Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. w ramach dodatnich i ujemnych sald na rachunkach bieżących. Umożliwia również optymalizację przychodów i kosztów odsetkowych.

31 grudnia 2018 roku

	Wartość bilansowa	zakontraktowane przepływy			
		Razem	Do 1 roku	1 do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wycena metodą zamortyzowanego kosztu, w tym:	806 403	828 907	510 023	300 106	18 778
kredyty i pożyczki	357 151	375 809	67 038	293 364	15 407
leasing	10 714	13 336	3 228	6 737	3 371
faktoring i dyskonto wierzytelności	20 683	20 683	20 683	-	-
pozostałe zobowiązania finansowe	1 831	1 831	1 831	-	-
pozostałe zobowiązania	416 024	417 248	417 243	5	-

31 grudnia 2017 roku

	Wartość bilansowa	zakontraktowane przepływy			
		Razem	Do 1 roku	1 do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wycena metodą zamortyzowanego kosztu, w tym:	726 965	750 526	462 533	265 802	22 191
kredyty i pożyczki	378 132	400 602	123 636	260 467	16 499
leasing	8 801	13 268	2 241	5 335	5 692
faktoring i dyskonto wierzytelności	-	-	-	-	-
pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-
pozostałe zobowiązania	340 032	336 656	336 656	-	-

Przepływy pieniężne wynikające z umów zostały ustalone w oparciu o stopy procentowe obowiązujące odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku.

Nota 29.3.3 Ryzyko rynkowe

Ryzyko stopy procentowej

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na zmiany stóp procentowych dotyczy głównie środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, aktywów finansowych, jak również pożyczek i kredytów bankowych oraz leasingu opartych na zmiennej stopie procentowej bazującej na WIBOR + marża oraz odpowiednio EURIBOR + marża w przypadku kredytów w EURO i LIBOR + marża w przypadku kredytu w USD. Grupa nie zabezpiecza ryzyka zmian stopy procentowej.

Poniższa tabela przedstawia profil podatności (maksymalną ekspozycję) Grupy Kapitałowej na ryzyko zmiany stóp procentowych poprzez prezentację instrumentów finansowych w podziale według zmiennych i stałych stóp procentowych:

	Wartość bieżąca 31.12.2018	Wartość bieżąca 31.12.2017
Instrumenty o stałej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	2 896	12 001
Zobowiązania finansowe (-)	-	(1 272)
	2 896	10 729
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	160 264	133 002
Zobowiązania finansowe (-)	(390 379)	(385 661)
	(230 115)	(252 659)

Działania dotyczące ograniczenia ryzyka zmian stóp procentowych obejmują bieżące monitorowanie sytuacji na rynku pieniężnym. Znaczna część kredytu bankowego Jednostki Dominującej objęta była usługą cash poolingu wirtualnego, która w październiku 2016 roku została zastąpiona usługą cash poolingu rzeczywistego i oprocentowana wg stopy WIBOR 1M. Nadwyżki środków pieniężnych lokowane są w formie depozytów overnight (O/N) - jednodniowe depozyty na podstawie odrębnych umów o otwieranie depozytów automatycznych. W okresie objętym sprawozdaniem stopy referencyjne NBP nie podlegały zmianom, w związku z czym stopa bazowa oprocentowania kredytów, czyli stawka WIBOR 1M, pozostawała praktycznie na niezmiennym poziomie.

Grupa Kapitałowa przeprowadziła analizę wrażliwości instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej na zmianę rynkowych stóp procentowych. W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ, jaki miałyby zwiększenie i zmniejszenie stopy procentowej o 100 bp na wynik finansowy oraz kapitał własny (inne całkowite dochody). Analiza została przeprowadzona przy założeniu, że wszystkie inne zmienne jak np. kursy wymiany walut pozostają niezmiennione.

Analiza wrażliwości (+/-):

	Rachunek zysków i strat		Inne całkowite dochody	
	zwiększenia	zmniejszenia	zwiększenia	zmniejszenia
	100bp	100bp	100bp	100bp
31 grudnia 2018	(2 301)	2 301	-	-
31 grudnia 2017	(2 527)	2 527	-	-

Ryzyko kursowe

Z uwagi na generowanie przez Grupę Kapitałową istotnego wolumenu transakcji handlowych denominowanych w walutach obcych wszystkie zmiany kursu złotego względem walut obcych mogą wpłynąć na osiągnięte wyniki finansowe.

Grupa Kapitałowa nie wykorzystywała i aktualnie nie posiada otwartych kontraktów zabezpieczających. Zabezpieczenie ekspozycji walutowej odbywa się poprzez stosowanie hedgingu naturalnego, tj. równoważenia wpływów i wydatków denominowanych w tej samej walucie, będącej wynikiem operacji zakupu kluczowych surowców do produkcji, przy jednoczesnej sprzedaży

produktów na eksport. Dodatkowo wykorzystywany jest fakt równoczesnego generowania nadwyżki denominowanej w jednej walucie (długa pozycja walutowa) do pokrycia niedoboru w drugiej walucie (krótkiej pozycji walutowej). W tym celu Grupa dokonuje transakcji spotowych na EUR/USD.

Poniższa tabela przedstawia profil podatności Grupy Kapitałowej na dzień bilansowy na ryzyko zmiany kursów walutowych poprzez prezentację instrumentów finansowych (bez instrumentów pochodnych) w walucie wraz z ich podziałem według których są one denominowane.

Ekspozycja bilansowa na ryzyko kursowe:

31 grudnia 2018 roku

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe
(w walucie transakcji)
Środki pieniężne w walutach obcych
(w walucie transakcji)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe (-)
(w walucie transakcji)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (-)
(w walucie transakcji)
Zobowiązania z tytułu leasingu, factoringu i dyskonta(-)

	EUR	USD	CHF
	11 798	2 596	-
	7 646	137	-
	(25 998)	(11 676)	-
	(20 000)	-	-
	(2 350)	-	-
	(28 904)	(8 943)	-
Wpływ wzrostu waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	(6 214)	(1 681)	-
Wpływ spadku waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	6 214	1 681	-

31 grudnia 2017 roku

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe
(w walucie transakcji)
Środki pieniężne w walutach obcych
(w walucie transakcji)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe (-)
(w walucie transakcji)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (-)
(w walucie transakcji)

	EUR	USD	CHF
	13 064	5 134	-
	14 744	2 519	-
	(16 284)	(10 180)	(161)
	(19 670)	-	-
	(8 146)	(2 527)	(161)
Wpływ wzrostu waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	(1 699)	(440)	(29)
Wpływ spadku waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	1 699	440	29

Grupa Kapitałowa przeprowadziła analizę wrażliwości instrumentów finansowych denominowanych w walutach obcych na zmianę kursów tych walut.

W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ, jaki miałyby wzmocnienie lub osłabienie złotego na dzień bilansowy o 5% w stosunku do wszystkich walut na wynik finansowy oraz kapitał własny (inne całkowite dochody) związany z wyceną tych instrumentów. Analiza została przeprowadzona przy założeniu, że wszystkie inne zmienne jak np. stopy procentowe pozostają niezmiennione.

Analiza wrażliwości (+/-):

	Rachunek zysków i strat		Inne całkowite dochody	
	wzrost kursów walut obcych 5%	spadek kursów walut obcych 5%	wzrost kursów walut obcych 5%	spadek kursów walut obcych 5%
31 grudnia 2018	(7 895)	7 895	-	-
31 grudnia 2017	(2 168)	2 168	-	-

Nota 29.4 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Poniżej przedstawiono szczegóły dotyczące wartości godziwych instrumentów finansowych, dla których jest możliwe ich oszacowanie:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty, krótkoterminowe depozyty bankowe oraz krótkoterminowe kredyty bankowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na szybką zapadalność tych instrumentów,
- należności handlowe, pozostałe należności, zobowiązania handlowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na ich krótkoterminowy charakter,
- długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na ich charakter oprocentowania,
- instrumenty pochodne. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest równa ich wartości godziwej.

Nota 29.5 Instrumenty pochodne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała instrumentów pochodnych.

Nota 30 Zobowiązania warunkowe, aktywa warunkowe oraz poręczenia i gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiły zobowiązania warunkowe oraz aktywa warunkowe, które zostały rozpoznane jako zobowiązania i aktywa warunkowe do prezentacji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca udzieliła poręczeń do następujących umów kredytowych:

Typ/ wystawca	Dla	Tytuł	Waluta	Data wystawienia	Kwota w walucie	Kwota w tys. zł
Poręczenie spłaty kredytu konsorcjum banków	Grupa Azoty S.A.	Umowa kredytu odnawialnego	PLN	29.06.2018	nd	1 200 000
Poręczenie spłaty kredytu w PKO BP (KRB)	Grupa Azoty S.A.	Umowa kredytu w rachunku bieżącym	PLN	29.06.2018	nd	124 000
Poręczenie spłaty kredytu w PKO BP (LKW)	Grupa Azoty S.A.	Umowa limitu kredytowego wielocelowego	PLN	29.06.2018	nd	96 000
Gwarancja spłaty kredytu W EBI	Grupa Azoty S.A.	Umowa kredytu	PLN	28.05.2015	nd	220 000
Gwarancja spłaty kredytu W EBOiR	Grupa Azoty S.A.	Umowa kredytu	PLN	28.05.2015	nd	60 000
Gwarancja spłaty kredytu W EBI	Grupa Azoty S.A.	Umowa kredytu	EUR	25.01.2018	58 000	249 400
Gwarancja spłaty kredytu W EBOiR	Grupa Azoty S.A.	Umowa kredytu	PLN	26.07.2018	nd	200 000
						2 149 400

W związku z umową kredytową długoterminowego finansowania zawartą w dniu 25 stycznia 2018 roku (II Umowa z EBI), pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym z siedzibą w Luksemburgu (EBI) w maksymalnej kwocie 145 000 tys. EUR, zawarta została umowa gwarancji pomiędzy EBI a Spółkami Kluczowymi Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. na łączną kwotę 174 000 tys. EUR. Kwota udzielonej przez Spółkę Dominującą gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 58 000 tys. EUR (244 093 tys. zł), co odpowiada jednej trzeciej łącznej kwoty gwarancji.

W dniu 29 czerwca 2018 roku zawarta została umowa poręczenia do umowy kredytu odnawialnego udzielonego przez konsorcjum banków komercyjnych Grupie Azoty S.A. Zastępuje ona dotychczasową umowę poręczenia z dnia 23 kwietnia 2015 roku. Podpisanie nowej umowy związane jest z aneksowaniem umowy kredytu odnawialnego, które zwiększa jego kwotę do 3 000 000 tys. zł oraz

przedłużyć okres kredytowania do 28 czerwca 2025 roku. Maksymalna kwota poręczenia dla Emitenta wynosi 1 200 000 tys. zł.

W dniu 29 czerwca 2018 roku zawarta została umowa poręczenia do umowy kredytu w rachunku bieżącym w banku PKO BP S.A. zastępująca dotychczasową umowę poręczenia z dnia 20 września 2016 roku. Podpisanie nowej umowy związane z aneksowaniem umowy kredytu w rachunku bieżącym przedłużającym okres kredytowania do 30 września 2022 roku. Maksymalna kwota poręczenia nie uległa zmianie i wynosi 124 000 tys. zł.

W dniu 29 czerwca 2018 roku zawarta została umowa poręczenia do umowy limitu kredytowego wielocelowego w banku PKO BP S.A. zastępująca dotychczasową umowę poręczenia z dnia 20 września 2016 roku. Podpisanie nowej umowy związane z aneksowaniem umowy linii kredytowej wielocelowej przedłużającym okres kredytowania do 30 września 2022 roku. Maksymalna kwota poręczenia nie uległa zmianie i wynosi 96 000 tys. zł.

W związku z umową kredytową długoterminowego finansowania zawartą w dniu 26 lipca 2018 roku (II Umowa z EBOiR), pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju z siedzibą w Londynie (EBOiR) w maksymalnej kwocie 500 000 tys. zł, zawarta została umowa gwarancji pomiędzy EBOiR a Spółkami Kluczowymi Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. na łączną kwotę 600 000 tys. zł. Kwota udzielonej przez Spółkę Dominującą gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 200 000 tys. zł, co odpowiada jednej trzeciej łącznej kwoty gwarancji.

W ramach Grupy Kapitałowej, na dzień 31 grudnia 2018 roku, żadna ze spółek zależnych nie posiadała udzielonych poręczeń.

Gwarancje wystawione przez Jednostkę Dominującą w ramach limitów kredytowych w bankach na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Typ/ wystawca	Dla	Tytuł	Waluta	Data wystawienia	Kwota w walucie	Kwota w tys. zł
PKO BP S.A.	PGE S.A.	Gwarancja dobrego wykonania umowy w przetargu nieograniczonym	PLN	13.04.2018 (aneks)	nd	316
PKO BP S.A.	SKARB PAŃSTWA	Zobowiązanie gwaranta składane jako zabezpieczenie generalne w operacjach celnych (...)	PLN	20.03.2018	nd	1 000
PKO BP S.A.	PSE S.A.	Gwarancja zapłaty do umowy przesyłania energii elektrycznej	PLN	15.11.2017 (aneks)	nd	1 300
PKO BP S.A.	SKARB PAŃSTWA (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska)	Gwarancja bankowa należytego wykonania kontraktu na dostawę siarczanu żelaza starego (odpadu)	PLN	19.04.2018	nd	1 702
						4 318

Gwarancje otrzymane przez Jednostkę Dominującą na dzień bilansowy wynosiły 16 220 tys. zł.

Akredytywy udzielone przez spółki zależne wg stanu na 31 grudnia 2018 roku:

Typ/ wystawca	Dla	Tytuł	Waluta	Data wystawienia	Kwota
PKO BP S.A.	Grace Technologies	Akredytywa stand-by Zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty dostawcy licencji	USD	06.12.2018	5 120
					5 120

Ze względu na charakter akredytywy oraz okres jej realizacji zabezpieczenie zaprezentowano w sprawozdaniu z działalności finansowej jako pozostałe należności długoterminowe w kwocie 19 084 tys. zł.

Nota 31 Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Transakcje z jednostkami zależnymi i stowarzyszonymi

Transakcje handlowe - jednostki zależne i stowarzyszone

	Przychody ze sprzedaży	Należności	Zakupy	Zobowiązania
W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku i na ten dzień				
Podmioty powiązane Grupa Azoty S.A.*	87 033	8 003	73 041	14 042
Podmioty powiązane Grupa Azoty POLICE S.A. - Kemipol	7 311	642	7 591	1 193
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY S.A.	25 118	156	599	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne sp. z o.o.	16	9	2 022	1 224
	119 478	8 810	83 253	16 459

	Przychody ze sprzedaży	Należności	Zakupy	Zobowiązania
W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku i na ten dzień				
Podmioty powiązane Grupa Azoty S.A.*	78 093	8 043	74 204	11 305
Podmioty powiązane Grupa Azoty POLICE S.A. - Kemipol	9 397	723	11 828	2 515
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY S.A.	29 100	735	2 443	694
Podmioty powiązane Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne sp. z o.o.	5	-	124	232
	116 595	9 501	88 599	14 746

Pozostałe transakcje - jednostki zależne i stowarzyszone

	Pozostałe przychody	Pozostałe koszty	Przychody finansowe (bez dywidend)	Koszty finansowe
W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku				
Podmioty powiązane Grupa Azoty S.A.*	201	1 908	3 407	4 139
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY S.A.	-	-	1	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne sp. z o.o.	7	-	-	-
	208	1 908	3 408	4 139

	Pozostałe przychody	Pozostałe koszty	Przychody finansowe (bez dywidend)	Koszty finansowe
W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku				
Podmioty powiązane Grupa Azoty S.A.*	2	42	2 105	5 782
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY S.A.	-	-	4	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne sp. z o.o.	37	-	-	-
	39	42	2 109	5 782

* W wyszczególnionej pozycji „Podmioty powiązane Grupa Azoty S.A.” prezentowane są następujące Spółki: Grupa Azoty S.A., Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A., Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” S.A., Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne Sp. z o.o. oraz pozostałe podmioty bezpośrednio powiązane ze Spółką Grupa Azoty S.A.

Pozostałe transakcje z jednostkami zależnymi i stowarzyszonymi z zakresu przychodów finansowych dotyczyły głównie otrzymanych dywidend:

- w 2018 roku w kwocie 13 103 tys. zł,
- w 2017 roku w kwocie 13 319 tys. zł.

Kredyty, pożyczki udzielone Grupie Kapitałowej przez podmioty powiązane

Pożyczki udzielone Grupie Kapitałowej przez podmioty powiązane przedstawiono w nocie 22 Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek.

Kredyty, pożyczki udzielone podmiotom powiązanym

	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017
Pożyczki	13 759	12 361

Pożyczki udzielone przez Jednostkę Dominującą jednostce zależnej Supra Agrochemia Sp. z o.o.:

- pożyczka w kwocie 3 600 tys. zł na realizację nakładów inwestycyjnych w jednostce zależnej, udzielona w dniu 14 marca 2014 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpiło zadłużenie z odsetkami w kwocie 4 345 tys. zł. Spłata pożyczki ma nastąpić nie później niż 30 czerwca 2019 roku,
- pożyczka w kwocie 10 000 tys. zł na realizację nakładów inwestycyjnych w jednostce zależnej, udzielona w dniu 31 grudnia 2014 roku. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca dokonała wypłaty jednej transzy pożyczki na kwotę 350 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku stan zadłużenia wynosił 11 282 tys. zł. Spłata pożyczki z odsetkami ma nastąpić nie później niż 30 czerwca 2019 roku,
- pożyczka w kwocie 1 000 tys. zł na realizację nakładów inwestycyjnych w jednostce zależnej, udzielona w dniu 28 czerwca 2018 roku. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Jednostka Dominująca dokonała wypłaty czterech transz pożyczki na kwotę 480 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku stan zadłużenia wynosił 486 tys. zł. Spłata pożyczki ma nastąpić nie później niż 30 czerwca 2019 roku.

Efektywna stopa procentowa do kalkulacji odsetek liczona była według stawki WIBOR1M powiększonej o marżę w wysokości 2,5 p.p. i w roku 2018 wahała się od 4,14% do 4,15%.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota pożyczek udzielonych jednostce zależnej (wraz z odsetkami) wynosi 16 113 tys. zł. Odpis aktualizujący ich wartość to 2 354 tys. zł.

Wynagrodzenia członków Zarządu Jednostki Dominującej z tytułu i za okres pełnienia funkcji w Grupie Kapitałowej

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Świadczenia krótkoterminowe	3 029	2 889
Świadczenia w związku z przerwaniem zatrudnienia*	-	188
	3 029	3 077

* W pozycji zaprezentowano wynagrodzenia byłych członków Zarządu w okresie od dnia zaprzestania pełnienia funkcji członka Zarządu do dnia rozwiązania umowy o pracę z tego powodu, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę oraz wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji.

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej z tytułu i za okres pełnienia funkcji w Grupie Kapitałowej

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Świadczenia krótkoterminowe	548	534

Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim Grupą Kapitałowa nie udzieliła zaliczek, pożyczek, kredytów, gwarancji i poręczeń oraz nie zawarto z nimi innych umów zobowiązujących do świadczenia na rzecz Grupy Kapitałowej, z wyjątkiem zawartych umów zobowiązujących do świadczenia usług prawnych na rzecz spółek zależnych przez Kancelarię Radców Prawnych Licht & Przeworska s.c., której współnikiem jest Bożena Licht, Sekretarz Rady Nadzorczej Spółki.

Umowa ze spółką PDH Polska S.A. została zawarta w dniu 12 września 2016 roku. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wystąpiły transakcje pomiędzy stronami Umowy w kwocie 611 tys. zł, a stan zobowiązań z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 63 tys. zł.

Umowa ze spółką Zarząd Morskiego Portu Police Sp. z o.o. została zawarta w dniu 21 marca 2017 roku. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wystąpiły transakcje pomiędzy stronami Umowy w kwocie 12 tys. zł. Brak jest zobowiązań z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Zasady premiowania członków Zarządu

W dniu 29 marca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. podjęło uchwałę w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu spółki Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.

Na mocy uchwały Rady Nadzorczej spółki Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. z dnia 31 marca 2017 roku została przyjęta „Polityka wynagradzania dla osób zarządzających w Spółkach Grupy Kapitałowej Azoty”. Ostatnia aktualizacja przedmiotowej polityki została przyjęta uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 1 października 2018 roku. Załącznikiem do niniejszej Polityki jest „Regulamin wynagrodzenia zmiennego za realizację celów rocznych dla Członków Organów Zarządzających Spółek Grupy Kapitałowej Grupy Azoty”.

Główne założenia Regulaminu to:

- część zmienna wynagrodzenia liczona jest w oparciu o poziom realizacji celów zarządczych - celów kluczowych, solidarnościowych i indywidualnych,
- warunkiem uruchomienia wynagrodzenia zmiennego jest realizacja minimalnego poziomu celu kluczowego określonego przez Radę Nadzorczą na dany rok,
- cele solidarnościowe są celami mierzalnymi i stanowią 50% wartości celów ogółem,

- cele indywidualne są mierzalne i stanowią 50% wartości celów ogółem,
- wysokość wynagrodzenia zmiennego jest zależna od stopnia realizacji poszczególnych celów solidarnościowych i indywidualnych.

Cele solidarnościowe służą wspieraniu realizacji Strategii Grupy Azoty oraz wynikają z planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy i planów wieloletnich oraz są wspólne dla wszystkich Członków Zarządu.

Cele indywidualne polegają na postawieniu przez Radę Nadzorczą każdemu z Członków Zarządu indywidualnych zadań do wykonania w trakcie danego roku obrotowego. Rada Nadzorcza wyznacza każdemu z Członków Zarządu od dwóch do sześciu indywidualnych celów.

Wysokość wynagrodzenia zmiennego Członka Zarządu jest uzależniona od stopnia realizacji celów solidarnościowych i indywidualnych zgodnie z Kartą Celów zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą.

Pożyczki

W 2018 i 2017 roku Grupa Kapitałowa nie udzielała pożyczek członkom Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Transakcje z Właścicielami

W 2018 i 2017 roku Grupa Kapitałowa nie zawierała transakcji z Właścicielami, poza objęciem akcji spółki zależnej PDH Polska S.A., wyemitowanych przez tą spółkę w roku 2017 (nota 21.2. Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli) oraz transakcjami handlowymi z Grupą Azoty S.A., które wykazane są w niniejszej notcie.

Transakcje z podmiotami powiązanymi przez Skarb Państwa

Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku

Nazwa podmiotu	Wartość	Treść operacji
PGNIG S.A.	507 042	zakup gazu ziemnego i siarki
PKP Cargo S.A.	2 968	zakup usług transportowych
PKN Orlen S.A.	15 553	zakup siarki
Grupa Tauron	3 092	zakup węgla kamiennego
PGE Obrót S.A.	42 051	zakup energii elektrycznej
PSE S.A.	12 425	zakup energii elektrycznej
Grupa Lotos S.A.	7 320	zakup siarki
Enea S.A.	1 796	zakup energii elektrycznej
PKO BP S.A.	76	zakup usług maklerskich
PZU S.A.	4	zakup ubezpieczeń
KGHM Polska Miedź S.A.	15 779	zakup kwasu siarkowego
Węglukoks Sp. z o.o.	-	zakup węgla kamiennego
Katowicki Holding Węglowy S.A.	-	zakup węgla kamiennego
Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	-	zakup węgla kamiennego
Polska Grupa Górnicza	72 952	zakup węgla kamiennego
Enea Operator Sp. z o.o.	1 211	zakup energii elektrycznej
	682 269	

Wartość sprzedaży łącznie do wszystkich wymienionych w powyższej tabeli jednostek powiązanych przez Skarb Państwa w ciągu 2018 roku wyniosła 8 220 tys. zł.

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

Nazwa podmiotu	Wartość	Treść operacji
PGNIG S.A.	536 512	zakup gazu ziemnego i siarki
PKP Cargo S.A.	7 213	zakup usług transportowych
PKN Orlen S.A.	13 109	zakup siarki
Grupa Tauron		zakup energii elektrycznej
PGE Obrót S.A.	24 011	zakup energii elektrycznej
PSE S.A.	13 073	zakup energii elektrycznej
Grupa Lotos S.A.	7 562	zakup siarki
Enea S.A.	19 019	zakup energii elektrycznej
PKO BP S.A.	67	zakup usług maklerskich
PZU S.A.	3	zakup ubezpieczeń
KGHM Polska Miedź S.A.	15 616	zakup kwasu siarkowego
Węglkokoks Sp. z o.o.	2 755	zakup węgla kamiennego
Katowicki Holding Węglowy S.A.	5 476	zakup węgla kamiennego
Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	23	zakup węgla kamiennego
Polska Grupa Górnicza	44 441	zakup węgla kamiennego
Enea Operator Sp. z o.o.	500	zakup energii elektrycznej
	689 380	

Wartość sprzedaży łącznie do wszystkich wymienionych w powyższej tabeli jednostek powiązanych przez Skarb Państwa w ciągu 2017 roku wyniosła 3 057 tys. zł.

Nota 32 Zobowiązania inwestycyjne

Grupa Kapitałowa zaciągnęła zobowiązania finansowe na roboty i dostawy związane z realizacją projektów inwestycyjnych, których wartość na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 73 314 tys. zł, natomiast kwota tych zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 110 830 tys. zł.

Nota 33 Realizacja niezakończonych kontraktów

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2018 roku ujęła, odpowiednio do stopnia zaawansowania realizacji na koniec okresu sprawozdawczego, przychody i koszty z tytułu realizacji niezakończonych kontraktów.

Przyjęta metoda zaawansowania realizacji umowy to ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Przychody z tytułu umowy zostały ujęte proporcjonalnie do stopnia realizacji prac, dla których istniało prawdopodobieństwo odzyskania kosztów. Koszty umowy zostały ujęte jako koszt tego okresu, w którym zostały poniesione.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa ujęła:

- przychody z tytułu umów w kwocie 67 tys. zł, łączna kwota przychodów początkowo ustalona w umowach stanowi 156 tys. zł (w 2017 roku 347 tys. zł łączna kwota przychodów początkowo ustalona w umowach stanowi 548 tys. zł),
- koszty poniesione w związku z realizacją umów w kwocie 71 tys. zł (w 2017 roku 628 tys. zł),
- należności z tytułu umów o roboty budowlane w kwocie 22 tys. zł (w 2017 roku 160 tys. zł).

Nota 34 Objasnienia do sprawozdania z przeplywów pieniężnych

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Bilansowa zmiana należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(4 395)	(11 978)
Zmiana stanu należności w wyniku zdarzeń niepieniężnych	(7 950)	(37 957)
Zmiana stanu należności z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-	-
Zmiana stanu należności z tytułu zaliczek na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(19 084)	(8 498)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych dotyczących kosztów finansowych	(4 688)	(1 724)
Zmiana stanu należności z tytułu udzielonej pożyczki	2 951	
Pozostałe zmiany	(379)	419
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w sprawozdaniu z przeplywów pieniężnych	4 623	(59 738)
Bilansowa zmiana zapasów i praw majątkowych	(85 980)	(12 358)
Zmiana stanu zapasów w sprawozdaniu z przeplywów pieniężnych	(85 980)	(12 358)
Bilansowa zmiana zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	114 880	35 839
Zmiana z tytułu zobowiązań z tytułu nabycia aktywów trwałych	3 333	26 148
Zmiana stanu zobowiązań w wyniku zdarzeń niepieniężnych	1 825	2 188
Pozostałe zmiany	4 024	1 061
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w sprawozdaniu z przeplywów pieniężnych	124 062	65 236
Bilansowa zmiana stanu rezerw, zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych i dotacji	6 176	20 812
Zmiana z tytułu dotacji	(98)	(14 061)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych odniesiona w inne całkowite dochody	(2 142)	282
Pozostałe zmiany	2 738	609
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych i dotacji w sprawozdaniu z przeplywów pieniężnych	6 674	7 642
Podatek dochodowy bieżący naliczony za okres sprawozdawczy	108	(28 116)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	(288)	(9 609)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	(7 661)	(832)
Transakcje bezgotówkowe - zarachowanie zwrotu VAT na poczet płatności z tytułu podatku dochodowego	8 491	37 957
Pozostałe zmiany	(27)	14
Podatek dochodowy zwrócony/(zapłacony)	623	(586)

Nota 35 Działalność wydobywcza

W skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. wchodziła jednostka działająca w przemyśle wydobywczym - spółka zależna African Investment Group S.A.

Zgodnie ze zdarzeniami opisanymi w punkcie 3 niniejszego sprawozdania od 30 maja 2018 roku spółka zależna African Investment Group S.A. nie wchodzi w skład Grupy Kapitałowej.

Nota 36 Zdarzenia po dacie sprawozdania z sytuacji finansowej

Po dacie bilansowej niniejszego rocznego sprawozdania finansowego nie miały miejsca istotne zdarzenia wpływające na sytuację majątkową i finansową Spółki nieuwjęte w sprawozdaniu finansowym oprócz wskazanych poniżej.

Zarząd Spółki w dniu 4 marca 2019 roku podjął decyzję w sprawie planowanego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji z prawem poboru nowych akcji. Planowane podwyższenie kapitału ma nastąpić w drodze wtórnej oferty publicznej („SPO”) w kwocie nie wyższej niż 1 100 000 tys. zł skierowanej do dotychczasowych akcjonariuszy (prawo poboru). Planowane podwyższenie kapitału powinno nastąpić nie później niż do końca lipca 2019 roku. Pozyskanie wpływów z emisji akcji ma na celu wsparcie realizacji strategicznego dla Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. projektu „Polimery Police” realizowanego przez PDH Polska S.A., spółkę celową należącą w 59,9% do Spółki oraz w 40,1% do Grupy Azoty S.A. Spółka oczekuje na zgodę Walnego Zgromadzenia w tym zakresie*.

* pełna informacja w raporcie bieżącym 4/2019 z dnia 8 marca 2019 roku

Podpisy Członków Zarządu

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

.....
dr Wojciech Wardacki
Prezes Zarządu

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

.....
Tomasz Panas
Wiceprezes Zarządu

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

.....
dr Włodzimierz Zasadzki
Wiceprezes Zarządu

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

.....
Anna Tarocińska
Członek Zarządu

Podpis osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

.....
Józefa Żurawska
Główny Księgowy

Police, dnia 24 kwietnia 2019 roku.